

A decorative border surrounds the central text and image. It features stylized sunflowers with white petals and brown, textured centers. The centers of the top-left and top-right flowers contain dark, circular objects. The bottom-center flower's center contains a white button with three holes. Large, golden-brown leaves are interspersed among the flowers, with some stems crossing in an 'X' shape at the bottom.

ZONNEBLOEMEN

ONDER REDACTIE
VAN

CH. KRIENEN

G.B. VANGOOR ZONEN ——— GOUDA

ZONNEBLOEMEN

DERDE SERIE

(11—14 JAAR)

ZONNEBLOEMEN

VERTELLINGEN VOOR SCHOOL EN HUIS

ONDER REDACTIE VAN

CHARLES KRIENEN

MET MEDEWERKING VAN

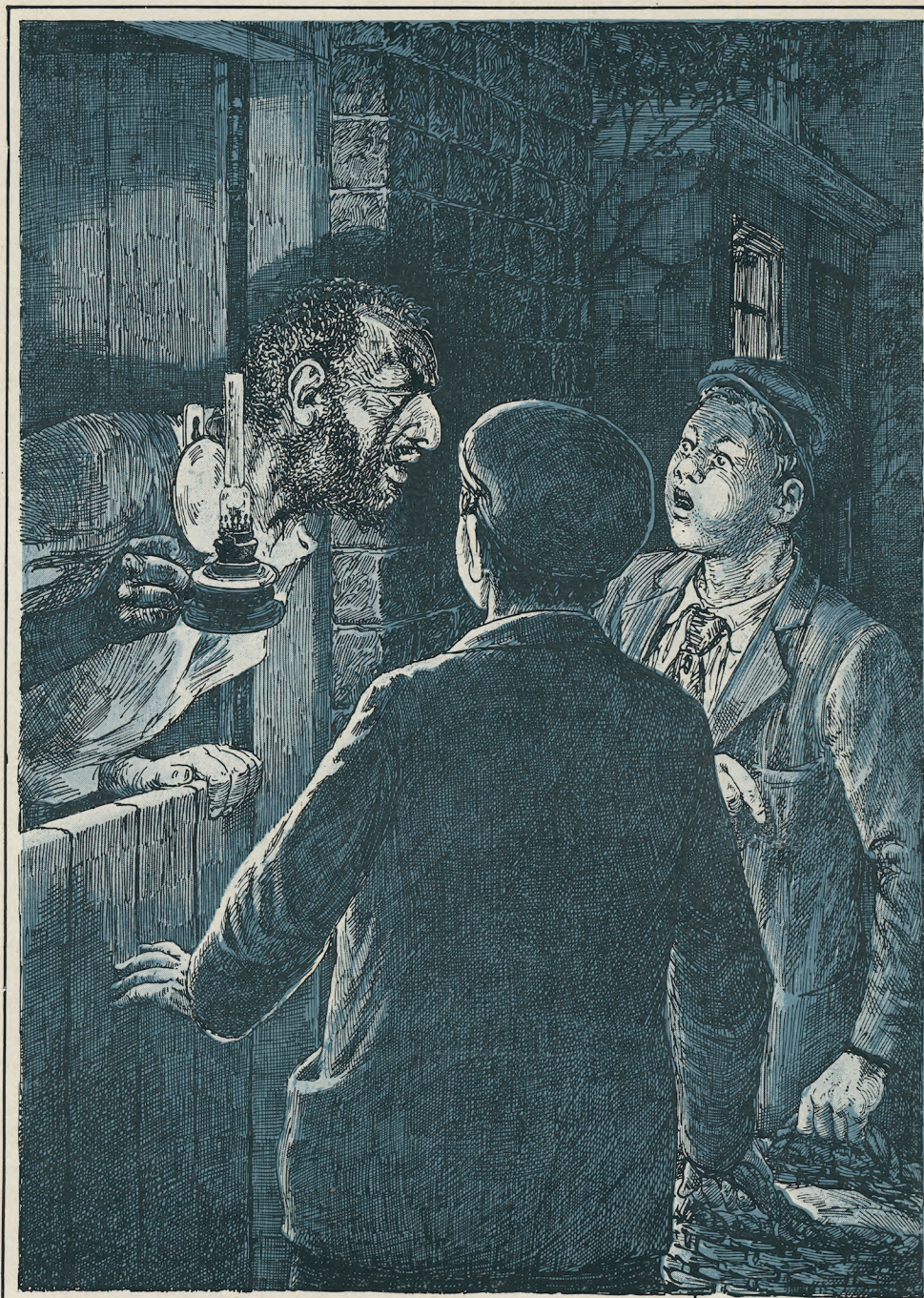
F. H. N. BLOEMINK, S. GRUYS-KRUSEMAN, FELICIE
JEHU, H. J. VAN DER KRAAN, COR KRIENEN-
WESTERDUIN, N. W. C. KUYK, MARIE LEOPOLD,
W. METS Tzn., ARN. NEYENHUIS, JEANNE RESINK,
NINE VAN DER SCHAAF, G. J. VISSCHER, A. C. C. DE
VLETTER EN E. VRIEZE.

EERSTE SERIE BEVAT VERTELLINGEN VOOR KINDEREN VAN 7—9 JAAR

TWEEDE	„	„	„	„	„	„	9—11	„
DERDE	„	„	„	„	„	„	11—14	„

GOUDA — G. B. VAN GOOR ZONEN

„Wat is er nog zoo laat?” vroeg de man, ietwat wantrouwig.

ZONNEBLOEMEN

VERTELLINGEN
VOOR SCHOOL EN HUIS

ONDER REDACTIE VAN

CHARLES KRIENEN

DERDE SERIE

VERTELLINGEN VOOR KINDEREN VAN 11—14 JAAR

MET BANDTEEKENING EN PLATEN

VAN

W. K. DE BRUIN.

G. B. VAN GOOR ZONEN — GOUDA

EEN WOORD VOORAF.

Deze vertellingen voor School en Huis bestaan uit 3 series.

Serie I bevat vertellingen voor leerlingen van 7—9 jaar, serie II voor 9—11-jarigen, terwijl serie III lectuur bevat voor kinderen van 11—14 jaar.

Serie I kan dus voor de lagere, serie II voor de middelklassen en serie III voor de hoogste klassen gebruikt worden.

Hebben wij bij het samenstellen vooral gedacht aan de Lagere School, ook in het huisgezin zullen, meenen wij, de vertellingen door de kinderen gaarne gelezen worden.

Dat verscheidene bekende kinder-auteurs hun medewerking verleenden, was ons een waarborg, dat we iets goeds gaven, en wij hopen, dat deze vertellingen aan de verwachtingen zullen beantwoorden, welke „School en Huis” aan goede kinderliteratuur stelt.

DE UITGEVERS.

INHOUD.

	Bladz.
HET GEWEER door CHARLES KRIENEN.	1
VERDIENDE FRITS STRAF . . . „ FELICIE JEHU.	10
DE JEUGD VAN BERTRAND DU	
GUESCLIN „ E VRIEZE.	28
DE VISSCHERSWEDUWE . . . „ W. METS TZN.	64
VOOR DE TWEEDE MAAL . . . „ A. C. C. DE VLETTER.	72
EEN ANGSTIG UUR „ CHARLES KRIENEN.	85
ZANGER'S DROOM „ NINE VAN DER SCHAAF.	91
EIND GOED, AL GOED „ F. H. N. BLOEMINK.	114
IN BALLINGSCHAP. „ COR KRIENEN—WESTERDUIN	128
EEN BANGE AVOND „ CHARLES KRIENEN.	171
INDIANENKAMP „ ARN. NEYENHUIS.	188
BEROUW „ CHARLES KRIENEN.	204

HET GEWEER

DOOR

CHARLES KRIENEN.

„Daar is hij eindelijk,” zei de heer Verhoven, de punt van zijn servet onder zijn boord duwende.

En nauw had hij deze woorden gesproken, of Frans sprong de huiskamer in en vertelde met vuur van zijn overwinning.

„Vijf en twintig schoten gedaan, vader, negentien rozen. Negentien, vader, en Willem maar twaalf. Ik kan 't zoo echt, vader. Vader, als ik jarig ben, toe, geef me ook zoo'n geweer.”

Vader keek moeder eens aan en lachte.

„Ja, hè, moeder,” vleide Frans, „toe moeder, måg ik zoo'n geweer als Doris?”

„Zoo'n geweer is duur,” antwoordde moeder.

„Maar twaalf gulden,” viel Frans haastig in. „En ik hoef dan niets anders te hebben. 'k Wil al mijn geld sparen, moeder en 't u geven, tot ik twaalf gulden heb. Toe moeder, ik wil 't zoo graag.”

Moeder keek nu vader aan en daar deze toestemmend knikte, zei ze: „Goed Frans, je zult er een hebben. Maar voorzichtig zijn, hoor. En alleen op de schijf schieten.”

„We schieten alleen op de schijf, moeder. O, 't is zoo echt, zoo echt.”

„Denk er ook aan, dat je niet met je geweer buiten mag komen,” waarschuwde vader.

„Dat mag wel, vader. 't Is geen vuurwapen. 't Gaat met een veer,” legde Frans uit. „Doris is er onlangs mee naar 't duin geweest, en

de Koddebeier, die daar liep, bekeek het ding en zei, dat het geen vuurwapen was en dat hij er gerust mee buiten mocht komen."

"Wat een wetskennis," zei vader. "Maar kom, nu aan 't eten. Alles wordt koud door jou geweer."

En 't kleine gezin ging aan 't middagmaal en het at smakelijk, en vader en moeder spraken over dit en dat, maar Frans sprak niet mee, want hij dacht alleen aan 't geweer, dat hij overmorgen op zijn verjaardag krijgen zou.

En toen deze was aangebroken, lag er op de tafel in de huiskamer een geweer en een groote doos met spits toeloopende kogeltjes stond er bij.

En innig gelukkig met zijn schat stapte Frans na het ontbijt de deur uit naar zijn vriend Doris, om deze het kostelijke geschenk te laten zien.

Het was eenige dagen later en Kerstvacantie. Doris en Frans waren in de kleine achterkamer van Doris' huis.

Ze waren aan 't schijfschieten.

"Jô," riep Doris eensklaps, "ik weet wat. Zeg, hou eens op met schieten. Daar bedenik ik iets leuks. We hebben vakantie en niks te doen. Ga je mee naar 't bosch, vogels schieten?"

"Vogels?" herhaalde Frans, en zweeg toen.

"Wel jô, wat zou het. Altijd op zoo'n dooie schijf te schieten, daar gaat ook de aardigheid af. Maar op zoo'n vogel, jô, dat's echt. Dan ben je jager. Een echte jager. Die schiet toch ook op vogels — op eenden en ganzen en patrijzen. Kom, jô, mee. 't Is zoo echt."

Doris had het pleidooi gewonnen.

Tien minuten later stapten Doris en Frans de deur uit en met triomfantelijke blikken, het geweer op den schouder, stapten ze de jongens voorbij, die hen nakeken met het verlangen in de oogen, ook zoo'n wapen te bezitten.

Ze kwamen in het bosch.

„Nou stil zijn, niet praten,” ried Frans. „Als je praat, worden de vogels bang en vliegen weg. Stil, ik hoor piepen. Stt! Ga jij nu dat pad op, dan neem ik dit.”

Doris deed, wat Frans voorstelde en ieder der jongens, stil voortsluipende over het pad, trachtte een vogeltje onder schot te krijgen.

Daar zat een vinkje op het uiterste van een boomtak.

Frans legde aan. Hoog klopte hem het hart in de keel van verlangen; van verlangen om 't beestje te dooden. Een jager in de wildernis voert in triomf den gedooden tijger mee, de jager in de polders van Holland is trotsch op een goede jacht. Als hij vogeltjes kon schieten, kleine schuwe vogeltjes, zoo moeilijk te raken om hun kleinheid...

Hij mikte, trok af....

„Hè,” schreeuwde hij, „bijna, bijna!”

Het vinkje was weggevlogen.

Verder weer.

„Hoor, daar piepte een meesje. Stil nu!”

En op zijn teenen voortsluipende, bereikte hij den denneboom, waaruit een zacht gepiep klonk.

Daar zat het diertje, verscholen in het warmend groen van den dichten boom.

Frans legde aan. Als hij die nu eens raakte. Hij trok af.... dood viel 't diertje aan zijn voeten.

„Doris, Doris,” schreeuwde hij in een hoogen toon van verrukking.

„Doris, 'k heb er een! Kom eens hier, kom eens hier!”

En hij liep met het doode vogeltje in de hand op Doris toe.

„'k Heb er al een, jij nog niet?” riep hij, Doris ziende.

Doris was nog met leege handen.

„Neen, maar 'k zal er wel een krijgen,” antwoordde deze, met iets van spijt en afgunst in den toon.

„Wat heb je?” vroeg een man, die toevallig voorbij kwam.

Frans toonde hem het diertje.

„Geschoten,” zei hij.

„En goed geraakt ook,” antwoordde de man, het dier bekijkende.

„Jonge, ja, die is er geweest. Jij bent een knap schutter.”

En de man ging verder en Frans bloosde van trotsch en genoeg.

Doris liep sip weg.

Nu werd de jacht voortgezet en Doris schoot nog een vinkje en was gelukkig als Frans, en toen het tegen drie uur liep, stonden de jongens weer op den grooten weg te beraadslagen, waarheen ze nu zouden gaan.

Heel veel vogels bleken hier niet te wezen.

„Als we den achterweg eens opgingen,” stelde Doris voor.

„Kra, kra,” klonk het eensklaps boven hen.

„Stil, een kraai,” riep Frans en toen:

„Nee, ik! Ik zag hem 't eerst. Ik mag hem schieten.”

En hij legde aan.

„Mik nou goed,” fluisterde Doris, „laat mij hem anders nemen.”

„Stil, jô, stil.”

Frans legde aan hij mikte, mikte goed, bedwong met de uiterste kracht van zijn wil het beven zijner handen . . . trok toen af . . . en met een kreet van schrik en ontzetting viel het geweer hem uit de handen.

„Doris, Doris,” riep hij smartelijk.

Het gewonde dier kwam naar beneden.

En onder zijn droeven val schreide het klagelijk. Het schreide als een klein kindje, dat pijn heeft.

En een paar seconden later lag het voor de voeten der jongens. Het wrong zijn pijnlijk lichaampje sidderend heen en weer en het schreeuwde maar aldoor zoo smartelijk en zoo droef.

„Doris, Doris.”

En de arme Frans raapte het geweer op en liep heen.

En Doris volgde hem zwijgend.

Zwijgend legden zij den weg naar huis af, want beiden hoorden zij maar aldoor dat schreiend en smartelijk geklaag van 't arme dier.

Dien avond waren beide jongens vreemd stil en toen zij den volgenden morgen bij elkaar waren, schoten ze weer op de schijf, en alle twee wisten ze wel, dat ze nooit weer vogeltjes dooden zouden.

't Is dertig December geworden. IJzig koud is de wind en dik ligt de sneeuw op velden en duinen.

„Nu weet ik wat voor vandaag,” zei Doris. „We gaan de duinen in. Misschien kunnen we wel een konijntje schieten. Dat zou echt zijn, jô! Verbeeld je eens, dat wij als echte jagers een konijn schoten.”

Frans dacht aan de kraai, die hij doodelijk trof.

„Weet je nog van toen?” zei hij.

„O, ja, maar een konijn, dat 's heel wat anders. Als je zoo'n konijn doodschiet, schreeuwt hij niet zoo eng als zoo'n kraai. Zoo'n konijn zegt niks. Die is dood, voor die 't weet.”

't Leek Frans. Een konijn schieten. Dat had geen jongen op de wijde wereld gedaan. Geen schooljongen ten minste van elf jaar.

„Jô, we gaan,” zei hij dan ook. „Maar — zou je met zoo'n klein kogeltje een konijn kunnen doodschieten?”

„Wel ja, jô,” verzekerde Doris, „als je hem maar goed raakt. Wat gaat zoo'n kogeltje niet ver een plank in. Ik zeg je, als een konijn zoo'n kogeltje in zijn kop krijgt, is ie hem. Kom maar.”

En Frans en Doris trokken het duin in.

't Was een sombere dag. Laag hing de grauwe lucht over de duinen en er snerpte een ijzige wind.

Diep de handen in de zakken, het geweer over den schouder, trokken de jongens de stad uit en het duin in.

De sneeuw lag dik en knerpte onder iederen voetstap.

„We zullen er best een onder schot krijgen,” meende Frans. „De beesten hebben natuurlijk honger. Er is in het duin niets te krijgen. Ze komen dus op de huizen af. Vooral op de paar boerderijen, die in 't duin staan. Ze willen de kool vreten, die in de tuinen staat. We doen dus wijs naar de boerderijen te gaan. Daar moeten wij ze snappen.”

En de jagers trokken op de hoeve van Bos af.

Ze zagen wel konijntjes, doch ze waren te ver. Hun geweren droegen slechts dertig meter en dus konden zij de beestjes niet onder schot krijgen.

En als ze in de richting der dieren liepen, stoven dezen angstig weg.

„We krijgen er geen,” zei Frans. „Laten we 't opgeven, 'k ben zoo koud als ijs. Mijn vingers zijn bevroren. 'k Heb in mijn heele body geen gevoel meer.”

„Laten we 't nog één keer probeeren,” stelde Doris voor, „misschien vinden wij een konijnenhol. Daar zitten ze nu in, om warm te worden. En als we 't geluk hebben, dat er een uit komt, is ie verkouwen. Vooruit!”

En ze trokken diep het duin in en vonden na lang zoeken een open konijnenhol.

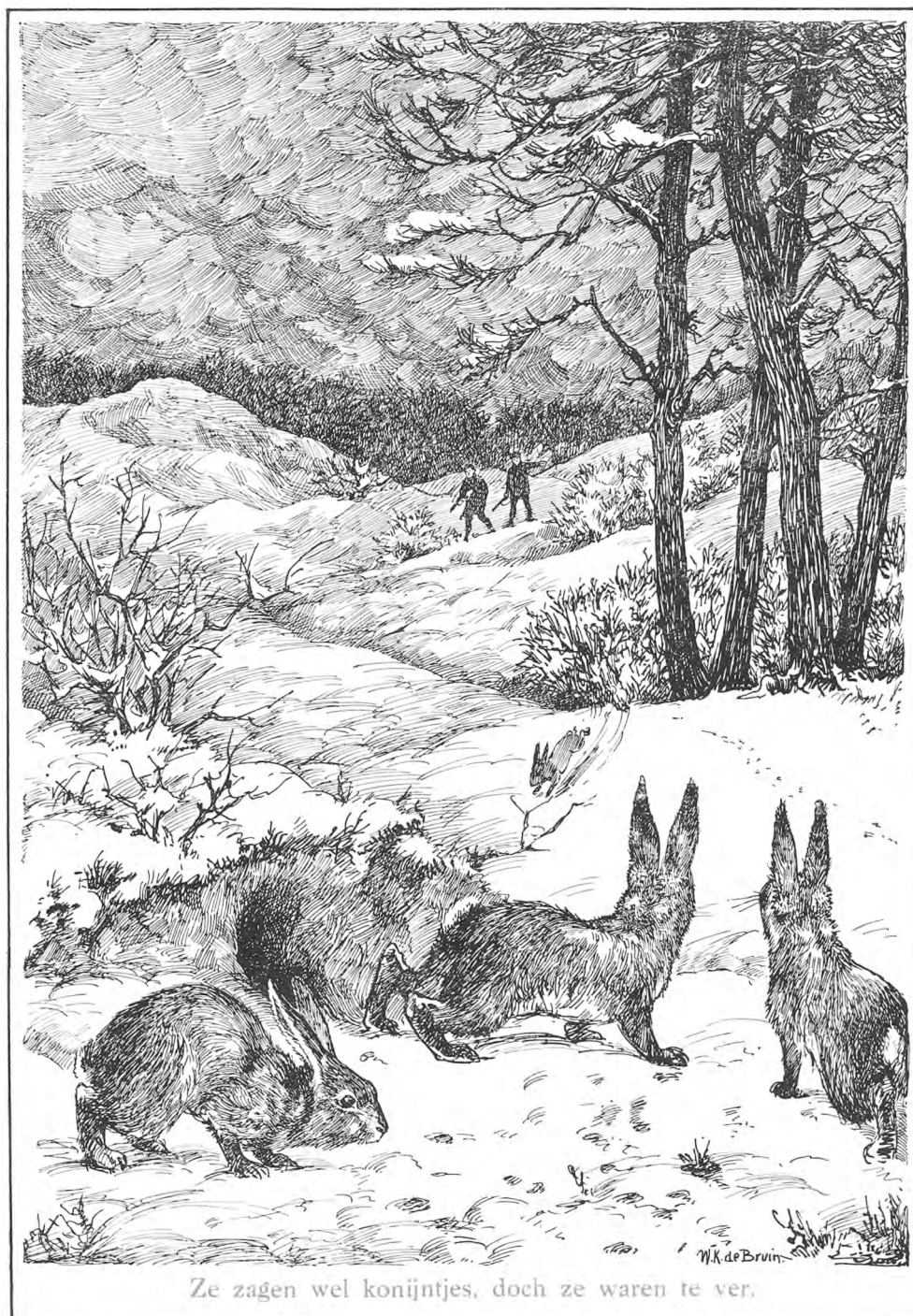
„Pas op, nu ons geweer klaar. We schreeuwen zoo luid we kunnen en stampen op den grond, en als er een in zit, komt ie er uit.”

Zoo gezegd, zoo gedaan. Het geweer aan den schouder, begonnen de jongens te schreeuwen, tegelijk met hun voeten te stampen en — na eenige oogenblikken kwam een klein, jong konijntje te voorschijn.

Als versuft bleef het op den rand van het hol staan. Het keek even rond, als wilde het weten, wie al dat leven gemaakt had. —

Doch twee kogels tegelijk drongen in zijn kopje en het viel dood neer.

Met een schreeuw van vreugde vlogen de jongens op het dier toe.

„Morsdood,” zei Frans, het dier bij zijn pooten oplichtende.
 „Kijk, we hebben het beiden geraakt. Hier zitten nog de kogels.”
 „Echt, hè,” zei Doris, „wie doet 't ons na?”

En blijde over hun gewichtig schot, trokken de jongens met het gedooide dier naar huis.

„Durf jij 't mee te nemen?” vroeg Doris.

„Neen, jô, ik niet. 'k Weet vast, dat 'k thuis een standje krijg.”

„Ik ook,” zei Doris.

„Weet je wat, we geven 't aan iemand, dien we tegenkomen. Kijk, daar heb je den knecht van boer Bos. Hem zullen we 't geven.”

„Hei,” schreeuwde Frans, het konijntje in de hoogte houdende,
 „hei, wil je 'm hebben?”

De knecht kwam toelopen.

„Hoe kom je daaraan? Geschoten?”

„Ja,” antwoordde Doris. „We hebben 't beiden gedaan. Kijk, twee kogels in zijn kop. Wil je 'm hebben?”

„Wel ja, jullie niet?”

„We durven er niet mee thuis komen.”

„Nou, ik wel; geef maar hier, 'k zal hem fijn braden.”

En de boerenknecht nam het dier over en liep er mee naar de boerderij.

„Zie je wel, dat 't niks is, zoo'n konijn te schieten,” zei Doris.

„Neen, hij schreeuwde niet, als die kraai,” antwoordde Frans.
 „Nou, 'k was er blij om, want dát schreeuwen was eng. Maar 't konijn zei niks. Die scheen het goed te vinden.”

Dien avond op bed dacht Frans aan de gedooide kraai en het gedooide konijntje, en het klagelijk geschrei van de een en het zwijgen van den ander, toen het doodend lood hen trof. En hij vond het in 't geheel niet erg, een konijn te dooden.

Waarom zou hij dat erg vinden? 't Konijntje had niet geschreid — berustend gezwegen.

In dien nacht had Frans een droom

't Was nacht een wijde, heldere winternacht. De maan stond aan den hoogen vrieshemel tusschen een heir van tintelende sterren. Dik lag de sneeuw, ijzig was de Noordewind.

In een diep en groot hol zaten koesterdicht tegen elkaar aan eenige kleine konijntjes. Ze hadden in dagen niet gegeten, de sneeuw hield alle voedsel verborgen.

In den uitersten hoek van het donkere hol lag het oude moederkonijn dood; en de kleine kindertjes, nu verlaten van allen steun, zaten dicht opeen zacht te klagen over den dood van hun moeder.

„Moeten wij ook sterven, wij allen?” vroeg een der kleintjes.

En toen zei een tenger zusje, met haar oogen op moeder:

„Ik zou wel graag dood willen zijn; ik ben zoo koud en ik heb zoo'n honger.”

„Ik weet wat,” riep eensklaps een dezer diertjes. „Moeder heeft mij onlangs van menschen verteld. Ik weet niet, wat menschen zijn. 'k Heb ze nooit gezien. Maar moeder zei, dat het dieren waren, die vroeger heel slecht waren. Vroeger, toen zij met leelijke harde dingen konijntjes dood maakten en ze dan op aten. Maar nu zijn de menschen niet slecht meer. Ze hebben overal, op alle hoeken van straten en op vele, vele borden met groote letters geschreven:

„Wees zacht voor de dieren,”

en ze hebben aan alle menschen boekjes gegeven, en daarin hebben ze 't zelfde geschreven:

„Behandel de dieren met zachtheid.”

Dat heeft moeder mij verteld, kort voor zij sterven ging. Ik wil dus morgen naar de menschen gaan. Ik zal hun vertellen van onzen honger. Zij weten 't niet. En als ze 't weten, zullen ze ons helpen.”

De andere konijntjes vonden dit heel verstandig, en toen den volgende morgen de winterzon aan den hemel stond, ging dat

kleine konijntje het hol uit, om de menschen te zoeken, die goed voor de dieren zijn.

Lang liep hij en zocht

Maar hij zag niet één mensch, dat een beest was, volgens zijn moeder, op twee hooge pooten.

Maar eindelijk, eindelijk kwam iets aan, dat een mensch moest zijn.

En met 't hartje vol hoop en vertrouwen liep het konijntje op dat mensch toe.

„Mensch, mensch,” riep hij al van verre, „kom jij ons helpen? Lief mensch, we hebben zoo'n honger. In dagen hebben we niets gegeten”

En toen het diertje dicht bij dat mensch was, bleef het staan en keek hem smeekend en geloovig aan.

En toen nam dat mensch — 't was een jongen van elf jaar — het geweer, dat hij meedroeg, op, zette het voor zijn schouder . . . en terwijl het argelooze diertje hem bleef aanzien met zijn geloovende en vertrouwende oogjes, schoot hij het dood.

En toen hij het diertje opnam, keek het hem aan en duidelijk zei het nog:

„Moeder heeft zich vergist toen ze zei: De menschen behandelen de dieren met zachtheid”

Toen stierf het.

Frans werd wakker . . .

En wat het zwijgende konijntje hem niet had geleerd, leerde hij nu door zijn droom.

VERDIENDE FRITS STRAF?

DOOR

FELICIE JEHU.

Frits en Liesje waren Hollandsche kinderen, maar ze woonden al sinds drie jaar in Zwitserland. Ze waren daar nu al aardig gewend, gingen er school en zouden misschien langzamerhand vergeten hebben, dat ze geen kleine Zwitsers waren, als hun moeder niet steeds Hollandsch met hen gesproken had en hun daarenboven nog les gaf in de taal, die toch hun moedertaal was.

Hoe ze daar zoo in Zwitserland te wonen kwamen?

Och, dat was zoo gegaan.

Tot voor eenige jaren waren er geen gelukkiger kinderen, dan de toen pas zevenjarige Frits en zijn twee jaar jonger zusje. Een heerlijk leventje hadden die twee gehad. Vader altijd opgewekt en vroolijk, Moes zoo lief en goed, van zorgen wisten die beide kleintjes niets af. Mochten Vader en Moeder daar al eens onder gedrukt gaan, de kinderen merkten daar niets van.

Toen was die vreeselijke winter gekomen, waarin zoo heel veel menschen ziek geworden waren. Een hevige influenza-epidemie, veelal gepaard met longontsteking, had menig slachtoffer gemaakt en daaronder was Frits' en Liesje's lieve Vader. Ook Moeder was heel ziek geweest en toen ze genoegzaam hersteld was, om hare dagelijksche bezigheden weer op te nemen, had ze nog heel lang gehoest en was moeielijk weer op krachten gekomen.

Wat een vreeselijke tijd was dat voor de kinderen geweest!

Vader niet meer bij hen, Moeder zwak en sukkelend en daarenboven een heele verandering in hun prettig leventje. Hadden ze vroeger bijna alles kunnen krijgen, wat hun hartjes begeerden, nu moest Moes telkens iets weigeren. Ze legde hun dan uit, dat Vader het geld verdiend had, waarvoor al dat heerlijks gekocht had kunnen worden en dat ze nu zuinig moesten zijn, want dat Moeder alleen zooveel geld niet had. Wat ze hun niet vertelde was, dat ze soms 's nachts nog laat opzat, om met handwerken en naaien haar klein inkomen wat te vermeerderen en hoe ze soms van vermoeidheid over haar werk in slaap viel. Dat wisten de kinderen niet en daardoor kwam het, dat Frits in den beginne wel eens bromde, als Moeder hem niets bij zijn boterhammetje gaf, dan een stukje roggebrood en Liesje driftig begon te huilen, omdat Moes niet dadelijk een nieuw poppekopje met haar wilde gaan koopen, toen ze haar lievelingskind had laten vallen, waardoor het gezichtje beschadigd was.

Maar het duurde niet lang, of ze leerden zich aanpassen aan de veranderde omstandigheden en ze voelden zich weer blij en vroolijk, als Moeder tenminste gezond was.

Helaas was dat lang niet altijd het geval; als de wind maar even uit het Noorden blies, hoestte Moeder en werd koortsig en hoe ze dan ook haar best deed, opgewekt te zijn, het ging niet altijd, ze voelde zich soms zoo ziek. Daarbij kwam, dat ze dan zoo heel bang was, dat ook zij niet bij hare kindertjes zou mogen blijven; als ze haar ook eens verloren, ze kon er niet aan denken. Toen de dokter haar dan ook verklaarde, dat ze niet in het afwisselende klimaat van haar vaderland mocht blijven wonen, wilde ze ooit weer gezond worden, maar een zachtere luchtstreek moest opzoeken, raapte ze al haar moed bijeen en nam het groote besluit, dan maar voor goed naar Fransch-Zwitserland te verhuizen. Ze zou daar even goed kunnen leven, als in Nederland en als ze weer gezonder werd, zou ze meer kunnen werken en dus meer verdienen. Zoo was het dus gebeurd,

de groote reis was aanvaard, goede vrienden hadden haar het geld geleend, noodig voor de reis en voor het vervoer van haar meubeltjes en ze vond een paar aardige kamers in het dorpje Veytaux, vlak bij Montreux, in het heerlijke klimaat van het meer van Genève.

Van toen af was alles goed geworden. Moeders gezondheid verbeterde zienderoogen, al werd ze ook nooit heel sterk en de kinderen vonden alles even heerlijk, het mooie en nieuwe, dat ze zagen, de kleine gezellige woning, met een balcon, vanwaar men het meer kon zien met al die leuke booten en aardige visschersschuiten, die daar barken genoemd worden en zoo bijzonder sierlijk over het water komen aandrijven, als groote zwanen.

's Avonds, als al de lichten op waren in het wat lager gelegen Montreux, als de booten, zoo gezellig schijnend, over het water stoomden, als zelfs de kleine roeibootjes een lantaarntje in den voorsteven hadden, waren de kinderen nooit uitgekeken en kon Moeder ze niet zonder moeite naar bed krijgen, waar ze nog droomden van weiden, waar de bloemen zoo hoog stonden, dat ze soms tot je knieën raakten en waar de prachtig gekleurde kapellen en mooie torren zoo maar rondvlogen.

Op school hadden ze het eerst niet prettig gevonden. Ze kenden wel gauw genoeg Fransch om het te kunnen verstaan, maar toch was het volgen op school moeielijk; vooral Frits, die niet in de laagste klasse kon geplaatst worden, omdat hij daar te oud voor was, had het in het begin hard te verantwoorden. Hij was ook niet aan de discipline gewend, die in de Zwitsersche scholen veel strenger gehandhaafd wordt, dan in de Hollandsche. Ofschoon de onderwijzer voor hem wel verzachtende omstandigheden in aanmerking nam, omdat hij een kleine nieuweling was en de taal nog niet voldoende machtig, voelde Frits zich toch niets op zijn gemak, als hij zag, hoe het niet kennen van een les met het rietje gestraft werd en

brutaliteit tegen den onderwijzer met opsluiting in het cachot.

Voor al dat cachot leek hem iets vreeselijks. Dat was een soort kleine gevangenis, een kaal kamertje, enkel verlicht door een heel hoog gelegen raampje, waar de weerspannige soms uren in werd opgesloten. Een enkelen keer was het zelfs voorgekomen, dat de onderwijzer het noodig vond, de strengste straf toe te passen, een opsluiting van den heelen dag, op water en brood.

Dat cachot, daarwaren de jongens bang voor.

Niet alleen om de straf zelf, maar omdat het verblijf daarin als een groote schande beschouwd werd. Wie eenmaal in het cachot gezeten had, had iets minderwaardigs gekregen, behoorde niet meer tot de beste leerlingen. Dat voelden de jongens diep, vandaar dan ook, dat in de Zwitsersche scholen heel weinig brutaliteit voorkomt en de onderwijzers zeer gerespecteerd worden door de leerlingen.

Frits paste dan ook wel op, niets te doen of te zeggen, waarop die straf volgen zou en toen hij eenmaal zoover was, dat het onderwijs, in de vreemde taal gegeven, geen moeielijkheid meer voor hem opleverde, vond hij het op school heel prettig en hoorde hij ook al spoedig tot de beste leerlingen.

Wat was Moeder blij, als zijn weeklijstje goed was en hij mooie cijfers had voor de verschillende vakken.

Kleine Liesje leerde niet zoo gemakkelijk, misschien doordat ze nog zoo speelsch was; die deed Moeder nog weleens verdriet, door minder mooie aantekeningen op het weeklijstje, maar als Moes dan een beetje bromde, was ze dadelijk zóó in tranen en zóó berouwvol, dat Moeder en Frits beiden eindigden met haar te troosten en moed in te spreken, en te zeggen, dat het een volgenden keer zeker beter zou zijn.

Die kleine Lies met hare gouden krulletjes en groote blauwe oogen, wat was Moes daar dol op!

En Frits niet minder, die was zelfs een beetje trotsch op zijn

zusje, omdat de andere jongens haar zoo'n leuk ding vonden, zoo echt vroolijk, half dol soms van pret. Hij, Frits, kon nooit zoo uitgelaten zijn; of het kwam, doordat hij al wat ouder geweest was, toen al dat naars over het gezin gekomen was, of doordat hij beter begreep, dat Moeder het nog altijd niet gemakkelijk had en het haar dikwijls moeite kostte, hun alles te geven, wat ze noodig hadden, ik weet het niet, zoo heel vroolijk kon hij niet dikwijls zijn.

Als hij zijn moeder met die van andere jongens vergeleek, dan vond hij haar altijd veel liever en ook veel mooier, maar dan kwam tevens de gedachte bij hem op, dat Moes altijd zoo eenvoudig gekleed was en er nog veel mooier uit zou zien, als ze ook eens zoo'n prachtige japon aan had, als sommige andere dames. Gelukkig had ze één licht japonnetje, het was wel heel eenvoudig, maar het was wit en het stond haar zoo beeldig; ze had het op dringend verzoek van haar jongen aangeschaft, toen ze eens een flink buitenkansje gehad had. Het had niet veel gekost, enkel wat wit batist, met een moesje geborduurd en ze had het zelf gemaakt. Ze vond het wel een beetje dwaas, maar toen ze er op een mooien Zondag voor het eerst mee uitging en Frits zoo echt trotsch op haar was, vond ze het toch wel aardig, ze was nog zoo jong, nog geen dertig jaar en had in de laatste tijden nooit eens iets gehad, dat haar werkelijk aardig stond.

Iederen mooien Zon- of feestdag werd het japonnetje voor den dag gehaald, ze waschte en streek het zelf, het kwam er dus niet zoo op aan, of het wat spoedig vuil werd en als Moes dan binnenkwam, met haar zonnigen glimlach, geheel in het wit, dan voelden de kinderen zich zoo echt feestelijk gestemd en waren vroolijk en blij in het vooruitzicht van een prettige wandeling.

En nu zou dat feestkleedje worden opgeofferd, er zou een jurkje van Liesje uit gemaakt worden.

Hoe dat zoo kwam?

Dat zal ik je eens vertellen.

Op een dag waren de kinderen heel opgewonden van school thuis gekomen. Het hoofd der school was dien middag in alle klassen geweest en had beloofd, dat er dit jaar een groot schoolfeest zou plaats hebben, een feest, waaraan al de scholen van Montreux en omliggende dorpen zouden deelnemen. Allerlei heerlijkheden had hij er van verteld, er zou een optocht gehouden worden, waaraan al de scholieren, een paar duizend wel, zouden meedoen en verschillende spelen en wedstrijden zouden op het marktplaats plaats hebben. Daarenboven zouden de kinderen onthaald worden op taartjes en limonade.

Die optocht nu moest heel mooi worden, de verschillende scholen zouden zelf zorgen voor een passende bloemenversiering van de leerlingen, maar opdat alles zoo harmonisch mogelijk zou zijn, zou men graag zien, dat de meisjes in het wit waren. Wilden die dus aan haar moeders vragen, of ze dien dag een witte jurk mochten aandoen? Die hadden ze zeker allemaal wel en het toestemmend gejuich, dat uit de meisjesafdeeling opsteeg, deed hem begrijpen, dat de witte japonnetjes geen bezwaar zouden opleveren. Ook Liesje had meegejuicht en er heelemaal niet aan gedacht, dat ze totaal uit haar wit jurkje gegroeid was en Moeder nog geen nieuw voor haar had kunnen maken.

Haar moeder dacht daar dadelijk aan, toen de kinderen zoo opgewonden opgaven van het groote feest en tevens schoot het haar door het hoofd, dat de laatste tijden niet voordeelig waren geweest en dat ze op het oogenblik onmogelijk een nieuw japonnetje voor Liesje zou kunnen koopen. Maar tegelijkertijd was haar besluit genomen, ze zou een jurkje maken uit haar eigen witte japon, dat kon best, ze kon die wel missen.

Frits zou het naar vinden, die jongen was er zoo dwaas op gesteld, haar goed gekleed te zien, maar daar kon ze nu niets aan doen, wat

het zwaarste was, moest het zwaarste wegen en Liesje moest er netjes uitzien op het schoolfeest.

Ze vertelde niets van haar plan aan de kinderen en dezen waren in den waan, dat de stof van het mooie jurkje, waar Moes altijd aan naaide, als ze naar school waren, voor dat doel gekocht was.

Dat ging goed, totdat de Zondag aanbrak, een zonnige, mooie dag, waarop Frits 's ochtends bij het wakker worden al dadelijk aan de heerlijke wandeling met Moeder dacht.

Op het gewone uur ging Moeder zich dan ook gereed maken, maar toen ze klaar was, zagen de kinderen, dat ze een oud donker japonnetje aan had, in plaats van de geliefde witte.

Frits keek eerst verwonderd en toen verdrietig.

„Hè Moes, het is toch zulk mooi weer,” zei hij verwijtend.

„Ja, vent, dat is het zeker.”

„Waarom hebt u dan uw witte niet aan?”

Zijn moeder zweeg even, ze wist niet wat te antwoorden. De waarheid zeggen was het eenige, wat er op zat, maar het ging haar zoo aan het hart, hem verdriet te doen.

„Moeder wordt te oud, om langer wit te dragen,” zei ze na eenige aarzeling. „Dat zie je zoo niet, vent, maar dat is toch zoo en nu heb ik er een jurkje voor Liesje van gemaakt.”

Frits stond een oogenblik zijn moeder aan te staren.

Moes te oud?

Zooals ze daar stond, in die leelijke donkere japon, zag ze er niet-zoo jong uit, als in de witte, dat was waar, dat kwam immers juist door die leelijke kleeding. Wat had Moeder ook nog gezegd? Dat ze er een jurk voor Lies uit gemaakt had.

Daar hadt je het, Moes had haar mooie japon opgeofferd voor Lies, voor het schoolfeest zeker.

Het bloed schoot hem naar de wangen, hij wilde driftig uitvallen, zeggen, dat ze dat niet had mogen doen, maar Moeder keek hem

aan en hij zweeg. Hij keerde haastig zijn hoofd om, Moes moest niet zien, dat zijn oogen vochtig waren. Van dat oogenblik af, bezielde hem maar één gedachte, Moeder moest en zou een nieuw, wit japonnetje hebben.

Hoe hij aan het geld zou komen, wist hij nog niet, maar hij zou het op de een of andere manier verdienen. Om te beginnen zou hij elken cent, dien hij machtig werd, bewaren.

Zou zoo'n lap stof voor een japon veel kosten?

Hij had er heelemaal geen begrip van, maar dat was van later zorg, vooreerst kon hij er toch niet aan denken die stof te koopen, hij moest eerst beginnen met sparen.

De dag van het feest naderde al meer en meer en een paar dagen er voor kreeg elk schoolkind een enveloppe, bevattende kaartjes, die dienen moesten, om bij de verschillende spelen te mogen meedoen. Voor elk spel kregen ze één kaartje in een bepaalde kleur, zodoende hoopte men te beletten, dat de haantjes de voorste meer dan eenmaal meededen, waardoor de minder brutalen geen beurt zouden kunnen krijgen. Bij de duizenden kinderen, die meededen, was dit de eenige manier, om daarop te kunnen letten.

Voor één ding waarschuwde de directeur der school, die zelf de kaartjes kwam brengen, heel streng: er mocht geen geschacher met die kaartjes plaats hebben. Den vorigen keer was het voorgekomen, dat de meisjes en jongens onderling de kaartjes verhandelden, ja, ze voor geld aan elkaar verkochten. Dat mocht niet meer gebeuren, de directeur legde er den nadruk op, dat, wie daarop betrap werd, heel streng gestraft zou worden.

Op de meeste kinderen maakten deze woorden niet veel indruk, ze dachten er niet aan, hun kaartjes te verkoopen, maar een enkele had gehoopt, van de minder gegoeden een paar prettige spelen te kunnen afzetten. Een van de jongens, een verwend rijkeluiszootje,

gewoon zijn zin te krijgen, was erg teleurgesteld; hij had er al vooruit op gebluft, dat hij aan alle spelen tweemaal zou meedoen en nu stuitte hij telkens op een weigering, als hij aan een van de jongens vroeg, hem een van zijn kaartjes te verkoopen.

Zoo kwam hij ook bij Frits en ontving een nieuwe weigering.

Pierre, zoo heette de deugniet, die andere jongens tot ongehoorzaamheid aan de schoolwet trachtte over te halen, bemerkte echter dadelijk, dat de weigering op een anderen toon gegeven werd, dan bij de vorige jongens; er was iets aarzelends in de wijze, waarop zijn verzoek werd afgeslagen. Hij vond het dus raadzaam, verder aan te dringen.

„Kom jongen, doe het. Ik heb er twintig centimes (een dubbeltje) het stuk voor over en jij geeft er misschien niets om.”

Frits kleurde.

Twintig centimes het stuk, hij had acht kaartjes, dat zou dus 1 franc 60 centimes zijn.

Wat een heerlijk begin voor den spaarpot van Moeder.

Hij antwoordde niet, hij wist niet, wat te doen.

Aannemen? Weigeren?

Als hij het aannam, zou hij het heele feest aan niets mee kunnen doen en daarenboven, als het eens uit kwam!

„Ik durf niet,” zei hij.

„Durf je niet? Ben je mal, jongen, hoe zouden ze dat nu merken; denk eens, wat een hoop kinderen er zullen zijn, daar kunnen ze geen oog op houden. Neen, uit angst voor ontdekking hoef je het niet te laten.”

„Maar als ik dan aan niets meedoe?”

„Weet je wat, de kaartjes voor den draaimolen mag je houden, daar kan ik voor mijn eigen geld toch in, dat mag, weet je, en dan geef ik je twee francs voor de rest. Me dunkt, dat het een mooi bod is.”

Nog aarzelde Frits.

Aannemen? Weigeren?

Moeder in een heel mooi, nieuw japonnetje verscheen in zijn gedachte. Wat zou ze blij zijn, als hij dat voor haar koopen kon!

Hij nam een besluit.

„Goed, ik doe het.”

Pierre haalde zijn geld te voorschijn.

„Vooruit dan,” zei hij, „geef op je kaartjes.”

Weer aarzelde Frits.

„Maar als ik zonder een enkel kaartje thuiskom, zal Moeder willen weten, waar ze zijn en voor die moet het een geheim blijven, voor die vooral.”

„Nou, dan geef ik je crediet, steek het geld maar vast op, je bent een eerlijke jongen, ik weet, dat ik de kaartjes op den dag zelf wel van je krijgen zal.”

„Geef me het geld dan ook maar op het feest.”

„Neen, dat is beter van niet, dan heb ik het misschien versnoept, ik heb pas mijn weekgeld gekregen en gewoonlijk zit dat niet lang in mijn zak. Bij jou is het veiliger.”

Of het geld bij Frits veilig was!

Blij liep de jongen naar huis, om zijn schat goed op te bergen, een prachtig begin voor zijn spaarpot. Hij dacht er niet meer aan, dat hij best ontdekt zou kunnen worden en dat het er dan gek voor hem uit zou zien. Ook vergat hij heelemaal, dat hij nu niet veel plezier zou hebben op het feest; hij had geld, zooveel geld, als hij nog nooit bezeten had, hij was gelukkig.

De gewichtige dag brak aan.

Het was heerlijk weer en vol vreugde ging Liesje in het nieuwe, witte jurkje, dat haar snoezig stond, naar haar school, waar de kinderen zich vereenigen moesten. Daar kregen ze ieder een guirlande van margarieten en groen, om over hun schouder te hangen, wat het fijne blonde kind allerliefst stond.

Frits, in zijn beste pak, versierd met een bouquetje rozen, voegde zich bij zijn eigen klasse en het duurde niet lang, of de onafzienbare rij van frissche kinderen en fleurige bloemen bewoog zich door de straten van Montreux, muziek voorop, allen vroolijk in de maat marcheerend naar het feestterrein, waar zooveel heerlijks hen wachtte.

Frits was even vroolijk gestemd als de anderen; hij zou toch in ieder geval in den draaimolen mogen zitten en daarenboven genieten van de tractatie, waar de kinderen geen kaartjes voor gekregen hadden, maar waaraan al de scholen om beurten zouden deelnemen. Onder het groote dak, dat een gedeelte van de markt van Montreux bedekt, waren lange tafels opgericht en daarop stond voor elk kind een bordje met taartjes en krentenbrood, terwijl er verder zooveel limonade te krijgen was, als de dorstige kelen maar verlangden.

En Frits werd niet teleurgesteld, hij had werkelijk veel plezier. Hij vond het wat aardig, naar Liesje te kijken en haar toe te juichen, als ze zoo grappig, geblinddoekt, met een schaar moest knippen naar een draad, waaraan een prijs was opgehangen. Hij draaide lustig rond in den mallemolen en maakte zich zelf wijs, dat zakloopen heelemaal niet prettig was, je deedt zoo gek en je werd maar uitgelachen. Kijken en hartelijk meelachen om de dwaze sprongen, die gemaakt werden, was wèl zoo echt.

Maar na een poosje kwam er een heel moeielijk oogenblik voor onzen Frits.

Moeder, die tot nog toe steeds naar Liesje gekeken had, vroeg hem, waaraan hij nu eens meedeed, dan zou ze daar eens gaan kijken.

Aan de mogelijkheid, dat Moeder hem zou willen zien spelen, had Frits heelemaal niet gedacht en toch was niets natuurlijker. Hij wist zoo gauw niet, wat te antwoorden.

Moeder herhaalde haar vraag.

„Toe dan, vent, waar zullen we nu eens heengaan, naar het mastklimmen misschien?”

Frits kreeg het benauwd, nu moest hij Moes wat voorjokken en dat deed hij anders nooit. Maar hij kon de waarheid niet zeggen, hij kon niet.

„Ik heb al mijn kaartjes al verbruikt,” zei hij zacht en verlegen, met een roode kleur op zijne wangen, die niet van de warmte kwam.

Zijn Moeder keek hem bevreemd aan.

„Zonder me daar iets van te laten zien?” vroeg ze verwijtend.

Frits had wel willen huilen, nu dacht Moes nog, dat hij zoo on-hartelijk was geweest en haar heelemaal vergeten had en ze moest eens weten, dat hij voor haar van zooveel plezier afstand had gedaan.

Of zou ze dat misschien niet eens goed vinden? Het was best mogelijk, dat ze verdrietig zou zijn, als ze hoorde, dat hij tegen het strenge verbod van het hoofd in had gehandeld.

„Ik heb er niet aan gedacht,” mompelde hij.

Moeder keerde zich met een zucht om, ze zou dan maar weer naar Liesje gaan. Dat viel haar tegen in haar jongen, dat hij zoo heelemaal op kon gaan in de pret, zonder ook maar even aan haar te denken.

Voor Frits was het plezier er verder af.

Hij liep druilig nog wat rond en zag er zoo treurig uit, in tegenstelling met de andere jongens, dat het zijn klasse-onderwijzer opviel en deze hem vroeg, of hij nog niet eens mee moest doen, al zijn kaartjes waren toch zeker nog niet op. Weer moest Frits jokken, om er zich uit te redden en weer deed hij het, kleurend en haperend.

„Wat heeft die jongen?” dacht de onderwijzer.

Nu hij er over nadacht, waren hem twee dingen opgevallen dien middag; overal had hij steeds Pierre als haantje den voorste bij gezien en nergens was het spelen van Frits hem opgevallen. Hij trachtte zich te binnen te halen, hoe alles gegaan was; zou hij gelijk gehad hebben, toen hij meende Pierre tweemaal bij het wedlopen te hebben zien meedoen? En Frits, zou die nergens aan mee gedaan hebben?

De jongen zou toch niet.... Maar daar was Frits toch het kind

niet naar, hij was over 't algemeen een beste en gemakkelijke leerling. Maar toch men kon nooit weten, in ieder kind zat wel eens iets minder goeds, misschien had Frits een schacheraard. Soms ontsnapt aan het oog van den onderwijzer, wat de leerlingen onder elkaar doen. Het zou hem erg spijten, te meer, daar hierbij nog de groote ongehoorzaamheid kwam tegenover het hoofd der school. Hij zou die zaak nader onderzoeken en als hij gelijk mocht hebben, dan zou Fritsje eens goed onder handen genomen worden, zooiets mocht hij niet ongestraft laten passeeren, dat was hij aan het kind en ook aan de Moeder verplicht, die haar jongen zoo heel alleen moest opvoeden.

Die Pierre zou in dat geval er ook niet gemakkelijk afkomen, zoo'n deugniet, wie weet, wat hij den jongen voor de kaartjes geboden had, en de onderwijzer wist heel goed, dat het er bij Frits niet ruim aanzat.

Het feest liep ten einde en de moegespeelde kinderen verdwenen langzamerhand met hunne ouders, nog druk pratend over al het heerlijks, dat die dag had opgeleverd.

Ook Frits ging met zijn moeder en zusje naar huis, Liesje nog dol opgewonden langs den weg huppelend, alsof ze niet den heelen middag druk gespeeld had, maar Frits stil en bedrukt.

Hij vond het vreeselijk, dat hij èn Moeder èn mijnheer had moeten voorjokken en had daarbij nog een gevoel, dat nog niet alles uit was, dat hem nog meer boven het hoofd hing.

Zijn zwijgen en het gedrukte van heel zijn wezen viel zijn moeder op.

„Je voelt je toch niet ziek, mijn jongen?” vroeg ze bezorgd.

Frits deed zijn uiterste best, vroolijk te kijken.

„Neen Moes, heelemaal niet, een beetje moe,” antwoordde hij.

„Ja, dat is geen wonder, na zoo'n drukken middag, ik begrijp niet, dat Liesje nog zoo springen kan. Geef me een hand, poes,” vervolgde ze

tot haar dochttertje, „en houd je een beetje kalm, je zult je al te moe maken.”

Den volgenden dag hadden de kinderen geen school, ze moesten eens goed uitrusten, maar daarna zou het gewone schoolleven nog veertien dagen zijn gang gaan, om te eindigen in een vakantie van zes weken.

Dien eersten morgen op school hadden de kinderen nog veel te babbelen over het genoten plezier en ook Frits, niet meer zoo onder den indruk van het gebeurde, praatte lustig mee. De onderwijzer had meer moeite dan anders, om de orde te handhaven en zag maar een beetje door de vingers, wel wetend, dat na een paar drukke uurtjes de rust weer zou terugkeeren.

Frits begon zich volkomen op zijn gemak te voelen en had alle zorgen op zij gezet, totdat . . . op eenmaal de directeur binnentrad en op strengen toon Pierre en Frits beval, na het eind van den schooltijd bij hem in zijn kamer te komen.

Pierre werd heel rood en Frits dacht, dat hij van de bank zou rollen, zóó was hij geschrokken.

Daar hadt je het, alles was zeker uitgekomen en nu zou hij zich moeten verantwoorden tegenover het hoofd der school. Deze was zonder genade, als hij niet gehoorzaamd werd en hij zou geen enkel woord tot zijn verontschuldiging kunnen bijbrengen, want hij kon niet vertellen, waarom hij tegen het verbod in gehandeld had.

Hoe dat laatste uur op school omkwam, zou Frits niet hebben kunnen zeggen, hij zat maar voor zich uit te staren en hoorde heelemaal niet, wat er behandeld werd. De onderwijzer lette niet op hem en vroeg hem niets en het was met een schok van schrik, dat hij opeens de bel hoorde luiden, die het eind van den schooltijd verkondigde.

Hij keek eens naar Pierre, wat die zou doen en toen hij zag, dat die

achter bleef en niet met de jongens naar de gang ging, deed hij hetzelfde.

Toen allen weg waren, kwam de onderwijzer nog even in de klasse terug en zei hun, dat de directeur hen wachtte.

Met bonzende harten begaven beide jongens zich naar de directeurskamer en klopten zacht aan.

Op het „binnen” van den directeur opende Pierre de deur en trad de kamer in, gevolgd door Frits, die niets liever gedaan had, dan rechtsomkeert maken.

De directeur zat aan zijn schrijftafel, bezig met iets na te zien en nam verder geen notitie van de jongens, die daar dralend en verlegen op de mat voor de deur stonden. Na een poosje scheen hij gereed te zijn, hij vouwde zijn papieren samen, sloot ze weg in een lade van zijn bureau en keerde zich tot de jongens.

„Kom wat dicht bij,” zei hij.

Pierre en Frits deden werktuiglijk een paar stappen en bleven toen weer staan.

De directeur keek hen om beurten strak aan en begon:

„Jongens, ik heb jullie hier ontboden, omdat me geruchten ter oore gekomen zijn, die ik heel graag wilde, dat jullie tegen kon spreken. Ik zal blij zijn, als je je vrij pleiten kunt van de verdenking, die op jullie rust. Je herinnert je zeker beiden wel, hoe ik ten strengste verboden heb, handel te drijven met de kaartjes, uitgereikt ter gelegenheid van ons feest, niet waar?”

Daar de directeur even wachtte en dus antwoord scheen te verlangen, mompelden de jongens een toestemming.

„Zoo. Nu dan, ik wil maar op den man af vragen, wat ik weten wil. Heb je een van beiden, of beiden je schuldig gemaakt aan overtreding van dat verbod?”

Weer wachtte de directeur en ditmaal volgde er van den kant van de jongens geen antwoord. Pierre beet zenuwachtig op zijn onderlip en Frits had moeite om niet te gaan huilen. Hij wist niet, wat

te doen; alles bekennen, de straf dragen, dat zou het beste zijn, maar Moeder? Die zou dan ook alles te weten komen en dan was meteen alle aardigheid van de verrassing af.

„Nu, jongens,” drong de directeur aan, zijne ernstige oogen op beiden gericht.

„Hij heeft ze me verkocht,” mompelde Pierre, op Frits wijzend.

„Zoo, is dat waar, Frits?”

Frits knikte stom van ja.

Het gezicht van den directeur stond nu heel streng, zijne wenkbrauwen waren gefronst en daaronder keken zijne oogen de jongens aan op een wijze, die hen deed verlangen, overal elders te zijn, dan in deze kamer.

Eenige oogenblikken was het doodstil, alleen het tikken van de klok aan den wand en de versnelde ademhaling van de jongens kon men hooren.

„Zoo,” zei de directeur nog eens, „dus tegen mijn volstrekt verbod in, hebt jullie durven handelen. Daar zit cachotstraf op; jij, Pierre, meld je morgenochtend om zeven uur aan, om twaalf uur op water en brood te worden gezet en jij, Frits, ondergaat overmorgen dezelfde straf. Dit als boete voor je ongehoorzaamheid aan mijn bevelen. Wat de zaak zelf betreft, het verschacheren van de kaartjes, daar zullen we het nog weleens samen over hebben. Hebben jullie nog iets tot je verontschuldiging bij te brengen?”

Daar beiden zwegen, gaf de directeur een teeken, dat ze weg konden gaan.

Buiten in de gang gekomen, mompelde Pierre iets minder moois aan het adres van den directeur, greep zijn pet en liep hard naar huis.

Frits nam ook zijn pet van den kapstok, maar hij haastte zich niet om weg te komen.

Hij was als versuft; de ontdekking, de straf, het bewustzijn, dat hij nu de zaak niet langer voor Moes zou kunnen verzwijgen, dat

alles maakte, dat hij als verlamd was en langzaam, voetje voor voetje, slenterde hij naar huis, waar zijn Moeder al op den uitkijk stond.

Toen ze hem zoo treurig en bedrukt zag aankomen, begreep ze, dat er iets gebeurd moest zijn en ze vroeg dadelijk bezorgd:

„Is er wat? Is er iets op school voorgevallen?”

Frits knikte van ja en liep zijn Moeder voorbij het huis in, wierp pet en boeken in een hoek en viel op een stoel bij de tafel neer, waar hij, het hoofd op beide armen, in een krampachtig gesnik losbarstte.

Zijn Moeder was niet weinig geschrokken en trachtte hem met vriendelijke woorden te doen bedaren en hem over te halen, haar te vertellen, wat er aan scheelde.

Eindelijk bracht ze het zoover, dat ze begreep, wat er gebeurd was, maar nog niet, wat haar jongen er toe gebracht had, zoo iets te doen. Dat was er heel moeilijk uit te krijgen en toen ze er eindelijk achter was, dat het doel van alles geweest was, haar te verrassen en genoeg te doen, kon ook zij hare tranen niet inhouden en kuste ze haar jongen en troostte hem en zei, dat hij het wel niet had mogen doen, zoo geheel tegen het verbod van den directeur in, maar dat zij er hem des te liever om had, omdat ze begreep, dat het alleen liefde voor haar was, die hem er toe gebracht had. Ze poogde zijn verdriet weg te lachen en noemde hem een dwazen jongen, die er zooveel om gaf, hoe zijn Moedertje er uit zag en slaagde er ten laatste in, hem de zaken wat lichter te doen inzien.

Den volgenden morgen ging ze, zonder dat Frits het wist, naar het hoofd van de school en vertelde hem alles.

Deze zeide haar, heel blij te zijn, dat ze het hem was komen vertellen. Hij hield veel van Frits en het had hem gehinderd, dat die tot zoo iets in staat was. Vooral de daad van het verhandelen der kaartjes voor geld, had hem gespeten, hij vond zoo iets bij een kind een leelijken karakters trek. Hij had nu gelukkig een beteren kijk

op den jongen. De straf kon hij hem niet kwijtschelden, Pierre zat de zijne vandaag al uit en daarenboven, de overtreding van zijn verbod bleef bestaan. Maar hij wilde Frits nog eens zelf spreken en hem verzekeren, dat hij nu alles met andere oogen aanzag en hem zijn achting had teruggegeven.

Zoo gebeurde het en ofschoon Frits heel blij was, dat de directeur, van wien hij veel hield, hem nu niet meer van iets leelijks verdacht, was hij toch erg gelukkig, toen het onderhoud voorbij was en hij naar huis kon gaan, ditmaal rennend, om Moeder alles te vertellen.

Toen hij den volgenden dag zijn straf ondergaan moest, was hij niet eens verdrietig gestemd, want Moes had hem zoo hartelijk gekust, voor hij vertrok en hem haar besten jongen genoemd, haar zoon, aan wien ze later een steun hoopte te hebben.

DE JEUGD VAN BERTRAND DU GUESCLIN.

DOOR

E. VRIEZE.

INLEIDING.

In ons land kent iedere schooljongen den naam van de Ruyter of Piet Heyn. In Frankrijk kent iedere knaap den naam van Bertrand du Guesclin.

Hij was de zoon van een niet-aanzienlijk edelman uit het Noord-Westen van Frankrijk. Als knaap was hij lastig en onhandelbaar; als jongeling moedig en ridderlijk. Hij trad ten slotte in dienst van den Franschen koning, klom hoe langer hoe hooger en werd eindelijk, na den koning, de eerste man in Frankrijk. Alle mogelijke eerbewijzen en belooningen vielen hem ten deel. De koning noemde hem „broeder”. Toch bleef hij even nederig en eenvoudig. Op uitdrukkelijken wensch van den koning werd hij te St-Denis begraven, in het graf der Fransche koningen.

In de volgende bladzijden komt voor, wat een oude Fransche kroniekschrijver ons van zijn jeugd vertelt.

I.

Bertrand du Guesclin werd omstreeks 1320 geboren op het kasteel La Motte-Broons, in Bretagne, een halven dag reizens van Rennes.

Het vaderlijk kasteel was niet een van die grimmige gevaarten, die in de Middeleeuwen zich van afstand tot afstand somber-dreigend

boven het omringende landschap verhieven. Het leek meer een groot heerenhuis, half boerenhofstede, half kasteel.

Het gebouw, dat slechts twee verdiepingen telde, was in ruwe steen opgetrokken. Dacht men zich de torens op de hoeken van het gebouw weg, dan had het geheel meer een vredelievend, dan een dreigend aanzien.

De bovenverdieping, waar het licht door kleine, vierkante, getraliede vensters, zonder glas, binnenviel, bestond uit een vrij groot aantal vertrekken, dienende voor slaapkamer of bergplaats.

De benedenverdieping telde twee zalen, waarvan de grootste diende voor dagelijksch verblijf der bewoners.

Tegen de achterzijde van het gebouw waren verschillende kleinere woningen aangebouwd. Deze houten huizen waren voor het dienstpersoneel. Om dit alles heen een uitgestrekt erf, geheel omgeven door een muur, waartegen stallen, schuren en bergplaatsen gebouwd waren.

Op deze binnenplaats van het kasteel heerschte een bedrijvige drukte. Het was juist in den oogsttijd. Karren reden af en aan. Wagenvrachten graan werden in de schuren geborgen. Bij de stallen waren enkele knechts bezig met het roskammen der paarden. Op en bij de mesthoopen een gekrioel van kippen, eenden en varkens.

Bij een der schuren zat een oude knecht, bezig met het voeren van een troep honden. Bedaard sneed hij vleeschafval en grof brood in stukken. Met glinsterende oogen volgden de dieren ieder van zijn bewegingen. Zoo nu en dan hoorde men van de honden een zacht gehuil, als wilden zij den ouden man tot wat meer spoed aanzetten.

Eén voor één riep de knecht de namen der dieren af en wierp dan een stuk brood of vleesch voor zich neer. De dieren bleken goed gedresseerd te zijn. Ieder wachtte zijn beurt af, om, als zijn naam genoemd werd, naar voren te schieten en dan in een paar gulzige slokken het voedsel ongekauwd naar binnen te werken. Dan kropen ze weer terug en wachtten met loerende blikken, met

half geopenden muil, of hun beurt nog eenmaal zou terugkomen.

Boven het hoofd van den ouden man, op een houten rek, zaten, ineengedoken en onbeweeglijk, vier valken. Alleen door het glinsteren van hun telkens van kleur verwisselende, wreede oogen, door het nu en dan even op zij bewegen van den kop, gaven zij teeken van leven.

Van de andere zijde van de binnenplaats klonken juichende kinderstemmen.

„Midden in de roos, Jacques, midden in de roos.”

Een zevenjarige knaap, met een boog in de hand, snelde luid roepend naar den ouden Jacques.

„Driemaal had ik de schijf al geraakt,” riep hij uit, „en met het laatste schot zat de pijl midden in het wit. Ga eens mee!”

De oude Jacques lachte den opgewonden knaap vriendelijk toe.

„Even geduld hebben, Olivier,” antwoordde hij en ging voort met de uitdeeling aan de dieren, tot ieder een beurt had gehad.

„Liggen!” klonk het tegen de honden en de grimmige dieren legden zich gedwee neer, met den kop tusschen de pooten.

En toen liet de oude krijgsman zich gewillig meetrokken naar de plaats, waar de kinderen zich vermaakten.

Twee andere kinderen, een knaapje van vijf en een meisje van vier jaar, sprongen hem reeds vroolijk tegemoet. Olivier trok den ouden man hijgend voort, Willem en Roberta hielpen duwen.

„Mee, mee,” riepen zij, „nu moet jij meeschieten.”

„Ho, ho, zacht wat,” zei Jacques, half knorrig, „mijn oude beenen kunnen zoo vlug niet meer voort.”

Maar toch liet hij geduldig met zich sollen. Die kinderen waren zijn lievelingen. Hun vader, de Heer du Guesclin, had hij reeds als kind gekend. Dien had hij het eerste onderricht in het gebruik der wapenen gegeven; dien had hij gevolgd op alle krijgstochten en menigmaal zijn leven voor hem gewaagd: van de kinderen hield hij zoo mogelijk nog meer dan van den vader.

„Laat mij nu eens zien, wat je kunt,” zei hij tot Olivier, toen zij op de schietplaats gekomen waren.

Deze maakte het koord van zijn boog wat steviger vast, legde den pijl er op, en mikte lang en nauwkeurig. Daar snorde de pijl heen en trof de schijf, maar niet in het midden. Teleurgesteld en beschaamd keek Olivier Jacques aan.

„Zoo straks ging het veel beter,” zei hij.

„Nog maar eens,” zei de oude Jacques. „Je rechterelleboog hoger, nog hoger. Dan is je schot vaster.”

De knaap moest echter driemaal overschieten, voor de pijl weer in het wit zat.

„Schiet gij nog eens,” vroeg Willem aan Jacques.

Deze nam den boog uit Oliviers handen en draaide de pees wat vaster aan, spande haar en schoot. De pijl bleef midden in het wit steken. Dit kunststukje herhaalde hij driemaal achter elkander.

De jongens juichten, Roberta klapte in de handen. „Mooi, mooi,” riep zij. „Nu ik.”

Maar de boog was te zwaar voor de kleine handjes. Al was het geen oorlogswapen, maar slechts door Jacques gemaakt, om de knapen in het boogschieten te oefenen, toch was het hout te stevig om door de kleine handjes gebogen te kunnen worden. Pruilend keek zij den ouden krijgsman aan.

Toen knielde Jacques achter het kind en samen spanden zij den boog. Daar snorde de pijl heen en raakte de schijf.

„Knap gedaan,” riepen de oude en de beide jongens en het kind klapte gelukkig in de handjes.

„Haal uw grooten boog eens, waarmee gij tegen de Engelschen streedt,” vroeg Olivier.

„Een andermaal,” antwoordde de oude.

Nu gaf hij den knapen nog eenige wenken over een goede houding bij het boogschieten en ongemerkt begon hij te vertellen van de

oorlogen, die hij had meegemaakt, van zijn gevaarvolle tochten met hun vader.

Noch de kinderen, noch de oude man letten hierbij op een achtjarigen knaap, die op eenigen afstand met boozen blik het groepje gadesloeg. Deze knaap was Bertrand, de oudste zoon van den Heer du Guesclin. Wie hem daar zoo had zien staan, zou hem niet voor den zoon van een edelman gehouden hebben. Met de andere kinderen vormde hij een scherpe tegenstelling. Deze hadden fijne gelaatstrekken en waren fraai gekleed. Hij was grof gebouwd en leelijk van uiterlijk. Zijn gelaat had een eenigszins domme uitdrukking, zijn haren zaten verward, zijn kleeding was slordig en van grove stof.

Van jongs af was hij, om zijn leelijkheid en koppig karakter, door zijn ouders achteruit gezet en onvriendelijk behandeld. De dienaren volgden spoedig het voorbeeld van hun meesters en zoo was deze knaap in voortdurende miskennen opgegroeid.

Hij was een vreemde, koppige en onhandelbare natuur, die iedere onvriendelijkheid met een nog grootere onvriendelijkheid beantwoordde. Nooit zag men een glimlach op zijn gelaat en de geschiedenis vertelt, dat hij, altijd met een stok gewapend, iedere toenadering met een stokslag beloonde. Wanneer zijn drift eenmaal opgewekt was, sloeg en trapte hij er blindelings op los en was alleen de sterke arm van zijn vader in staat, hem eenigszins tot bedaren te brengen. Zijn broertjes en zusje speelden nooit met hem, maar gingen hem angstig uit den weg. Zijn ouders hadden reeds lang de pogingen opgegeven, om hem tot wellevende en vriendelijke manieren te brengen. Hij at alleen, sliep afzonderlijk en dwaalde dagelijks eenzaam in en buiten het kasteel rond, als een vreemde in zijn vaders woning.

En toch huisde in dezen knaap een moedige en trotsche natuur; en eenmaal zou hij worden de beroemdste en ridderlijkste krijgsman uit geheel Frankrijk. Maar een trotsche, opvliegende knaap als Bertrand wordt niet met geweld gevormd.

Eerst had hij zich wat afzonderlijk gehouden, zich vermakende met steenen te werpen door een gat in den muur, waarbij hij verwonderlijke handigheid toonde. Toen Jacques echter van zijn tochten vertelde, was hij ongemerkt naderbij gekomen en stond met wijd-open oogen, zijn gelaat strak van ingespannen luisteren, dicht bij het aardige groepje. Zoo nu en dan bewogen zijn lippen zich, als wilde hij vragen of opmerkingen maken.

Eindelijk stond Jacques op en ging weer naar zijn honden.

Olivier stond weer met den boog in de hand om het vorig spel te hervatten, toen Bertrand plotseling op hem toe trad en zei:

„Geef hier dien boog.”

Half onwillig gaf de knaap boog en pijl aan Bertrand. Deze legde aan. Maar het schot was te hoog en de wind voerde den pijl mee over den muur.

„Een andere pijl,” zei Bertrand.

Maar de knaap weigerde half-schreiend en vroeg zijn boog terug. Bertrand werd rood van drift.

„Een andere pijl,” schreeuwde hij.

Doch Olivier weigerde.

„Een andere pijl, of de boog gaat aan stukken,” schreeuwde Bertrand nu en hij bracht den boog aan zijn knieën, alsof hij hem in tweeën wilde breken.

Toen de kinderen die beweging zagen, liepen zij onwillekeurig op hem toe. De kleine Roberta voorop, met de handjes naar voren gestrekt en de tranen in de oogen.

„Nee, nee,” riep zij angstig.

Bertrand zag de kinderen op zich toesnellen. Misschien meende hij, dat hij aangevallen zou worden. Hij nam den boog in de hand, richtte hem hoog op en wilde Olivier een slag toebrengen. Maar de kleine Roberta sprong toe en met een dreunenden slag kwam de boog op hoofd en gelaat van het kind terecht.

Een hevige gil weerklonk. Willem en Olivier schreeuwden, doodelijk verschrikt. Roberta viel bewusteloos neer.

Een oogenblik stond Bertrand als versteend. Een uitdrukking van ontzettenden angst kwam op zijn gelaat. Hij wilde op het kind toesnellen. Daar voelde hij een paar hevige slagen op het hoofd, hij werd hoog opgetild en een eind verder neergesmaakt, waar hij half versuft bleef liggen. Het was de oude Jacques, die in de verte de twist had gadegeslagen, maar te laat was gekomen, om den noodlottigen slag te verhoeden.

Van alle kanten kwamen de bedienden toelopen en eindelijk verschenen ook Bertrand's vader en moeder.

Schreiend boog de laatste zich over het arme kind heen, dat nog altijd niet tot bewustzijn gekomen was. Het werd voorzichtig naar binnen gedragen en te bed gelegd; de kapelaan onderzocht het hoofdje en kon gelukkig vaststellen, dat de wonde voor het oogenblik niet gevaarlijk was.

Op de binnenplaats stond de kleine boosdoener tegenover zijn vader, omringd door verschillende dienaren. De kastijding, die hij reeds van Jacques ontvangen had, hadden het gevoel van medelijden en berouw, dat hij ondervonden had bij 't zien van dat machteloos uitgestrekte kind, geheel verdreven. Met neergebogen hoofd, maar onverschillig, stond hij tegenover zijn vader. Met de grootste inspanning beheerschte deze zijn drift. Zijn handen hield hij, in elkaar geklemd, op den rug. Hij voelde, dat, wanneer hij de hand ophief, een ongeluk zou gebeuren. Jacques was wat naar voren getreden en had zich half tusschen vader en zoon geplaatst.

„Breng hem naar den toren,” bracht de ridder eindelijk uit, „en laat hem niet vrij, voor ik het bevel geef.”

Jacques greep den knaap bij den arm en ging met hem het kasteel binnen. Hij voerde hem naar boven, deed de zware deur van een kleine torenkamer open, en duwde den knaap vrij onzacht naar binnen.

In het kamertje bevond zich niets dan een bank en eenige bossen stroo.

De knaap staarde even versuft in het rond. Toen wierp hij zich snikkend op het stroo. En altijd zag hij voor zich een klein, machteloos uitgestrekt lichaampje, een doodsbleek kindergezichtje, met dwars erover een roode striem.

II.

In de ruime benedenzaal zaten de Heer du Guesclin en zijn vrouw, aan weerszijden van den nu leegen, grooten haard, zwijgend tegenover elkander.

Het vertrek maakte een weinig-weelderigen, somberen indruk. Het licht, dat door de weinige vensteropeningen naar binnen viel, verlichtte de zaal slechts spaarzaam en liet de verste hoeken in een geheimzinnig duister. De steenen vloer was met fijn, wit zand bestrooid. In het midden stond een groote tafel, met een dik kleed bedekt. Het verdere huisraad bestond uit eenige banken langs de wanden, twee leuningstoelen met hoogen rug, enkele groote, met ijzer beslagen koffers, eenige kleine tafeltjes, waarvan een met schaakstukken. Tegenover den haard stond aan den wand een reusachtig buffet, beladen met kannen en borden. Aan weerszijden van het buffet hingen aan den muur wapens en wapenrustingen: zwaarden, schilden, een gebroken speer, helmen, borst- en beenplaten, en maliënkolders. Sommigen waren nieuw of blank-gepoetst en van het nieuwste model: het waren de wapens van den tegenwoordigen heer; andere waren oud en onooglijk en de talrijke deuken er in toonden, dat eenmaal ontzettende slagen op de dragers van die wapenrustingen waren neergekomen. Maar de dragers waren dood en de wapens hingen hier voor immer in roestige verveling.

De Heer du Guesclin was een fors gebouwd man met een krijgshaftig voorkomen en streng gelaat; zijn vrouw was een indrukwekkende dame, schoon en statig.

De ridder zou onder zijn koning een krijgstocht maken en eenige maanden wegblijven. Dezen avond nog zou hij vertrekken. De harde lijnen van zijn gelaat waren verdwenen en hadden plaats gemaakt voor een uitdrukking van droefheid en zorg. En de oogen van zijn vrouw waren gevuld met tranen, die zij vergeefs trachtte terug te houden. Beider droefheid vond echter niet in de eerste plaats haar oorzaak in de aanstaande afwezigheid van den ridder. Dat was in dien tijd nu eenmaal het lot van de edelvrouw: maanden lang in eenzaamheid blijven, als de stem van den vorst den echtgenoot ten strijde had geroepen. En iedere edelvrouw wist, dat bij den ridder plicht boven alles ging; zij zou haar man eerder aanvuren, dan van den strijd trachten terug te houden. En voor den ridder was roem en eer behalen op het slagveld het hoogste, wat te bereiken was.

Het was hun oudste zoon, die hun zooveel zorg en droefheid veroorzaakte.

„Is dat nu mijn zoon?” sprak Vrouwe du Guesclin na eenig zwijgen. „Leelijk als een boer, lomp als een dorper, manieren van een wilde! Wat moet er van dat kind terechtkomen, als het grooter wordt? Een schande voor ons huis! Onze kinderen zijn bang voor hem, onze dienaren toonen slechts verachting. En hoe moet het gaan, als je weg bent? Hem strenger behandelen dan ik deed, kan haast niet!”

De ridder staarde zwijgend voor zich. Hoewel nooit een woord ervan over zijn lippen kwam, leed hij diep door zijn teleurstelling over dat kind. Zijn oudste zoon, de toekomst van zijn geslacht, hoe gaarne had hij hem anders gewenscht: Schoon, welgemanierd en ridderlijk.

„Is er van dat kind wel iets goeds te vertellen?” ging zijn vrouw voort. „Of men hem vriendelijk of hard behandelt, het is alles het-

zelfde; een liefkozing of een beleediging, hij beantwoordt alles met een stokslag. Man, ik twijfel vaak, of het ons kind wel is." En snikkend verborg zij het gelaat in de handen.

De ridder antwoordde eerst niet. Maar toen zijn vrouw bleef doorsnikken, trachtte hij haar met zachte woorden te troosten en moed in te spreken.

„Ik zal hem nog eens op het hart drukken, dat hij zich tijdens mijn afwezigheid goed te gedragen heeft," sprak hij.

Hij belde.

De oude Jacques verscheen.

„Breng Bertrand hier," zei de ridder.

Een oogenblik daarna kwam Jacques met Bertrand terug. Op een wenk van den ridder vertrok de oude knecht.

„Kom hier," zei de ridder streng.

De knaap naderde half onwillig.

Een oogenblik was het in de kamer doodstil.

De ridder keek den knaap streng en onafgebroken aan; Bertrand, met iets uitdagends in zijn gezicht, sloeg de oogen niet neer; de edelvrouw keek beurtelings vader en zoon aan. Voor het eerst viel het haar op, dat vader en zoon toch veel op elkander geleken: beiden hetzelfde hoge voorhoofd, denzelfden trotschen blik. En een oogenblik gloorde in haar hart de hoop, dat kind nog even ridderlijk te zien als den vader.

„Roberta is erg ziek," sprak de ridder streng.

De knaap balde de vuisten, zijn lippen trilden even, en het scheen, of zijn oogen vochtig werden.

Maar toen de ridder voortging: „Je hebt je als een ellendige dorper gedragen. Een meisje slaan, een kind, dat zich niet verweren kan," was die zachte aandoening spoedig verdwenen.

„Dan moest zij maar op zij gaan, 't was haar eigen schuld," zei hij onverschillig.

Met moeite bedwong de ridder zijn toorn.

Ruw pakte hij den knaap bij den schouder en schudde hem heftig heen en weer.

„Je bent een laffe knaap,” zei hij nogmaals, „niet waard de zoon van een edelman te zijn. Het moet beter worden, hoor je, anders komt eenmaal de tijd, dat ik je mijn huis ontzeg en je bij onze dienaren laat wonen. Morgen ben ik op reis en blijf langen tijd weg. Beloof je moeder beterschap en vraag vergeving aan Roberta.

Maar de knaap had zijn onverschillige houding hernomen.

„’t Was haar eigen schuld,” herhaalde hij.

„Beloof moeder beterschap,” riep de ridder toornig uit, en hij wees naar de edelvrouw, die met bleek en betraand gelaat dit tooneel gadesloeg.

De knaap aarzelde echter geen oogenblik.

„Neen”, zei hij kortaf.

Een hevige slag in het gelaat deed hem neertuimelen. De ridder sprong op, rood van woede en greep een stok. Maar voor de slag kon neerdalen, was zijn vrouw tusschenbeide gekomen, en had den dreigend-opgeheven arm gegrepen.

„O, man,” smeekte zij, „bedwing je. Over eenige uren ga je op reis. Bederf deze weinige oogenblikken niet.”

En met zacht geweld deed zij hem weer in zijn leuningstoel plaats nemen.

Bertrand was intusschen opgestaan. Met voorovergebogen hoofd, een boozen trek op het gelaat, stond hij daar, niet de minste schaamte of berouw toonend.

De ridder belde, en toen Jacques verscheen, zei hij:

„Breng hem weg.”

„Naar de torenkamer?” vroeg Jacques.

„Neen, laat hem maar vrij.”

Nog langen tijd spraken de ridder en zijn vrouw over den knaap.

„Sluit hem op, als hij onwillig is,” zei de edelman ten slotte. „Bij mijn terugkomst zullen wij zien, welke maatregelen wij ten opzichte van hem kunnen nemen. Misschien ontvang ik op mijn reis nog wel goeden raad.”

Tegen den middag vertrok de ridder, slechts door enkele bedienden vergezeld. De oude Jacques bleef, zeer tegen zijn zin, op het kasteel.

Het was geen vroolijk afscheid. Du Guesclin was ernstig, zijn vrouw kuste hem met bleek gelaat vaarwel; de kinderen keken bedrukt.

Van Bertrand was echter geen spoor te ontdekken. Het geheele kasteel werd doorzocht, maar hij was nergens te vinden.

De kleine stoet zette zich eindelijk in beweging, zonder dat de ridder van zijn oudsten zoon afscheid genomen had.

Eerst laat in den avond keerde Bertrand in het kasteel terug. Hij had in 't veld rond gezworven, om niet bij het afscheid tegenwoordig te behoeven zijn.

— — — — —

Roberta was geheel hersteld. Als zij Bertrand zag, kwam in haar groote kinderoogen een angstige uitdrukking en schuw ging zij hem uit den weg. Ook Bertrand's broeders vermeden hem zooveel mogelijk. En hij dwaalde eenzaam over de velden, of speelde afgezonderd op de binnenplaats, door de dienaren afgesnauwd, door zijn broers angstvallig vermeden. En ook Vrouwe Jeanne schonk hem weinig aandacht; zij liefkoosde hem nooit zooals haar andere kinderen. Zij was al tevreden, als zij hem niet behoefde te straffen.

Eenige weken na het vertrek van Bertrand's vader was het Hemelvaartsdag. Die dag werd feestelijk gevierd. Er zou een feestmaaltijd gehouden worden.

De tafel was keurig gedekt en met bloemen versierd. Heerlijke gerechten zouden achtereenvolgens opgediend worden.

Als naar gewoonte zat Bertrand niet aan tafel. Door zijn opvliegendheid en slechte manieren was hem het aanzitten aan tafel reeds lang

ontzegd. In een hoek van de eetzaal was hem aan een afzonderlijk tafeltje een plaats alleen aangewezen, waar hij, als het huisgezin reeds bediend was, gelijk met de overige burchtgenooten zijn maal ontving.

Reeds eenige jaren had dit zoo geduurd en nimmer had Bertrand van eenig verzet blijk gegeven. Maar op dezen Hemelvaartsdag geschiedde er iets bijzonders.

Onafgebroken staarde Bertrand, van uit zijn donkeren hoek, naar de fraai-versierde tafel. Met boozen blik sloeg hij het vroolijk gesnap van zijn broertjes en zusjes gade. De onschuldige kinderen verheugden zich al bij voorbaat over al het heerlijke, dat zoo dadelijk zou komen.

Daar verscheen de hofmeester, een groote zilveren schaal, waarop heerlijk gebrad, voor zich uit dragend. Hoog hield de hofmeester, glimmend van trots, den prachtigen schotel. De damp steeg omhoog, een heerlijke geur vulde de zaal.

Met een gejuich van de kinderen werd de eerste schotel begroet. De stoelen werden naderbij geschoven, het gesnap en gescherts hield op.

Vrouwe Jeanne stond op, sneed het wildbraad voor en begon met Olivier te bedienen.

Maar nu sprong Bertrand plotseling op en liep naar de tafel. Met fonkelend oog en dreigend-opgeheven vuist stond hij voor Olivier.

„Dit is mijn plaats,” riep hij uit. „Ik ben de oudste en verlang het eerst bediend te worden. Men laat mij wachten als den minsten knecht. Maar dat zal nu uit zijn. Weg van mijn plaats, of ik werp alles, vleesch en brood en wijn over den vloer!”

Het werd plotseling doodstil in de kamer. Allen waren onthutst. Vrouwe Jeanne keek half verbaasd, half vertoornd, naar den kleinen wildeman, die nog altijd met dreigend gebaar voor Olivier stond. Roberta was van haar stoel gesprongen en verborg zich angstig bij moeder.

Ook Olivier was bevreesd achteruit geweken en keek met vreesachtigen blik naar zijn vertoornden broeder.

„Ik vind het goed,” zei hij gedwee. „Ga hier maar zitten, ik zal wel een andere plaats zoeken.”

Vrouwe Jeanne aarzelde even, wat te doen. Aan de eene zijde was zij over het zonderling optreden van Bertrand vertoornd en kwam de lust in haar op, hem naar zijn oude plaats terug te jagen; aan de andere zijde was er in het gebiedend optreden van Bertrand iets, wat haar behaagde. Toen de knaap daar zoo, als een kleine koning, gebiedend stond, scheen zijn leelijkheid haast verdwenen. Zoo belette zij hem niet, aan het hoofd van de tafel plaats te nemen.

Maar zij zou er spoedig spijt van hebben. Bertrand, die jaren lang afzonderlijk gegeten had, zonder dat men naar hem omgezien had, wist in 't geheel niet, hoe het aan tafel behoorde. Met beide handen greep hij in de vleeschschaal, brak met de handen stukken van het brood af, gebruikte lepel noch mes, morste wijn in één woord, gedroeg zich als een kleine woestaard.

De kinderen keken verlegen en onthutst naar den kleinen Bertrand, die, zonder op iemand te letten, zich den mond vol stopte. De hofmeester keek Vrouwe Jeanne vragend aan. De edelvrouw stond op en riep toornig uit:

„Onmiddellijk naar je plaats daar. Een dorper zou zich beter gedragen. Voort, van hier!”

En toen Bertrand niet dadelijk gehoorzaamde, riep zij tegen den hofmeester: „Breng hem naar zijn plaats, en als hij zich verzet, geef hem dan maar een flinke kastijding.”

Nog voor de hofmeester bij hem kon komen, was de knaap opgesprongen en had zijn stoel met een hevigen ruk achteruit geschoven. Maar deze beweging geschiedde zoo heftig, dat de tafel omviel en alles wat er zich op bevond: vleesch, brood en wijn, op den grond stortte.

„Ruwe knaap,” riep de edelvrouw schreiend uit, „dat God Zich over je ontfermde en je tot Zich nam; hoe ouder je wordt, des te grooter schande breng je over ons huis. Weg van hier. Nooit zal je meer een plaats aan tafel ingeruimd worden!”

De hofmeester had den knaap naar den hoek van het vertrek gebracht, waar hij altijd zijn maal ontving.

De tafel werd intusschen weer in orde gemaakt en na eenigen tijd werd het eerste gerecht opnieuw binnengebracht. De prettige stemming was echter geweken. De kinderen aten zwijgend. Vrouwe Jeanne staarde met betraande oogen voor zich en kon geen bete meer over de lippen krijgen. Bertrand alleen scheen onbewogen en keek brutaal en uitdagend naar het gezelschap aan tafel.

Daar werd de deur geopend en de hofmeester kondigde het bezoek aan van de eerwaarde zuster Angelica.

„Laat haar binnenkomen,” zei Vrouwe Jeanne.

Een oogenblik daarna trad een non de eetzaal binnen.

III.

De menschen in de Middeleeuwen waren kinderlijk-bijgeloovig. Het geheimzinnige trok hen aan. Ze geloofden in droomen en voorspellingen. Wie den naam had, in de toekomst te kunnen lezen, werd onvoorwaardelijk geloofd.

Wie eenmaal door woord of daad getoond had, zieken te kunnen genezen, werd voor de genezing van allerlei kwalen opgezocht.

En dat was niet alleen het geval bij de eenvoudige en onontwikkelde landlieden. Aan voorspellingen geloofden allen, groot of klein, rijken of armen, geleerden of onontwikkelden.

Van de non, die zoo juist de eetzaal was binnengetreden, ging ook de roep uit, dat zij zieken kon genezen. Daarom had Vrouwe

Jeanne, die vergeefs voor een langdurige ongesteldheid genezing had gezocht, haar gevraagd, eens bij haar te komen.

Zoodra de eerwaarde zuster binnentrad, bemerkte zij, dat er iets bijzonders gebeurd was. Het betraande, bleeke gelaat van de edelvrouw, de bedrukte gezichten der kinderen, die tersluiks gluurden naar dien vreemden, norschen knaap daar in den hoek, zeiden haar, dat iets vreemds had plaats gehad.

Nadat zij met de edelvrouw had kennis gemaakt en over haar ziekte gesproken had, richtte zij eenige vriendelijke woorden tot de kinderen en vroeg toen :

„Wie is die knaap in gindschen hoek?”

Toen vertelde de edelvrouw, dat hij haar oudste zoon was en wat zoo pas was geschied.

De eerwaarde zuster vroeg verder en in korten tijd kende zij den geheelen levensloop van den kleinen, koppigen knaap.

Misschien begreep zij, dat zulke afgetrokken, trotsche naturen als Bertrand er een was, niet met geweld behandeld moesten worden; misschien voelde zij onmiddellijk, dat in den kleinen knaap een moedig hart klopte, dat het eergevoel in den knaap niet gedoofd, maar aangewakkerd moest worden.

Met een vriendelijken glimlach op het gelaat trad zij op den knaap toe. Bij hem gekomen, legde zij hem de hand op het hoofd en zei:

„Wees hartelijk gegroet, mijn kind; mag ik mij bij u nederzetten?”

Toen de knaap de non zag naderen, had hij een dreigende houding aangenomen en den stok ter hand genomen, die naast hem lag. Toen hij haar hand op zijn hoofd voelde, hief hij den stok dreigend op en riep uit:

„Laat mij met rust en ga weg; als je iets zegt, dat mij niet aanstaat, haal ik je dezen stok over het gezicht.”

De non bleef rustig voor hem staan en sprak met denzelfden vriendelijken glimlach:

„Maak je niet boos, mijn kind. Ik ben niet van plan iets te zeggen, dat je onaangenaam is. Toon mij je hand eens, en ik geloof, dat ik je kan voorspellen, dat je eenmaal een dapper ridder zal worden, en dat geen van uw geslacht het zoo ver zal brengen als gij.”

„Ik, nooit zal ik eenige eer of roem ondervinden. Ik ben nog minder en slechter dan een gemeene dorper. Zelfs mijn vader en moeder zijn afkeurig van mij. Zelfs mijn moeder wenscht mijn dood.”

En de kleine knaap barstte plotseling in heftig snikken uit.

De non legde hem de beide handen op het hoofd, trok hem naar zich toe en kuste hem op het voorhoofd. Zoo bleef de knaap eenige oogenblikken heftig snikkend, voorover gebogen liggen.

Toen richtte de non hem op en hem strak in de oogen ziende, zeide zij:

„Mijn kind, je hart is goed en moedig. Je zult tot groote dingen komen. Eenmaal zal je naam weerklinken door geheel Frankrijk, als van een tweeden Roland.”

Toen wendde zij zich tot de edelvrouw, die met verbazing de woorden van de eerwaarde zuster had aangehoord.

„Vrees niets, Vrouwe; dat kind zal eenmaal machtig en rijk en gelukkig worden. Hij zal het huis du Guesclin brengen tot een luister, waarvan geen telg van uw geslacht ooit had durven droomen.

Hij zal komen tot het hoogste, wat in Frankrijk te bereiken is. Behandel hem er nu reeds naar.”

Deze woorden werden op zulk een overtuigenden toon gesproken, het gelaat van de non stond zoo ernstig, alles leek zoo vreemd en wonderbaar en toch zoo heerlijk, dat de edelvrouw dadelijk onder den indruk van het gehoorde kwam. Met stralende oogen en een gelukkig gelaat, als zag zij die schitterende toekomst reeds voor zich, keek zij de non aan. Maar dan kwam de twijfel weer boven en haar gelaat verkilde weer tot een uitdrukking van droefheid en zorg.

„Ik zou uw heerlijke woorden zoo gaarne gelooven,” sprak zij,

„maar het lijkt mij alles zoo vreemd. Bertrand is zijn leven zoo slecht begonnen, dat het haast onmogelijk is, dat een zoo droef begin zou leiden tot zulk een schitterend einde.”

Maar de non antwoordde niets anders dan :

„Vertrouw op mijn woorden.”

De maaltijd werd voortgezet en de edelvrouw noodigde de eerwaarde zuster vriendelijk, mee aan te zitten. Deze nam de uitnoodiging aan, maar voor zij zich nederzette, greep zij Bertrand bij de hand en keek de edelvrouw vragend aan.

Deze begreep haar bedoeling en knikte toestemmend en Bertrand nam naast de non plaats. Hoe anders was zijn optreden nu. Verlegen, met voorovergebogen hoofd, zat hij nu neer en keek alleen tersluiks naar het vriendelijke gelaat naast hem.

Daar kwam de hofmeester met een nieuw gerecht binnen, een gebraden pauw.

Bertrand sprong op, nam den bediende de schaal uit de handen en vroeg de non, zich het eerst te willen bedienen. Hij vulde haar glas en zoo rijkelijk, dat de wijn over de tafel stroomde.

Maar hij gedroeg zich bij dat alles zoo vriendelijk, zoo welgemanierd en eerbiedig, dat zijn moeder, die van hem nog nooit gezien had, dat hij eenige dankbaarheid kon toonen, verbaasd uitriep :

„Goede hemel, zou de verandering nu reeds komen? Nooit zag ik hem zoo verstandig en welgemanierd handelen als nu.”

Van dien dag af werd Bertrand geheel anders behandeld dan voorheen. Zijn moeder toonde hem haar liefde. Hij werd gekleed en verzorgd als de andere kinderen, met wie hij nu dagelijks speelde.

En hij toonde zich aardiger en kalmer. Zijn drift trachtte hij te beheerschen, zijn buien van koppigheid waren minder hevig en minder talrijk. Een zacht woord ontwapende hem spoedig. De dienaren behandelden hem nu met eerbied en liefde. Vooral van den ouden Jacques had hij, door zijn behendigheid en kracht, spoedig het hart gewonnen.

Toen ridder du Guesclin na drie maanden van zijn krijgstoct terugkeerde, vol vreugde over het aanstaand weerzien, vol zorg over de toekomst van zijn oudsten zoon, werd hij voor het kasteel tegemoet gesprongen door een knaap, dien hij nauwelijks kende. Het was Bertrand.

Drie maanden geleden was het een schuwe, dom-uitziende, haveloos gekleede knaap, onhandig in zijn bewegingen, norsch van uiterlijk. Nu stond voor hem de zoon van een edelman, met zorg gekleed, de levenslust stralende uit zijn schrandere, vriendelijke oogen.

IV.

Zoo groeide Bertrand voorspoedig op. Geen knaap in den omtrek, die met zooveel zekerheid een haas trof in zijn snellen loop, die met zooveel durf en gemak het wildste paard ongezadeld bereed.

En bij de armen en ongelukkigen in den omtrek werd hij geëerd en bemind. Zijn geschiedschrijver vertelt, dat hij vaak zijn geheele geldbeurs ledigde in de bevende handen van een ouden bedelaar, en zich zelfs, bij gebrek aan geld, van zijn bovenkleed ontdeed en dat als aalmoes uitreikte.

En in de lange avonduren, als vader van zijn vele krijgstocten vertelde, was er geen belangstellender toehoorder dan hij.

Met ernstig gelaat en droomerige, wijd-open oogen, luisterde hij dan toe. Van alles, wat er om hem heen gebeurde, zag hij niets meer. Hij dronk die woorden van dapperheid en roem in en zijn moedig hart bonsde van onstuimig verlangen, om ook eenmaal zich te onderscheiden in dapperheid en ridderlijkheid. Den ridderplicht te vervullen, zwakken en onschuldigen te beschermen tegen boosheid en overmacht, dat was toch het schoonste, wat er was in de wereld.

En de vader onderrichtte hem in alles, wat het toenmalige krijgs-

wezen betrof. Hij leerde hem alle soorten wapenen en belegeringswerktuigen kennen en het gebruik, dat er van gemaakt werd. Hij vertelde hem van veldslagen en van de moeielijkheid, die te leiden.

Want niet alleen onstuimige dapperheid was voldoende om een veldslag te winnen. Menigmaal was het gebeurd, dat zwaar geharnaste ridders het van eenvoudige boogschutters verloren hadden, omdat, dezen een uitstekende stelling hadden uitgekozen en de ridders maar plompweg den aanval begonnen waren, vertrouwend op hun woeste kracht. Omzichtigheid en beleid, dat waren eischen, die in den oorlog even noodzakelijk waren als kracht en dapperheid.

Maar 't liefst hoorde Bertrand van zijn voorvaderen; dat waren de mannen naar zijn hart, die, alleen of van een enkelen schildknaap vergezeld, als dolende ridders het land doortrokken, zoekend naar strijd en avonturen.

De heer du Guesclin kon met zoo'n dankbaren leerling tevreden zijn; maar de leerling deed nog meer, dan luisteren. Wat hij hoorde bracht hij ook in toepassing.

Buiten het kasteel verzamelde hij vaak vijftig tot honderd jongens. Die verdeelde hij in twee partijen en liet dan den strijd beginnen. En het was maar geen woest door elkander slaan. Iedere helft verdeelde hij in afdeelingen. De eene afdeeling stelde de boogschutters voor, een andere een troep ridders, een derde voetknechten. Dan liet hij de boogschutters den strijd beginnen. Daarna kwamen voetknechten en ridders te hulp. En als een partij begon te wijken, snelde Bertrand zelf te hulp en wierp zich met den strijdkreet: Guesclin! Guesclin! in het gewoel. Eenmaal zou die strijdkreet Frankrijks vijanden doen sidderen.

Zoo werd de strijd soms uren voortgezet en het spreekt van zelf, dat het niet altijd even zacht toeging.

Allen hadden na den strijd gescheurde kleeven, velen bebloede hoofden en wonden aan de handen.

Maar als dan de strijd geëindigd was, hield Bertrand een toespraak. Dan prees hij de moedigste en slimste knapen, of sprak hij met medelijden en verachting van hen, die vrees hadden getoond. En dikwijls geraakten de knapen dan zoo in vuur, dat de strijd opnieuw ontbrandde.

Tenslotte werden de moedigste knapen afzonderlijk beloond en allen door hem in het naburige dorp getrakteerd. Spoedig kwamen hierover klachten bij den Heer du Guesclin. Een van de knapen had een been gebroken in den strijd, een ander was met een diepe hoofdwond thuis gekomen door het vallen op een puntigen steen.

Ernstig werd Bertrand door zijn vader over zijn onbehoorlijk gedrag onderhouden. Vooral hinderde het den vader, dat Bertrand nu haast enkel met boerenjongens omging. Dat paste niet.

„Een edelman vecht slechts met zijns gelijken,” zei de ridder streng. „Nooit zou één van uw voorvaderen er aan gedacht hebben, zich te meten met een dorper of boer.”

„En als een ridder dan tegen boogschutters strijdt?” vroeg Bertrand. „Een boogschutter is toch ook geen edelman!”

„Nooit zal een ridder den strijd tegen één enkelen boogschutter beginnen,” zei de ridder. „Eén ridder tegen tien boogschutters, dat is beter partij.”

Den volgenden middag kwam Bertrand in ontoonbaren toestand thuis. Zijn kleeren hingen hem in flarden aan het lijf. Zijn gelaat bloedde hevig, een oog was hem dichtgeslagen. Toch kwam hij met een glimlach op de lippen naar zijn vader toe.

„Weer met boerenknapen gevochten?” vroeg deze streng.

„Ja,” antwoordde Bertrand, „met twaalf. Een ridder mag wel tegen tien boogschutters strijden, heeft u gezegd. Ik heb twaalf knapen verzameld. Jullie bent boogschutters en ik een ridder, heb ik gezegd. Ik heb ze in een wijden kring verspreid opgesteld, zooals u gezegd heeft, dat boogschutters stelling moeten nemen. Toen ben ik den

strijd begonnen. O, het ging zoo goed! Vijf had ik er al op de vlucht gejaagd, voor de anderen bij mij waren. En de strijd is geëindigd, omdat wij doodmoe waren."

Het gelaat van den ridder toonde wrevel; maar in zijn hart was hij trotsch op den ridderlijken knaap en hij dacht aan de zonnige dagen van zijn eigen jeugd, toen hij even onstuimig het leven doorging.

Maar Bertrand's moeder toonde haar ongenoegen.

"Slechte jongen," sprak zij, "is ons dat weer schande aandoen. Van alle kanten komen klachten. Zie je kleeding eens, gescheurd en haveloos als van een bedelaar. Zie je gelaat, bebloed en ontoonbaar. Denk je zoo te komen tot de groote eer, die de non je voorspeld heeft? Ik twijfel er weer aan, meer dan ooit."

En haar oogen vulden zich met tranen.

Bertrand beloofde nederig beterschap. En de moeder verbond zorgvuldig zijn wonden en gaf hem nieuwe kleeven.

Maar van die beterschap kwam niet veel. Als Bertrand jongens ontmoette, bekroop hem een onbedwingbare lust tot den strijd. En als ze grooter waren dan hij, klonk het altijd in zijn binnenste:

"Zou ik hen ook kunnen overwinnen?" En dan begon de strijd.

Ten slotte verbood de heer du Guesclin aan alle knapen van het dorp het vechten. Voor hen, die dit gebod overtraden, zouden de ouders honderd stuivers boete betalen.

De knapen ontweken nu Bertrand zorgvuldig. Want zij begrepen, na een pak slaag van Bertrand stond hun ook nog een van hun vader te wachten. Maar dat was Bertrand niet naar den zin. Dan door spot en door te smalen op hun lafheid, dan door geweld, dwong hij hen tot den strijd. En de klachten kwamen opnieuw.

Bertrand's moeder leed diep onder het gedrag van haar zoon.

"Ik maak mij zoo bezorgd over hem," zei ze schreiend tegen den ridder, "hij is zoo onstuimig en zoo edelmoedig. Meestal is

zijn tegenpartij grooter en sterker dan hij; bij voorkeur strijdt hij tegen meer dan één te gelijk. De non heeft hem een schitterende toekomst voorspeld, maar ik vrees, dat men hem nog eenmaal dood zal thuisbrengen."

Toen besloot Bertrand's vader, voor goed een eind aan die vechtpartijen te maken.

Bertrand werd opgesloten in een van de grootere torenkamers. Als hij een poos zijn vrijheid kwijt was, zou hij zijn vechtlust wel verliezen. Hier zou hij les krijgen in muziek; een monnik zou hem onderwijs geven in de lees- en schrijfkunst, die slechts weinig edelen machtig waren; zijn vader zou hem 's avonds onderricht geven in wapenkunde en al datgene, wat een toekomstig ridder weten moest, maar zijn vrijheid was Bertrand voor een poos kwijt. Zoo zou men den jongen valk trachten tam te maken.

Eenige dagen ging dat goed. Bertrand legde zich op de schrijf- en leeskunst toe, vooral ook, omdat de monnik, die hem onderricht gaf, vaak voorlas of vertelde van de helden van het oude Frankrijk. Maar spoedig werd de kooi, waarin hij opgesloten was, hem te eng. De gevangen vogel verlangde naar de bosschen en velden, naar de wijde ruimte en den zonnigen dag.

Op een morgen zat Bertrand met somber gelaat voor de vensteropening en tuurde naar den verren horizon. Daar knarste het slot, de deur ging open en een dienstbode trad binnen met het middagmaal. Zwijgend zette zij alles voor hem gereed, geen kwaad vermoedend.

Bertrand plaatste zich tusschen haar en de deur, nam een sprong, duwde de deur open en was buiten de kamer. Het slot knarste. De dienstbode zat gevangen.

Bertrand bleef eenige oogenblikken staan. In het kasteel blijven wilde hij niet; dan zat hij dadelijk weer gevangen. Een beklemd gevoel overviel hem, als hij weer aan die mogelijkheid dacht.

Hij luisterde. Nergens hoorde hij menschenstemmen. Het huisgezin

zat aan tafel, de dienstknechten waren hoogstwaarschijnlijk ook aan den maaltijd. Onhoorbaar sloop hij de trap af, stak het binnenplein over, klom over den muur aan de achterzijde van het kasteel en was vrij.

Geruimen tijd liep hij door, diep ademhalend van genot over zijn herkgren vrijheid, in zijn onnadenkendheid zich niet bekommerend om de mogelijke onrust van zijn ouders.

Hij had zijn plan spoedig gemaakt. In Rennes woonde een oom van hem. Deze ridder had vaak een bezoek bij zijn ouders gebracht en had zich tot den strijdlustigen knaap altijd aangetrokken gevoeld. Dikwijls had Bertrand gemerkt, hoe hij zijn voorspraak was geweest bij vader en moeder.

Maar Rennes lag zeven uur gaans van La Motte-Broons. En paste het een ridderzoon wel, te voet zijn intocht te houden?

Op eenigen afstand zag hij twee boeren van zijn vader, bezig met het ploegen van het land. Bertrand begaf er zich heen, groette hen beide en zei:

„Ik heb één van beide paarden noodig; geef het mij goedschiks, of anders neem ik het met geweld.”

De beide boeren, opgeschoten jongens, keken elkander onthutst aan.

„Dat zou niet mooi van u zijn, jonker,” zei de een. „Hoe zouden wij dat aan uw vader moeten verantwoorden?”

Maar Bertrand had al een van de beide paarden losgemaakt en was op den rug van het dier gesprongen. En voor de beide arbeiders van hun verbazing bekomen waren, was hij al een eind voortgegaloppeerd.

Mooi was het paard niet, en het droeg zadel noch teugels. Menig inwoner van Rennes glimlachte, toen hij dien knaap op het oude ros door de straten zag rijden. Maar Bertrand reed met trotschen blik verder en kwam spoedig op het kasteel van zijn oom aan.

Zijn tante ontving hem niet al te vriendelijk en wilde hem onmiddellijk terug sturen, maar haar man begreep, dat het beter

was, den knaap hier te houden. Indien men hem terugzond, was er groote kans, dat hij een anderen weg zou inslaan, dan naar zijn vaderlijk kasteel.

„Oom,” zei Bertrand, „ik dank u zeer. U zult over mij niet te klagen hebben. Gewillig zal ik al uw bevelen opvolgen.”

„Wij zullen zien,” zei tante.

Dienzelfden avond nog werd een boodschap gezonden naar den ridder du Guesclin, waarin dezen werd meegedeeld, dat Bertrand zich veilig en wel te Rennes bevond.

V.

Bertrand was nu zestien jaar. Hij was niet groot, maar zijn ineengedrongen gestalte duidde ongewone kracht aan.

Het beviel hem bij zijn oom zeer goed. Deze was zelf een ervaren ridder en een krijgsman in zijn hart.

En hier werd Bertrands krijgsmansopvoeding voltooid. Hier kreeg hij voor het eerst het zware harnas aan, waarin hij zich de eerste maal voelde als waren zijn leden van lood. Geen stap kon hij er den eersten keer in verzetten. Hier werd hij voor 't eerst geoefend in het gebruik van de lans en het duurde niet lang, of geen enkele edelknaap in den omtrek was tegen Bertrand opgewassen. Zelfs zijn oom had moeite, tegen hem in den zadel te blijven, en begreep dan ook, dat hij hem niet behoefde te behandelen als een gewonen leerling. Spoedig kon hij hem onderrichten in al die fijne kunstgrepen, die een volleerd ridder in den tournooistrijd aanwendde: het ontwijken van een stoot, zonder dat dit voor de toeschouwers merkbaar was, zoodat de lans langs het gladde borstkuras afschampte; het zooveel mogelijk aanwenden van den helmstoot, waarbij de kans om de tegenpartij te treffen wel veel geringer was, maar de uitwerking

bij het treffen zooveel te heftiger. Maar weinig ridders waren in staat, bij het ontvangen van een goed-aangebrachten helmstoot in den zadel te blijven.

Bertrand's tante was een statige edelvrouw, zeer gesteld op hoffelijke manieren. Zij kende de wapenkunst en de gebruiken van het ridderwezen grondig en toonde een diepen afkeer van Bertrand's vroegere vechtpartijen.

„Een edelman vecht niet tegen boeren,” herhaalde zij vaak. „Boeren moeten onderling kampen en edelen ook alleen met huns gelijken.”

Bertrand antwoordde hierop niet veel, maar met een zucht herdacht hij de heerlijke kleine oorlogen, die hij gevoerd had bij zijn vaders kasteel.

Telkens maakte een groot verlangen zich van hem meester, weer naar huis terug te keeren. Maar de vrees, weer gevangen gezet te worden, weerhield hem. En ook oom ried hem, nog eenigen tijd te wachten. De boosheid over zijn ontvluchting was, zooals hij zeide, bij Bertrand's vader nog lang niet over. Bertrand wist niet, dat zijn vader en oom afgesproken hadden, dat het in 't belang van den knaap was, als hij vooralsnog bij zijn oom bleef. Het recht, terug te keeren, moest hij zich nog beter waardig maken.

Op een middag zat Bertrand voor het venster en staarde stil voor zich heen. Hij dacht aan huis en aan den tijd, dat het hem vergund zou zijn, als schildknaap zijn eersten krijgstocht te maken.

Daar hoorde hij plotseling beneden zich in de straat den welluidenden klank van een koperen bekken. Driemaal een luide slag en toen klonk de stem van den omroeper, die op galmenden toon het volgende bekend maakte:

Den volgenden Zondagmiddag te twee uur zou op het marktplaats een worstelwedstrijd gehouden worden. Als prijs was uitgeloofd een met gouddraad versierde muts. Iedereen, van zestien jaar en ouder, kon aan dezen strijd deelnemen.

Weer klonk een slag op het bekken, en de omroeper, omringd door tal van kinderen, verwijderde zich. Een eind verder hield de man opnieuw halt, en als in een droom, zacht, hoorde Bertrand weer den metaalklank van het bekken en de eentonige stem van den omroeper.

Bertrand was opgestaan. Onstuimig ging zijn borst op en neer. Met schitterende oogen en gebalde vuisten stond hij daar. Ha! eindelijk een gelegenheid om roem te behalen!...

Daar werd een hand op zijn schouder gelegd. Hij keerde zich om en staarde in de vriendelijke oogen van zijn tante. Doordringend zag zij hem aan. Bertrand kleurde. Hij voelde, dat tante zijn gedachten geraden had.

„Dat is een strijd voor burgers, Bertrand, en niet voor een ridderknaap.”

„Toch zou ik dien kamp zoo graag zien,” riep hij opgetogen uit. „O, tante, het is zoo heerlijk, die wisselende kansen van een strijd te volgen, het gelukkige gelaat van den overwinnaar te zien.”

„Nee, Bertrand, woon dat schouwspel niet bij. Ik weet, wat er gebeuren zal. Lang zal je den lust kunnen bedwingen, maar — 'k weet het zoo goed, als de laatste tegenstander verslagen is, zul je het strijdperk insnellen om je met den overwinnaar te meten. Nee, Bertrand, ik weet beter. Vergezel mij Zondagmiddag naar de kerk. Oom is dien dag uit; als hoffelijk ridder moet jij hem vervangen.”

De knaap zuchtte. Nu was het voorbij. Hij wist, dat het een blijk van weinig opvoeding zou zijn, als hij dit weigerde of zelfs toonde, het minder aangenaam te vinden.

Maar toch kon hij niet meer zeggen dan:

„Ik zal meegaan, tante.”

„Goed zoo, mijn jongen. Ik wist wel, dat mijn woorden niet vergeefs zouden zijn.”

Den volgenden Zondag te één uur vergezelde Bertrand zijn tante

naar de kerk. Opgeruimd was hij niet. Geen oogenblik was de wedstrijd hem uit de gedachten geweest, en hij had alles willen doen, als hij hem maar had kunnen bijwonen; natuurlijk niets meer dan bijwonen.

De kerk was zeer vol en Bertrand kon niet naast zijn tante plaats nemen, maar moest zich met een bank achter de hare vergenoegen.

En dat was voor hem noodlottig.

Van alles, wat in de kerk geschiedde, hoorde of zag hij niets. In zijn verbeelding zag hij het strijdperk, met de worstelende knapen; eindelijk verhief zich één zegevierend — hij hoorde het gejuich van de omstanders...

Stil verhief hij zich van zijn plaats. Zijn tante luisterde aandachtig naar de preek; behoedzaam liep hij tot achter in de kerk en snelde toen naar het marktplein, waar de wedstrijd gehouden werd.

Bertrand mengde zich onder de omstanders, waarvan enkelen hem kenden.

„Ha, gij komt zeker meestrijden,” sprak een van hen.

„Ik zal niet vechten,” antwoordde Bertrand.

Met spanning volgde hij het verloop van den strijd.

Een groote Bretagner worstelde uitstekend. Achtereenvolgens had hij twaalf tegenstanders overwonnen. Niemand meldde zich meer aan. Met uitdagenden blik keek de overwinnaar in het rond. Nieuwe kampvechters werden nogmaals opgeroepen, maar aan den oproep werd geen gevolg gegeven.

Het hart klopte Bertrand in de keel. Hij balde de vuisten tot de nagels hem in het vleesch drongen. Zou hij — zou hij!?

Reeds wilde de overwinnaar over het touw buiten het strijdperk treden om den prijs in ontvangst te nemen, toen Bertrand plotseling naar voren trad en zich voor den strijd aanmeldde. Een gejuich klonk uit de rijen omstanders. Maar hier en daar klonken uitroepen

van verrassing en medelijden, toen zij den nieuwen kampvechter in het strijdperk zagen treden.

De overwinnaar keek zijn veel kleineren tegenstander met minachtende blikken aan.

De strijd begon. De Bretagner was sterker dan Bertrand, maar deze was een veel vlugger en beter geoefend strijder. Het duurde dan ook niet lang, of de Bretagner werd ter aarde geworpen. Maar hij sleepte Bertrand in zijn val mede en deze viel zoo hevig met de knie op een puntigen steen, dat hij niet meer kon opstaan.

Onder luide toejuichingen werd hem de prijs toegekend, maar de eigenlijke vreugde van Bertrand was verdwenen; zijn wonde veroorzaakte hem groote smart en bovendien was hij lang niet gerust over de wijze, waarop zijn tante hem ontvangen zou. Hij moest erkennen, dat hij zijn ridderplicht tegenover haar slecht had veryuld.

Bertrand werd door enkele omstanders naar het kasteel van zijn oom gedragen en kwam daar voor tante's thuiskomst aan. Een chirurgijn onderzocht de wonde en verklaarde, dat deze niet gevaarlijk was. Na eenige weken rust houden zou de zieke waarschijnlijk geheel genezen zijn.

Na korten tijd kwam zijn tante binnen. Zij had eerst bij het uitgaan der kerk haar neef gemist en toen spoedig begrepen, wat er gebeurd was.

Beschaamd wachtte Bertrand haar komst af. Hij durfde zelfs niet meedeelen, dat hij den prijs gewonnen had.

„Je bent mij bitter tegengevallen,” zei zij tot hem; „uw ridderlijke plicht hebt ge vergeten tegenover een dame, om te vechten met minder lieden; alleen het tournooi is het waardige strijdperk voor den ridder.”

„Tante,” antwoordde Bertrand, „ik gevoel berouw over mijn wangedrag; maar ik beloof u op mijn woord, dat ik aan zulke wedstrijden niet meer zal deelnemen. Alleen op het tournooi zal ik mijn krachten met anderen meten.”

Tante reikte hem de hand en sprak met een glimlach:

„Op dat woord vertrouw ik.”

Binnen eenige weken was Bertrand weer geheel hersteld. Oom vond den tijd gekomen om hem weer naar zijn ouders te doen terugkeeren en op een schoonen morgen waren beiden op weg naar het kasteel La Motte-Broons. De Heer du Guesclin had vooraf in den terugkeer van zijn zoon toegestemd.

Voor de poort van het kasteel wachtten zijn ouders hem op. Bertrand snelde hen tegemoet en lag weldra in moeders armen.

Met trots bezag de Heer du Guesclin den jongen ridderknaap. Wie had ooit kunnen denken, dat uit het lompe, onhandige kind zulk een fiere knaap zou groeien!

De terugkomst van den zoon werd feestelijk gevierd en Vrouwe Jeanne dankte den Hemel voor zooveel geluk.

VI.

Twee jaren waren verloopen. Noch Bertrand's vader, noch zijn moeder, hadden zich over iets ten opzichte van hun zoon te beklagen. Vechtpartijen met boerenknapen kwamen niet meer voor. Alle huisgenooten en dienstknechten hielden van den vriendelijken en ridderlijken jongen man, wiens stoutmoedigheid in den omtrek spreekwoordelijk was geworden.

Toch had zijn vader hem nog geen enkele maal toegestaan aan een tournooi deel te nemen. Hij vond hem nog te jong en onervaren en vreesde, dat de al te groote onstuimigheid van den jongeling hem voor zulk een ernstigen strijd nog ongeschikt maakte. En het herhaalde smeeken van den strijdlustigen jongeling had in die zienswijze van den vader nog geen verandering kunnen brengen.

Wel stond de Heer du Guesclin hem toe, bij de tournooien

tegenwoordig te zijn, maar hij voorzag hem dan van zulk een slecht paard en zulk een onvolledige wapenrusting, dat Bertrand, zelfs al had hij gewild, onmogelijk aan den strijd had kunnen deelnemen.

Op zekeren dag werd door hertog Jan van Bretagne te Rennes een schitterend wapenfeest gegeven. Van alle kanten stroomden ridders, schildknapen en edelvrouwen naar het feest toe.

Ook de Heer du Guesclin en zijn vrouw begaven er zich heen en Bertrand mocht hen vergezellen.

De Heer du Guesclin zou aan het tournooi deelnemen. Bertrand zat op een ouden schimmel, die geen vier gulden waard was. Zijn wapenrusting was oud en gebrekkig, en de jonge edelman ving menig spottend woord op, toen hij door de straten van Rennes reed.

Het tournooi zou den volgenden dag plaats hebben. Den ganschen dag dwaalde Bertrand door de stad. Hoe droevig werd hij gestemd, toen hij al die sierlijk gekleede en wel uitgeruste ridders zag, op uitstekende paarden gezeten, en daarbij zich zelf vergeleek. En het scheen hem toe, of iedereen hem bespote en met minachting behandelde.

Den dag van het tournooi mengde Bertrand zich te paard onder de toeschouwers. Aan de eene zijde van het strijdperk bevond zich een groote tribune, prachtig versierd met kostbare tapijten. Overal wapperden vlaggen en banieren. De tribune was gevuld met schitterend gekleede edelvrouwen en ridders, die aan het tournooi niet zouden deelnemen. Aan weerszijden stonden de geharnaste ridders, de vizieren neergelaten, en hun reusachtige paarden, grimmig en onbeweeglijk.

Wat een schitterend en opwindend schouwspel! En de arme Bertrand voelde een onbeschrijflijk verlangen opkomen, om deel te nemen aan den strijd. Daar hoorde hij de trompetten schallen, daar zag hij de lansen strekken, daar reden twee ridders op elkander in: de lansen kraakten, stofwolken dwarrelden omhoog; het gejuich der omstanders klonk luid op...

En Bertrand beschouwde zijn oude wapenrusting en zijn treurigen knol en de tranen sprongen hem in de oogen.

Hij kon het niet langer aanzien. Hij wendde zijn paard en begaf zich stadwaarts.

Daar zag hij voor zich een schitterend uitgerust ridder rijden, die van vermoeidheid zich van het tournooi teruggetrokken had.

Als een bliksemflits schoot hem door het hoofd: Die wapenrusting leenen, en dan aan het tournooi deelnemen.

Hij volgde den ridder naar zijn hotel, verzocht hem daar te spreken en in zijn kamer gekomen, viel hij voor den edelman op de knieën en smeekte hem om zijn wapenrusting en zijn paard.

De ridder keek den vurigen knaap met welgevallen aan. Hij had schik in zijn voortvarendheid en krijgslust. Hij vroeg hem zijn naam, deed hem allerlei vragen over het gebruik der wapenen, en toen hij bemerkte, dat hij werkelijk een jong edelman voor zich had, gaf hij zijn toestemming.

Onbeschrijflijk was de vreugde van Bertrand. Hij liet zich onmiddellijk het harnas aangespen, bekeek zich in den stalen spiegel van alle kanten, en dankte den edelman nogmaals in de warmste bewoordingen.

Een oogenblik later zag men uit het hotel een zwaar geharnast ridder, met gesloten vizier, op een vurig paard gezeten, den weg naar het tournooi inslaan. Een schildknaap volgde hem.

Bij het tournooiveld gekomen, verklaarde hij aan de krijtbewaarders, zijn naam niet te willen noemen, en werd toen als „de onbekende ridder” in het strijdperk binnengelaten.

Al zijn gedachten had Bertrand nu op den aanstaanden strijd gericht. Overwinnen of sterven, hij dacht aan niets anders. Aan de andere zijde van het krijt zag hij zijn vader, die reeds verscheidene overwinningen behaald had. Op de tribune herkende hij zijn moeder.

Daar kwam zijn beurt.

Hij had voor niets oogen, dan voor den tegenover hem staanden ridder. Hij zocht de plek van den helm, waar hij hem wilde treffen. Alle wijze lessen van zijn oom bracht hij zich te binnen.

Daar werd het teeken gegeven. Beide strijders gaven hun paard de sporen. Alles verdween voor Bertrand's oogen als in een witten nevel, behalve de glanzende helm van zijn tegenstander. De schok, waarmede zijn lans de tegenpartij trof, was zoo hevig, dat deze als door den bliksem getroffen achterover van zijn paard sloeg en met een klinkenden slag op den harden grond terecht kwam, waar hij bewusteloos bleef liggen. Het paard werd opgevangen en de ridder door zijn schildknapen naar een van de tenten gedragen.

Talrijke toejuichingen barstten los. Bertrand reed langs de tribune en groette met de stomp van zijn gebroken lans. Vrouwe Jeanne kon weinig vermoeden, dat die groet in de eerste plaats haar gold.

Bertrand ontving van den schildknaap een nieuwe lans en wachtte een nieuwen tegenstander.

Een op alle tournooien bekend ridder meldde zich aan.

Bertrand begreep, dat hij het nu zwaarder zou hebben dan de eerste maal. Het publiek juichte zijn tegenstander al van te voren toe.

Wederom werden de trompetten gestoken en reden beide kampioenen op elkander in. Bertrand en zijn paard schenen één geheel te vormen. Hij richtte als het ware al zijn kracht, al zijn gewicht op het uiteinde van de lans. Door een lichte zijdelingsche beweging gleed de lans van zijn tegenpartij langs de borstplaat heen; Bertrand trof hem nu zoo geweldig tegen den helm, dat hij hem dezen van het hoofd stootte en hem met paard en al deed nederstorten.

Luide toejuichingen weerklonken en de ridder verklaarde, dat hij nimmer op zulk een geweldige wijze door een lans getroffen was.

Van alle kanten werd nu naar den naam van den jeugdigen ridder geroepen; maar niemand kende dien. Eindelijk stuurde hertog Jan een edelman naar Bertrand, met het verzoek, zijn naam te willen noemen.

Maar Bertrand antwoordde:

„Mijn naam kan ik niet noemen. Wie hem weten wil, werpe mij uit den zadel of stoote mij den helm van het hoofd.”

Het volk juichte nu: „Leve de onbekende ridder” en hertog Jan liet door zijn herauten ridders oproepen, die den strijd tegen den onbekenden ridder zouden voeren.

Telkens reed hem een andere tegenstander tegemoet, maar telkens bleef Bertrand overwinnaar. Hij voelde geen vermoeidheid. En het schoone paard, dat hij bereed, vertoonde ook geen schijn van afmatting.

Eindelijk kreeg Bertrand een tegenstander tegenover zich, die hem het hart in de keel deed kloppen.

Het was zijn vader.

In vliegende vaart reden de beide kampioenen op elkander in, maar, bij zijn vader gekomen, deed Bertrand zijn paard iets uitwijken, liet de lans zakken en reed hem met gebogen hoofd in vliegenden galop voorbij.

De menigte bewonderde de behendige wijze, waarop hij den stoot van zijn geduchten tegenstander ontweek, maar beschouwde toch de handelwijze van Bertrand als een gevolg van vrees voor den in geheel Frankrijk beroemden ridder.

Maar de twee volgende kampioenen ondervonden tot hun schande, dat vrees aan den onbekenden ridder geheel vreemd was. Beiden werden met paard en al omver gestooten.

De Heer du Guesclin, die natuurlijk zijn zoon niet herkend had, verwonderde er zich zeer over, dat de onbekende ridder niet met hem had willen strijden. Hij riep eenige ridders bijeen, om te bespreken, wat de beste wijze was, om den naam van den onbekenden ridder te weten te komen.

Eindelijk werd aan een Normandisch ridder, die als zeer behendig bekend stond, verzocht te probeeren, den helm van den onbekenden ridder open te stooten.

Dit geschiedde. Door een meesterlijken stoot wierp de Normandiër Bertrand den helm van het hoofd. Beiden braken de lans, maar beiden bleven in den zadel.

En ieder blikte in het jeugdige, blozende, half verlegen gelaat van den overgelukkigen Bertrand.

Zijn vader omhelsde hem hartelijk en leidde hem voor den hertog.

„We zullen u uw weigering, om ons uw naam te noemen, maar vergeven, hoewel de moeite, die gij veroorzaakt hebt om haar te weten te komen, haast te groot was. Wij kunnen, geloof ik, raden, uit welke handen gij 't liefst den prijs, dien gij ten volle verdiend hebt, zult ontvangen. Gij zult nader van ons hooren.”

Bertrand werd nu voor zijn moeder geleid, die hem met bevende handen en betraande oogen een gouden keten om den hals hing.

Onder het luide gejuich van alle omstanders vertrok Bertrand met zijn ouders naar het kasteel van zijn oom. Daar bleven zij eenige dagen en keerden toen naar La Motte-Broons terug.

Maar toch niet op dezelfde wijze. Bertrand was gekleed in een schitterende wapenrusting en bereed een prachtig strijdros. Dat was een geschenk van zijn vader.

Eenige dagen later zaten allen in de benedenzaal aan een feestmaaltijd bijeen. Er werd druk gelachen en geschertst en oude herinneringen werden opgehaald. Vrouwe Jeanne herinnerde ondeugend aan een anderen maaltijd, toen een kleine, koppige jongen zijn recht, om aan tafel te zitten, opeischte.

En Bertrand herdacht met weemoedige woorden de voor korten tijd gestorven non, die hem zulk een schoone toekomst voorspeld had.

Daar trad de oude Jacques binnen.

„Er is een bode van den hertog,” zeide hij, „die vraagt binnengelaten te worden.”

„Laat hem binnenkomen,” zeide de Heer du Guesclin.

Een edelman trad binnen en werd verzocht, mede aan te zitten.

„De hertog heeft mij tot u gezonden met dezen brief,” sprak hij. „Als ik geen bijzondere stoornis te weeg breng, zou ik gaarne het antwoord mede nemen.”

De Heer du Guesclin brak den brief open en las hem haastig door. Verrast keek hij Bertrand aan.

„De hertog biedt u een luitenantsplaats bij een van zijn compagnieën aan,” zeide hij met verheugd gelaat; „welk antwoord moet ik dezen ridder meegeven?”

„Dat ik onvoorwaardelijk aanneem,” riep Bertrand overgelukkig uit, „en dat mijn leven aan den hertog toebehoort.”

Allen wenschten hem hartelijk geluk, Vrouwe Jeanne met tranen in de oogen. Nu zou haar kind vertrekken, naar de plaats van roem en eer, ja, maar ook naar de plaats van gevaar en ontbering. Maar als zij naar het gelaat van den jongen Bertrand keek, met zijn van geluk stralende oogen, begreep zij, dat ze niet door uiterlijke onrust of droefheid de vreugde van haar kind vergallen mocht.

Bertrand stond nu aan het begin van een schitterende toekomst. Nog luttele jaren, en zijn naam zou reeds door geheel Frankrijk bekend zijn.

DE VISSCHERSWEDUWE.

DOOR

W. METS Tz.

De herfststormen hadden al vroegtijdig gewoed over de wijduitgestrekte wateren der Noordzee, en ettelijke wakkere zeelieden en kloeke visschers waren slachtoffers geworden der geweldige elementen.

De stormachtige dagen hadden ook reeds sneeuw en mist gebracht, die mede oorzaak waren geworden, dat meer dan één kostbaar menschenleven een rampzalig uiteinde had gevonden.

In de bruisende golven was hun laatste snik gesmoord, en de ontzielde lichamen van hen, die zoo dikwijls storm en branding hadden getrotseerd, waren nu een speelbal der rustelooze baren geworden, om machteloos her- en derwaarts te worden meegesleurd. In het dof gebrul of 't eentonig gemurmel der branding, als zij met toomelooze woede de kusten beukte of wel zachtjes in haar vaart werd gebreideld, klonk de klaagzang mee der tallooze slachtoffers, die een prooi werden der onbetrouwbare elementen.

Telkens als 't oor van weduwen en weezen der jammerlijk verongelukte visschers die klagelijke melodie verneemt, gaat hun 'n huivering door de leden en trilt de diepste weemoed door hun ziel.

Zoo was 't ook met de weduwe Flankers, toen zij op den avond, die haar verjaardag voorafging, alleen in hare hut zat, bij 't flauwe schijnsel eener kleine hanglamp.

Zij was bezig met eenig breiwerk, terwijl zij poogde in 't oude kerkboek te lezen, dat geopend voor haar lag op de groengeverfde tafel.

Een hevige bui uit 't Noorden was los gebroken en wild joegen groote sneeuw wolken door de duistere lucht.

Huilend gierde de wind door het duinhelm en deed het zand kringelend om de hut opstuiven.

't Kleine huisje schudde en kraakte, alsof 't vaneen gescheurd zou worden door de machtige natuurkrachten.

Boven het gehuil van den ontketenden storm, klonk het dof gebrom der woest schuimende branding.

't Was of onzichtbare wezens honderden doodsklokken in beweging hadden gebracht, om de somberheid van den herfstnacht eerst recht akelig te maken.

't Hart der weduwe kromp haar in den boezem, bij dat alles overstemmend geluid.

Ook in haar gemoed stormde het en bruischte 'n zee van twijfel en hoop. Haar voorspelden die stemmen uit de diepte niets goeds en zij verwijlde met hare herinneringen in het verleden.

Een korte spanne slechts was haar huwelijkspad verhelderd geweest door 'n vriendelijk zonnetje.

Dat was geweest op den tijd, toen haar een zoon geboren werd en ook gedurende de eerste jaren van zijn kindsheid. Daarna was haar hemel eensklaps verduisterd geworden, en was sinds dien tijd geen lichtstraal voor haar meer helder door 't wolkenfloers gebroken.

't Was ongeveer zestien jaren geleden, ook diep in den herfst, toen haar zoontje, haar beste Arie, nauwelijks vijf jaren telde.

Ook destijds beukten de golven zoo onheilspellend 't zeestrand en woedde een nog geduchter storm, die de zee in hevige beroering bracht.

Wat had zij vurig gebeden; wat had zij dagen achtereen gehoopt, dat haar Jacob, haar echtvriend, weer behouden tot haar zou mogen wederkeeren.

Helaas! Noch hare gebeden, noch de vurige hoop, die zij zoo lang gekoesterd had, hadden mogen baten.

Zij was weduwe geworden.

Na de eerste, verpletterende smart, die toen haar gemoed geschokt en 't hart diep gewond had, was er allengs berusting gekomen en stille weemoed maakte plaats voor 't pijnlijk gevoel, dat steeds aan haar hart geknaagd had.

Zij begon daarenboven te beseffen, dat zij 'n levensdoel had: zij moest zorgen en waken voor 't kind, dat op aarde geen vader meer had.

Ook toen had zij kracht en troost gevonden in 't oude boek, dat zij thans voor zich had liggen.

Maar nu? Och, ze kon er bijna niet in lezen.

Haar gansche ziel was ontrust, en beangst en gejaagd als de arme weduwe zich gevoelde, drong zich met alle somberheid deze gedachte aan haar op: „Alleen! Voortaan zou zij alleen staan op de wereld,” zoo waande zij in haar alleszins verklaarbare ongerustheid.

Arme moeder!

Zij durfde nauwelijks meer hopen ooit weer haar zoon te zullen terugzien. De zee toch gaf immers nooit hare offers terug!

Hoe had zij ook ooit kunnen toegeven, toen hij er de eerste maal over sprak, hij telde toen pas dertien jaren, om ook visscher te worden, evenals z'n vader geweest was.

't Is waar, ze had lang weerstreefd, maar vrienden en bureu hadden betoogd, dat onze lieve Heer evengoed 'n mensch kan bewaren op de gevaarvolle zee als op 't land.

Ook Arie had met groote volharding aangedrongen, telkens weer, en immer krachtiger.

Eindelijk had zij, hoewel schoorvoetend en met tegenzin, toegestemd.

Dit alles was nu reeds jaren geleden, en de knaap van toen was reeds tot 'n krachtvollen jongeling opgegroeid in de harde leerschool der visschers.

In de laatste jaren had hij de trouwe moeder den strijd om het bestaan zeer vergemakkelijkt, en ofschoon in de zindelijke woning geen weelde heerschte, bleef toch ook de armoede buiten de deur. Maar nu zou haar lieveling wel nimmer weer tot haar komen.

Telkens als 'n stormvlaag de hut zoo geweldig deed kraken, blikte de beangste vrouw onwillekeurig naar het raam, waartegen de huilende wind groote sneeuwvlokken plakte, die dan na korten tijd als dikke tranen naar omlaag gleden.

Ruim drie weken geleden was „De Hopende Visscher”, zooals 't vaartuig heette, waarop Arie als matroos voer, bij gunstig weer uitgezeild.

't Vaartuigje had reeds vele dagen geleden terug kunnen zijn.

Arie toch had haar verzekerd: „op je verjaardag ben ik stellig weer bij je, moeder,” en reeds morgen zou 't haar jaardag zijn.

Wel is waar komt 't meermalen voor, dat de visschers iets langer uitblijven dan aanvankelijk gedacht was, maar nooit verschilt dit een geheele week.

Ook de betrekkingen der overige visschers hadden alle hoop opgegeven. Niemand hunner durfde te verwachten, de geliefden ooit te zullen weerzien.

Nog voor weinige uren was de weduwe Flankers bij de vrouw van den schipper van „De Hopende Visscher” geweest.

De arme vrouw had als radeloos de handen gewrongen en geklammerd om den echtvriend, wiens gemis ook door zeven nog kleine kinderen diep zou worden meegevoeld.

O, de ongelukkigen!

't Geheele visschersdorp was onder den indruk der droeve gebeurtenis, en groepjes visschers mompelden onder elkaar, dat „De Hopende Visscher” vast en stellig met man en muis moest zijn gebleven.

Men berekende de richting van den wind, die in de laatste dagen vrijwel uit het Noordwesten en 't Noorden had doorgewaaid.

Als er nog iets van „De Hopende Visscher” in staat had verkeerd om te kunnen drijven, zou stellig wel aan de kust ergens iets van 't visschersscheepje zijn aangespoeld.

Ook de weduwe had wel 't een en ander van die meeningen opgevangen, en daardoor was ook 't laatste vonkje van hoop, dat nu en dan nog in haar gemoed gloorde, geheel uitgebluscht.

Tegen middernacht was de stormbui iets minder dan gedurende den avond. Als schaamde zich 't noodweer over alles, wat 't onbewust weer had misdreven, zoo was 't heengegaan en had plaats gemaakt voor 'n frisch briesje uit 't Oosten.

Uitgewaakt en overspannen als de beangste vrouw was, had de onweerstaanbare macht van den slaap haar ten slotte overweldigd, en was zij met 't hoofd voorover op haar kerkboek ingedommeld.

Thans, niet bewust van haar leed, zou zij wellicht eenige rust vinden in den slaap, hoe ongemakkelijk daarbij ook de houding van 't lichaam was. Doch ook in den slapenden toestand hield haar geest zich bezig met datgene, wat haar sinds een week dag en nacht deed tobben.

Toch sliep zij voort, doch 'n benauwende droom ontroofde aan de arme alle verkwikking, die een gezonde slaap haar ongetwijfeld zou hebben bereid.

Zoo voortdroomend, ontwaakte zij niet, ook niet, toen zich daar buiten een aangezicht tegen de vochtige kleine ruiten drukte en een paar oogen steelsgewijze naar binnen gluurden.

Terwijl de weduwe nog steeds in haar onbewusten toestand droomde, onbekend met wat er in hare naaste omgeving voorviel, werd behoedzaam de deur der kleine woning geopend.

Een blozende jonge man, met innemend voorkomen en krachtige gestalte, was vlak achter haar stoel geslopen, stak de hand uit om haar te wekken, doch scheen zich eensklaps te bezinnen en bleef een wijle besluiteloos staan.

Daarop ging de nachtelijke bezoeker naar het achterste gedeelte der hut en verdween door een binnendeur in de kleine keuken.

Even later verscheen de gestalte opnieuw, met 'n plankje onder den arm en 'n stuk krijt in de rechterhand, tusschen duim en vinger geklemd.

Terwijl de bezoeker nu en dan naar de slapende blikte, schreef hij op het plankje, met 't stuk krijt: „uw zoon komt spoedig thuis.”

Weer verdween daarop de jonge man met sluipenden tred naar het achtervertrekje en trok de binnendeur op 'n kier toe.

Het plankje was voorzichtig op de tafel geschoven, tegen het kerkboek.

Nog altoos werd de weduwe verontrust door bange droomen.

Zij zag haar lieven jongen te midden der golven drijven op 'n stuk wrak en hij strekte smeekend de handen naar z'n moeder uit.

De ongelukkige vrouw poogde van het strand af naar hem toe te snellen, doch zij vermocht 't niet om 'n voet te verzetten. Onbewegelijk bleven hare voeten en weigerden hun dienst, ondanks alle inspanning, welke de moeder buitengewoon vermoeide.

Nog tobde zij voort, toen de huisklok langzaam twaalf slagen deed hooren.

Op dat geluid ontwaakte zij.

Eerst scheen zij zich te verheugen, dat 't maar 'n droom was geweest, maar bij 't ontwaken overweldigde haar terstond weer 't besef der werkelijkheid. Toen, de oogen even uitwrijvende, viel haar oog op 't geheimzinnige schrift.

„Maar droom ik dan nog of waak ik?” vroeg zij zich onwillekeurig af en betastte 't gelaat, waarna zij onderzoekend om zich heen blikte.

Werktuigelijk las zij, met 'n trilling in hare stem, 't krijtschrift: „uw zoon komt spoedig thuis.”

„Maar droom ik dan heusch niet meer?” vroeg zij onwillekeurig, terwijl zij van haar stoel was opgestaan.

„Wees bedaard, beste moeder, je droomt niet,” klonk 't uit de keuken.

Zij sidderde en voelde, hoe zij beurtelings heet en koud werd.

„Als u bedaard blijft, kom ik je even gelukwenschen met je verjaring, moedertje,” riep de jonge visscher, die nu 't deurtje opende en te voorschijn trad.

„Arie,” gilte de hevig ontstelde, doch overgelukkige moeder, en snelde tot den beweenden zoon, die haar in z'n krachtige armen opving.

Een stroom van vreugdetranen ontvlood hare oogen, toen zij hem zielsgelukkig, doch sprakeloos kustte.

Met 't goede moedertje in de armen, deed Arie enkele schreden vooruit, plaatste haar weer in den leunstoel, trok met de linkerhand 'n anderen stoel er naast en bleef met 't hoofd 'n wijle aan de trouwe moederborst geleund. Zij hield hem stevig omarmd, als wilde zij hem nooit weer loslaten.

Toen drukte Arie haar 'n kus op de wangen en zei op luchtigen toon: „Maar moeder, laat ik je nu allereerst gelukwenschen.”

Zij poogde door hare tranen heen te glimlachen. 't Gelukte echter niet te best en vragend staarde zij hem aan.

„Ik zal je alles vertellen, moeder, wat ons weervaren is,” sprak Arie. „Maar eerst moet ik wat hebben te eten en te drinken, want ik heb al uren achtereen geloopt, om je vroeg genoeg te kunnen feliciteeren.”

Onderwijl zij zich nu haastte, om haar jongen van koffie en boterhammen te voorzien, vertelde Arie, hoe „De Hopende Visscher”, op reis naar huis, juist vijf dagen geleden, tegen het krieken van den dag, door een Deensche stoomboot was aangevaren.

De stoomboot had terstond gestopt en ijlings 'n sloep gestreken, waarmede alle opvarenden van boord waren gehaald. Weinige minuten later was „De Hopende Visscher” gezonken.

Na op de stoomboot van 't noodigste te zijn voorzien, had deze 's namiddags 'n Hollandschen logger gepraaid en daar aan boord de schipbreukelingen overgescheept.

Deze logger was nu, tegen den avond, behouden te IJmuiden binnengeloopen.

„En toen, moeder,” vervolgde Arie zijn verhaal, „ben ik aanstonds opgestapt, om zoo spoedig mogelijk bij je te kunnen zijn. Mijn kameraden zullen ook welhaast thuis komen.”

Nog eens omarmde de moeder haren als dood beweenden zoon, en fluisterde hem dan geroerd toe: „Nog nooit heb ik zoo'n gelukkige verjaardag gehad als nu, m'n jongen!”

VOOR DE TWEEDE MAAL.

DOOR

A. C. C. DE VLETTER.

Snorrend, suizend en piepend bewogen zich de raderen en wielen in de groote fabriek van Koster.

Door de hooge ramen viel een helder licht over al de machines en de weefgetouwen. Alles glinsterde en glansde, en alles bewoog! Honderden handen repten zich tot den arbeid en niet één der vele wevers, of hij werd aangestoken door den algemeenen ijver.

Guus Mansfeldt leefde in deze omgeving! Hij genóót van 't rustelooze arbeiden bij 't gegons van de drijfriemen en 't geklikkak der weefklossen.

„Kom!” riep Van Alphen, de baas, „k heb wat voor je!”

Dadelijk volgde Guus den baas en deze bracht hem bij een stapel kleeden.

Daar hield hij halt om Guus zijn bevelen te geven en toen hij begon te spreken, trokken de ernstige plooien uit zijn gelaat.

Onmogelijk kon hij in dat open, stralende gezicht kijken, zonder zelf opgewekter te worden.

„Nummer 47 moet ingepakt worden,” zei Van Alfen, „en nummer 68 en 69 breng je op den pletzolder. Als je daarmee klaar bent, is het wel schafttijd.”

Guus knikte, keerde zich om en haastte zich weg, terwijl de baas hem naakteek en bij zichzelf dacht:

„Wat een beste jongen toch! Jammer, dat hij niet sterker en gezonder is!”

Guus toonde zijn glunder gezicht aan al de maats, waar hij langs kwam, en niet één, of een licht gevoel van genoeglijkheid welde in hem op bij 't herkennen van dat zonnige gezicht.

Vlak bij de bergkamer, volhangend met prachtig afgewerkte tapijten, ontmoette Guus zijn vriend Daan en omdat 't babbelen in de fabriek verboden was, ging 't hoofd van Guus wel tienmaal aan 't knikken en de oogleden knipten vriendschappelijk en de linkerhand draaide als een kurketrekker door de lucht naar omhoog, een signaal om levensvreugde uit te drukken. Tot zijn verbazing keek Daan hem met een paar vreemde oogen aan en liep snel door.

„Hij heeft weer een zware bui,” dacht Guus en liep door de bergkamer naar de pakschuur om nummer 47 voor verzending gereed te maken. Het was een mooi stuk werk, een groen kleed met gele bloemen. Op een gladden vloer spreidde Guus het uit en begon het daarna precies evenredig op te rollen, telkens de knieën op de al dikker wordende rol....

Plotseling hield hij stil, luisterde....

Een dof rumoer van schreeuwende stemmen drong hem in 't oor en zijn eerste gedachte was:

„O, de dog is bezig!”

Met opgelicht hoofd bleef hij de ooren spitsen, want het gerucht kwam nader en eensklaps hoorde Guus de stem van meneer Koster, die zenuwachtig gilde: „Jou schelm, jou stommeling! de trots van mijn fabriek heb jij, jij vernield, ja jij, wie anders!”

Voorzichtig rees Guus op, keek door de verbindingsdeur en zag meneer Koster, meestal genoemd „de dog”, vuurrood en met driftige oogen tegenover een jongen arbeider staan, terwijl Oenstra, de opzichter, verschrikt kwam aanlopen.

Na 't onverstaanbare antwoord van den beschuldigde volgde weer een felle uitbarsting van meneer Koster, die door scheldwoorden en grove uitdrukkingen lucht gaf aan een onbedwingbare woede.

„Jij moet 't gedaan hebben! 't Is een schandaal! 't Mooiste stuk werk van de fabriek gescheurd. Of weet je er soms niets van? Zóó'n scheur loopt er door! Heb jij 't niet gedaan? Och kom! En wat een stomiteiten heb je al meer uitgehaald! Ik verzeker je, dat ik 't zal onderzoeken en als jij de schuldige bent, dan ga je de laan uit, begrepen? 'k Hèb geduld genoeg met je gehad!” —

Door een zeer verklaarbare nieuwsgierigheid naderde Guus de groep nog meer, scherp doorboorden zijn oogen de halve duisternis daar in de bergkamer en — eensklaps herkende hij Daan!...

Hij?! Werd hij beschuldigd? Liep zijn vriend gevaar weggejaagd te worden?

Guus hoorde niets meer van wat Daan tot zijn verdediging zei, hij dacht aan Daans moeder en zijn jonge zusjes, voor wie hij de kost verdiende...

Maar wat een gedachten! Daan was natuurlijk onschuldig! Hij zou er toch immers niet om liegen! Guus redeneerde volgens zijn eigen beginselen.

Daar schoot Guus de herinnering aan 't zonderlinge gedrag van Daan door 't hoofd. Geen uur geleden liep hij nog zoo vreemd langs hem heen! Zou Daan toch schuldig zijn? Maar dan werd hij ontslagen! En als hij... hij zelf... met hèm zou meneer Koster geduld hebben!

Weer deed Guus een stap nader... nu onderscheidde hij 't doodsbleeke gelaat van den vriend, hij zag de angstige oogen, de zweetdruppels op 't lage voorhoofd.

En Guus zag óók de moeder, de kinderen...

Er gebeurde iets wonderlijks!

De heer Koster hoorde plotseling een zachte stem en de duidelijke woorden: „Ik heb 't gedaan!”

Op 't zelfde oogenblik stond de tengere figuur van Mansfeldt tegenover hem en keek hij in een paar mooie oogen, die onmid-

dellijk werden neergeslagen bij 't verwonderd vragen van den patroon:

„Jij? Jij?”

Enkele seconden bleef 't doodstil — drie mannen verwachtten een tegenspraak, omdat ze alle drie voelden, dat deze tengere jonge man de schuldige niet was, maar zich zelf opofferde.

Daan voerde een heftigen strijd... hij keek zijn vriend niet aan, dacht maar heel even aan zijn moeder en de twee zusjes, wèl 't meest aan de eigen schade en schande.

Hij zweeg...

Meneer Koster wenkte Guus met een kort gebaar en driftig liep hij naar zijn kantoor en dáár onderwierp hij Guus aan een scherp verhoor.

En Guus lóóg, hij lóóg als een volleerde schurk. Niet omdat hij een booswicht was, maar om een vriend in nood te redden.

Guus loog zóó uitmuntend, dat meneer Koster hem niet kon vastzetten, want in zijn hart juichte hij om deze opofferende daad. Het zou hem ook geweldig pijn gedaan hebben, als hij een kostwinner had moeten straffen, terwijl Mansfeldt niemand te verzorgen had dan zich zelve en op hem kon hij de schade verhalen en Guus weer op Daan!

„De waarde van 't tapijt bedraagt ongeveer tweehonderd tachtig gulden,” zei de fabriekseigenaar langzaam. „Je dient de schade te vergoeden. Wat is je weekloon?”

„Veertien gulden,” antwoordde Guus.

„Wat kan je per week missen?”

„De helft, meneer.”

„Goed, veertig weken verdien je zeven gulden per week.”

Daarmee was de zaak schijnbaar afgelopen, maar Oenstra hield zijn mond niet.

Hij had zijn eigen meening omtrent de zaak, hij vertrouwde Daan Lemmers niet en hij mocht Guus al bijzonder graag lijden.

Hij praatte er over met den anderen opzichter en deze merkte

terecht op: „Waarom geeft Mansfeldt hem dan eenvoudig niet 't geld cadeau, waarom moet die nog openlijk de schuldige heeten? Laat Lemmers eerlijk zeggen: ik ben 't! en laat zijn vriend hem bijspringen in 't betalen!”

„Jawel, jawel,” zei Oenstra, „je vergeet, dat Daan niet goed aangeschreven staat! Hij heeft telkens ongelukjes, de patroon had er hèm stellig uitgegooid.”

„Ja, ja, dat 's waar, het was voor Lemmers een geval van dood of leven! Des te mooier van dien Mansfeldt. We weten 't alleen niet zèker!”

De beide mannen gingen huiswaarts, praatten er over met hun vrouwen en deze brachten de gebeurtenis al verder en verder in alle huizen. De algemeene opinie keerde zich tegen Daan en meer dan ooit trachtte iedereen voor Guus hulpvaardig en vriendschappelijk te zijn en in menig hart groeide een stille bewondering voor de opofferende daad van een onbaatzuchtig vriend.

Daan had het tapijt beschadigd!

Den avond van denzelfden dag, waarop hij de onvoorzichtigheid beging, zat hij tegenover Guus op diens kamertje en hij dankte hem voor zijn redding en beloofde terugbetaling van 't schadegeld, al zou hij daar jaren voor nodig hebben.

Guus toonde zijn zonnigste gezicht en zei:

„Ik heb 't geld niet nodig, je haast je maar niet, hoor!”

En Daan haastte zich ook heelemaal niet, want na een paar maanden ontving Guus nog geen cent terug. Het kon hem weinig schelen! Ja, hij had wel wat moeite om rond te komen en hij moest zich alle pleziertjes onzeggen, maar allo, ééns zou Daan toch wel beginnen af te lossen, hij zou 't maar als een spaarpot beschouwen en later zijn schade wel eens inhalen.

Een half jaar verliep, en nòg dacht Daan blijkbaar niet aan aflossen, al verscheen hij geregeld in de herberg en al werd er goed gegeten in 't huisje, waar hij met moeder en zusjes woonde.

Guus dacht er over, om 't hem op den man af te vragen, maar zòò was die eerlijke ziel, hij meende: „als hij 't geld terug kon betalen, dàn zou hij het toch wel doen.”

Dus — hij vroeg niets en behielp zich liever.

Tegenover de maats liet Guus zich nooit uit, hoezeer de meesten hem ondubbelzinnig tòonden, dat ze hem voor onschuldig hielden!

En op een onverklaarbare wijze lekte het uit, dat Guus zich maar moest zien te redden met zijn zeven gulden en nog geen duit terug ontvangen had. Niemand begreep, waarom Daan niet flinkweg schuld erkende tegenover hem. Van ontslag zou er nu geen sprake meer zijn en geen enkele maat, die er hem nièt op aanzag.

Een stille wrok groeide in vele harten en menig stoere werkman trok zich van Daan terug, groette hem amper en dikwijls voelde deze de vijandige gezindheid door toespelingen en scherpe blikken.

Guus ondervond alle mogelijke vriendschap en meermalen bood een brave borst hem geldelijken steun, dien de jonge kerel lachend afwees.

Toen gebeurde er iets, waardoor in den loop der zaken een heele wijziging kwam. Een bloedverwant van Guus stierf plotseling en liet een tobberige vrouw met vijf jonge kinderen vrijwel onverzorgd achter. De enkele familieleden besloten onder elkaar te helpen en ook Guus kon en wilde zich niet onttrekken aan zijn naaste plichten.

„Wat kon ik mijn spaarpot nu prachtig gebruiken!” was zijn eerste gedachte, en waarlijk, er bleek geld noodig, want Guus verdiende van allen 't meest, maar — nog tien weken ontving hij minder loon en hij had zelf allerhande zaken broodnoodig. Daarom niet getreurd, heel gauw Daan opgekommandeerd en hem 't geld voor een deel teruggevraagd.

Alles behoefde hij niet eens te hebben, o heden neen, hij wilde die arme schepsels helpen en voor zichzelf niets anders dan wat ondergoed, een paar laarzen en een hoed koopen.

Voorloopig was hij met weinig tevreden, de rest mocht wachten.

Hij vròèg dus Daan, om nu met teruggeven te beginnen en Daan beloofde de volgende week alvast wàt af te lossen.

Maar — Guus wachtte vergeefs, en nu vròèg hij opnieuw en Daan scheepde hem af met uitvluchten, en nu kon Guus zijn woord niet houden tegenover de weduwe, òf hij moest zelf leenen.

Toch dééd Guus dat, en hierdoor kwamen de maats alles te weten en de houding tegenover Daan kreeg bepaald iets vijandigs.

Een groot geluk voor den jongen man, dat meneer Koster een en ander vernam en hem de rest van de schadevergoeding kwijt schold.

Nu kon Guus zich weer beter roeren en geregeld van zijn veertien gulden een deel afstaan.

Natuurlijk kwam er in zijn hart een gevoel van verzet tegen 't gedrag van dien zelfzuchtigen vriend, niet eens zóó kiesch om zijn ondankbaarheid te verbergen achter de vereischte zorgen voor moeder en zusjes. Botweg verteerde hij meer dan noodig was en trotseerde allen en alles.

De dreigende houding van de maats prikkelde hem en gewetenloos dacht hij bij zichzelf:

„Niemand kan bewijzen, dat ik de schuldige was. Als ik wil, heet ik alles liegen!”

En naar dat beginsel richtte hij zijn handelingen, besloot eenvoudig weg, niets te betalen en zich van den domme te houden.

Van een vriendschappelijken omgang met Guus was natuurlijk al lang geen sprake meer en dat ontging de maats volstrekt niet.

Eens op een middag, even vóór 't aangaan van de fabriek, stond een troep jong werkvolk te wachten op de bel.

Er zat iets in de lucht, dat het bloed sneller deed stroomen. De meesten verkeerden in een toestand van prikkelbaarheid, waardoor ze bij de minste oorzaak zouden opstuiven en juist toen beging Daan de onvoorzichtigheid hen te tarten.

Hij rookte namelijk uit een fonkelnieuwe, lang niet goedkoope pijp en al heel gauw klonk het:

„Kijk eens even, wat een royale meneer!” „Die heeft hij van Mansfeldt gekregen!” „Op afbetaling gekocht!”

En meer van die liefelijkheden, schijnbaar onbeteekenende uitroepen, maar in Daans geval natuurlijk bijzonder hatelijk.

Hij ging er tegen in en na twee minuten stonden de mannen tegenover elkaar met fonkelende oogen en beleedigende woorden.

De lang opgekropte haat tegen Daans gemeenschap zocht een uitweg.

Er vielen harde woorden en toen Daan bot zei:

„Kunnen jullie dan bewijzen, dat ik 't gedaan heb?” toen voelden ze de laagheid van Daans karakter in al zijn omvang.

Ze begonnen ruw tegen hem uit te vallen en een hevige ruzie brak los, waaraan alleen 't luiden van de bel een eind maakte.

Van toen af keerden de maats hem den rug toe en Daan zocht troost bij volk van minder allooi in kleine kroegjes.

Op een keer had Kessels een ongelukje met een getouw... ja, hoe kwam 't?... een oogenblik van verstrooidheid en de spoel schoot scheef door, zoodat een massa tijd verspild was.

Daan bracht het uit aan den opzichter en Kessels werd boete opgelegd.

Toen kreeg je de poppen aan 't dansen in 't schaftuur. Kessels vond het een gemeene streek, het ging Lemmers niet aan, hij behoefde geen maats te controleeren, hij moest zich maar met zijn eigen fouten bemoeien.

Het werd een heel relletje en na dat voorval waren Kessels en Lemmers gezworen vijanden, en geen enkele gelegenheid liet de eerste voorbij gaan, om niet van zijn haat te doen blijken.

Hij ontzag zich zelfs niet, de anderen op te hitsen en zonder tusschenkomst van Guus zou Daan een ondragelijk leven geleid hebben.

Guus suste, Guus kalmeerde, Guus stemde zachter en meestal wist de jonge man een opkomende bui van woede te bedwingen.

Met zijn stralende oogen keek hij den toornigen maat aan en — deze werd ontwapend, gaf Guus een duw en mompelde zoo iets van: „jij ook, voor jòu zal ik 't laten!”

Kessels durfde in Guus' bijzijn nooit òp te spelen, een enkel woord, zelfs een louter knipoogen hield den driftkop in toom.

Het werd winter.

De Wijle, een vrij breede rivier, op een half uur afstands van de fabriek stroomend, vroor dicht en jong en oud uit al de woningen in de buurt trok 's Zondags naar het ijs.

Met sleden en schaatsen zocht ieder zijn vermaak. Vroolijk waperden de kleurige vlaggen op de tentjes en langs de prachtige baan bewoog zich een groote menigte, levenslustig en onvermoeid.

Het jonge goed had braaf schik op de ijsvlakte, terwijl de ouden van dagen aan de oevers een kijkje kwamen nemen.

Tegen den avond wisten er velen nog van geen uitscheiden en hier en daar begonnen er gele lichtstreepen over 't grauwe ijs te vallen.

Daan reed goed. Met krachtige, breede slagen zwierde hij telkens over de baan, ondanks al 't gebeurde bewonderend nagekeken door de jonge werklui van de fabriek.

Kessels kon dit niet uitstaan en op eens kwam er een onweersaanbare drang in hem, om dien Lemmers van de baan te dringen.

Opzettelijk begon hij hem in den weg te rijden en eens zelfs deed Daan door zijn schuld een leelijken smak.

De vredelievenden trachtten Kessels tegen te houden en hem met een zoet lijntje mee te krijgen, maar de oude haat werd hem de baas en — Guus ontbrak!

Sommige verstandige rijders probeerden het toen met Daan en gaven hem den raad, liever weg te krassen, dan zijn vijand te tarten. Daan luisterde en op een gegeven oogenblik zette hij eensklaps koers in de richting van de brug, juist nog verder van huis af.

Met voldoening zagen de maats hem snel verdwijnen in de vallende schemering.

Maar — ze misten hun doel, want Kessels, die 't heele spelletje begreep, begon Daan achterna te rijden.

Wat hij wilde, wist hij zelf niet.... een blinde woede dreef hem voort en al was 't alleen maar om hem in te halen, te toonen, dat hij sneller rijden kon, hij hield vol.

Angstig zagen de anderen hem gaan, een bang voor gevoel deed hen even beraadslagen, of ook zij zouden volgen.

De meesten bedankten er voor, ze waren te moe en in elk geval hadden ze met geen kleine kinderen te maken.

Ze trokken af. —

Daan reed stevig door uit louter lust tot een forschen rit en het duurde enkele minuten, eer hij iets van zijn vervolger merkte en toen hij bij 't omzien zijn ouden kwelgeest herkende, kwam in hem de zeer menschelijke eerezucht: inhalen zal hij me niet!

Zoo ontstond een stilzwijgende wedkamp in 't groeiende duister.

Ze naderden de groote brug, die als een zwart gevaarte over 't ijs scheen te hangen.

Kessels begon te winnen en met meer inspanning nog zette hij door, al werd de baan ongelijker en lastiger.

Hij hield de oogen stijf op de gebogen gedaante vóór hem gericht, vast besloten vol te houden. Geen ander geluid drong hem in 't oor dan het krassen van de schaatsen.

Het zweet gutste hem van 't voorhoofd, maar hij won, hij won.... vooruit!.... nog meer voorover!.... daar reed zijn vijand, de valsche leugenaar.... inhalen moest hij hem... nog feller de beenen uitgeslagen.... rrrroef! rroef!.... meteen de brug onder door!.... ja.... al meer hadden 't gedaan... en vooral met zoo'n vaart....

Haal in! haal in!...

Plotseling weerklonk er een scherpe kreet, kort, angstig... een licht rumoer... Kessels keek en keek...

Wèg was Daan... eensklaps verdwenen... Kessels verloor zijn koers, haakte en viel...

Toen begréép hij wat er gebeurde...

Hij kwam weer op de schaats en nu opende hij de oogen wijd open... 't wàs zoo... daar... dààr!

Lemmers was in een wak gereden!...

Kessels trilde over al zijn leden... hij kòn zich niet bewegen en almaar zàg hij voor zijn verbeelding zijn vijand... in 't water... onder 't ijs... Wat moest hij doen?... Omkeeren natuurlijk! Niemand zag hem hier... hij behoefde dien ellendeling toch niet te redden?...

En toch kon hij niet weg komen... voor zijn oogen zag hij den ongelukkige worstelen met den dood...

Hij maakte zelfs een beweging in de richting van de brug, alsof een machtiger gevoel dan de haat er hem heen dreef...

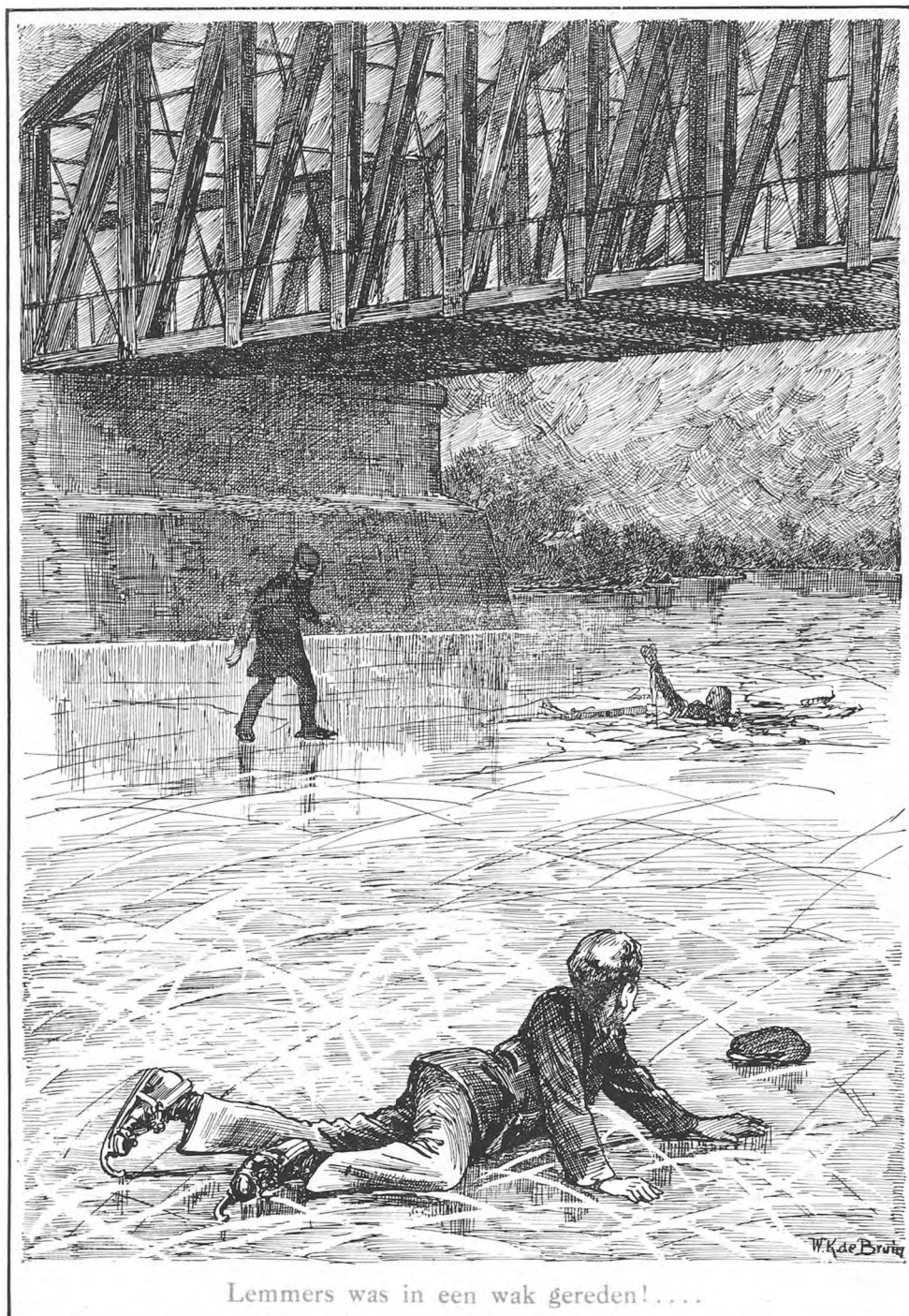
Toen zag hij plotseling een andere gedaante uit 't donker los wikkelen, snel over 't ijs voortbewegen... ze bukte en hulpkreten drongen Kessels in de ooren...

Hij naderde en zag den onbekenden redder afzakken in 't ijskoude water. Met één hand hield hij zich aan 't afgebrokkelde ijs vast en met de andere greep hij den ongelukkige, die op 't punt stond door 't water onder 't ijs geschoven te worden.

Kessels kwam dichterbij, ging languit liggen en nu bood hij hulp...

Eensklaps keek hij den onbekende in 't gezicht, hij herkende twee groote oogen en toen brak 't in hem door: — 't Is Guus! —

Enkele seconden kòn hij geen hand gebruiken, — 't was Guus! Guus! en die redde Daan! — Dit wonderlijke samentreffen verlamde Kessels voor een oogenblik, maar Guus drong tot meerdere inspanning aan en na veel moeite kregen ze Daan uit 't water op den

Lemmers was in een wak gereden!....

kant. Guus zelf kroop over 't ijs naar den oever, terwijl Kessels den bezwijmden Daan achter zich meetrok.

„Haal jij hulp en blijf binnen, trek andere kleeren aan!” kommandeerde Kessels en Guus zette het na een korte aarzeling op een loopen.

Hij rilde en voelde een vreemde duizeligheid in 't hoofd. Het liefst zou hij wat rusten, maar 't leven van een mensch stond op 't spel . . . voorwaarts dus! . . .

Hij bereikte een boerenwoning, drong haastig binnen, gaf een snelle verklaring en bibberend zonk hij zelf neer . . .

Een half uur later lagen er twee mannen elk in een bedstede, droog in de kleeren en met een berg van dekens en kussens.

Kessels fluisterde met boer Streuvels, die geen oogenblik geaarzeld had, zijn eigen bedden af te staan.

„Die Mansfeldt lijkt me nog erger dan die Lemmers,” zei Streuvels en waarlijk, hij scheen 't bij 't rechte eind te hebben, want Daan lag rustig te kijken, terwijl Guus hevig trilde en zijn tanden klapperden.

Kessels keek alleen naar Guus en telkens begon hij weer: „Mijn schuld, mijn schuld! Ik heb te lang geaarzeld en hij, hij aarzelde niet, hij wilde den man redden, die hem zoo ondankbaar behandeld heeft.”

Dien nacht bleef hij waken, want Guus kreeg het hard te verantwoorden een hevige koorts greep 't al niet sterke gestel aan en den anderen dag stond Daan zonder eenig letsel op, maar Guus moest onder de wol blijven.

Kessels week niet van 't bed — koppig weigerde hij, zijn taak aan wien ook over te dragen.

„'t Is mijn schuld!” Een ander motief voerde hij niet aan en geen vrouw had zorgvuldiger en met meer zachtheid een zieke kunnen oppassen.

Den derden dag kwam de dokter vier keer en een angstige beklemming deed Kessels roerloos wachten op 't vonnis van den arts.

Hij zag de ernstige trekken, den diepen plooi en 't bijna onmerkbaar schudden van 't grijze hoofd.

In de gang vroeg hij den geneesheer dringend: „Is er gevaar? Hij wordt toch beter?”

De dokter drukte hem de hand en ging zwijgend heen. Toen begreep Kessels den toestand ... Guus, de jonge, edele Guus, moest sterven! En hij droeg er schuld aan.

Ontroerd zette hij zich aan 't voeteneinde en hij kòn zich niet beheerschen, toen Guus met zwakke stem fluisterde: „Ik weet 't, mijn tijd is gekomen!”

Kessels slikte en slikte, hij kon geen woord uitbrengen en door een floers zag hij 't bleeke, fijne gezicht van den moedigen Guus.

En al de maats met Daan er bij schrikten bij 't hooren van 't gevelde vonnis.

Na 't sluiten van de fabriek bleven de meesten in de buurt van de boerenwoning. Een voorgevoel van 't komende scheiden hield hen op de plek terug.

Om acht uur kwam 't einde ...

De groote oogen van Guus keken Kessels onafgebroken aan en toen deze in een laatste opwelling van smart snikkend vroeg: „Vergeef je 't me, Guus, vergeef je me?” klonk het zacht:

„Je hebt geen kwaad gedaan! Groet de maats ... en Daan.”

Zijn laatste krachten waren verbruikt ... roerloos lag hij in 't witte bed, tot de dood hem met zich nam ...

Nog éénmaal wilden de makkers hem zien en eerbiedig, diep ontroerd, wierpen ze een afscheidsblik op 't edele gelaat.

Tot tweemaal toe had hij zich opgeofferd ...

Nog jaren later toonde menig man aan zijn kinderen een portret van den jong gestorven Guus en vertelde het verhaal van diens grootheid van ziel, zooals het hier beschreven staat.

EEN ANGSTIG UUR.

DOOR

CHARLES KRIENEN.

De breede laan lag daar rustig in den zomeravond. Stil stonden de kleine bladervolle boomen, een enkel muschje hipte op 't schelpenpaadje, waarop gouden zonnevlekjes gloorden.

En de huizen aan weerszijden van de laan, kalme boven- en benedenhuizen van burgers, leefden niet. In de serre's en op de balkons dutten de menschen, loom na den klaterenden Zonnedag.

Plotseling ging de deur van het bovenhuis 35 open. De heer Verhoven, een blonde man van even dertig jaar kwam zenuwachtig, gejaagd naar buiten geloopt, de fiets aan zijn rechterhand.

Met een slag sloeg hij de deur dicht, sprong op zijn rijwiel en verdween vliegensvlug in de richting van de stad. Boven voor het erkerraam stond een meisje van acht jaar, keek vader na, en riep tot Sientje, de dienstbode: „Sien, kijk pappa hard rijden.”

De meid antwoordde niet, doch zette zwijgend de borden op elkaar en redderde het bijna onaangeroerde middagmaal op.

Mevrouw Verhoven liep zenuwachtig de kamer op en neer.

„Maar heb je broer dan heelemaal niet gezien, Marietje?” vroeg ze voor de zooveelste maal.

En Marietje, kregel door 't herhaald gevraag:

„Neen, mammi, heelemaal niet.”

„Och, och,” jammerde mevrouw Verhoven, „nu is 't al acht uur. En hij is altijd thuis tegen zes.”

En ze ging weer voor 't raam staan en plukte zenuwachtig aan haar bonte schort en keek uit, of vader...

„Daar is pappa,” riep Marietje, die in een andere richting keek.

„Maar zonder broer, zonder broer,” jammerde moeder en ze vloog de kamer uit en de trap af naar buiten.

„Niets gezien?” riep moeder.

Vader schudde het hoofd.

In een zenuwachtig snikken barstte mevrouw Verhoven los.

„Vader, vader, ons kind, waar is ons kind dan?”

„Bedaar nu, vrouwtje, 'k zal wel weer verder zien,” trachtte vader te kalmeeren en sprong weer op zijn fiets en rende weg.

En moeder ijldde in tegengestelde richting de laan op. Ze vroeg den enkelen jongen, dien ze zag, naar haar kind, ze vroeg het ook aan kinderen, die ze niet kende en liep maar door, de laan uit tot . . .

„Broer, broer,” snikte ze eensklaps en ijldde naar de kade, in de verte, waarlangs enkele opgeschoten jongens liepen.

„Hei,” riep een der knapen, mevrouw Verhoven opmerkende, tot de andere jongens, „hei, zie eens, die daar. Ze vliegt als Olieslagers.”

Mevrouw Verhoven is de kade genaderd.

„Jongens, heb je broertje ook gezien?”

Een der jongens: „Broertje? Heb jij een broertje?”

„Mijn kind is weg, hij is zeven jaar en heeft een wit pakje aan,” antwoordde mevrouw gejaagd en angstig.

„O neen, we hebben niets gezien.”

En de jongens liepen door.

Moeder ijldde terug, weer de laan op en weer kwam ze vader tegen en beiden hadden vergeefs hun kind gezocht. Snikkend vatte moeder vader bij de handen.

„Hij is weg, vader, hij is weg. Vader dan, vader!”

De mevrouw van beneden kwam naar buiten.

„Is Joopie weg?”

De heele buurt kende Joopie.

„Ja, we zien hem nergens,” antwoordde vader, wiens verwilderde oogen her- en derwaarts gingen.

Een tweede mevrouw kwam en een derde en ze verzekerden, dat Joopie wel terug zou komen. En ze zouden haar mannen waarschuwen en die zouden meezoeken en moeder moest zich maar niet ongerust maken.

„In elk geval aangeven, dadelijk aangeven,” zei een buurman, die onderwijl ook gekomen was.

En vader rende op zijn fiets weer heen naar 't politiebureau, aan 't einde der laan.

Hij kwam er aan, smiet zijn fiets neer en stormde de stoep op naar boven.

Een dikke agent stond aan 't achtereinde van de gang en trok aan een stompje bruine pijp.

Hij sloeg even aan.

„Is er een inspecteur aanwezig?”

„Een oogenblikje.”

Bedaard stapte de agent heen.

De minuut, die hij weg bleef, scheen mijnheer Verhoven een eeuwigheid.

„Of u maar binnen wil komen.”

De heer Verhoven liep de kamer in, waarin achter een groote lessenaar een jong inspecteurtje zat met een bleek gezicht en twee venijnige snorretjes.

Maar vader lette op 't gezicht niet.

„Och mijnheer,” begon hij gejaagd, „mijn kind is weg, mijn zoontje, hij is zeven jaar.”

„Een oogenblikje,” suste de inspecteur en stond gewichtig langzaam op, haalde een stuk papier, ging weer zitten en zei: „Naam?”

„Joopie Verhoven.”

„Jooppie,” herhaalde de inspecteur, en schreef niet. Hij was een correcte dienstman en hield van preciese proces-verbalen.

„Nee, ja, och ja, mijnheer, wij noemen hem Jooppie,” zei vader, „hij heet Jacob en heeft een wit pakje aan.”

„Aldus Jacob Verhoven,” zei de inspecteur en zonder vader aan te zien: „Woonplaats?”

„Valkenboschlaan 35, mijnheer.”

„Ouderdom?”

„Zeven jaar.”

„Signalement.”

En toen begon de arme vader: „Blond is ie, mijnheer, een blond kereltje, hij heeft bruine oogen, hij heeft.... God mijnheer, mijnheer, voel je dat nou niet, mijnheer, wat dat voor me is, het signalement te moeten geven van mijn kind, dat weg is; misschien.... is ie dood.... en....

„Bedaar mijnheer Verhoven, hij zal wel terecht komen.”

„Bruine oogen dus. En de grootte?”

„Och ja, mijnheer, 't was zoo'n ventje, zoo!”

„Hm!... Een meter tien. In een wit pak gekleed.... Schoenen?”

„Bruine schoenen.”

„Merkbare teekenen?”

„Hij heeft een lief gezichtje en....”

„Nou ja, we zullen hem trachten te vinden, goeien avond.”

En vader liep heen, de kamer uit, de gang door met haar zwijgende stilte... naar buiten.

De avond was gedaald. Roerloozerustlag in dit open, wijdestadsgedeelte.

Vader vloog naar huis.

„Jooppie, Jooppie!”

Dat was al wat hij zei, terwijl hij voortvloog op zijn fiets, en de tranen vloeiden hem over het gelaat.

In de verte.... Wie was daar?

't Was moeder. Zij wenkte... Zou ze Jooppie? Moeder zwaaide met beide armen....

Ze moest.... ze moest....

„Moeder!” schreeuwde vader.

„Terecht!” riep moeder terug.

„Jooppie is terecht.”

En vader, moeder genaderd, sprong van zijn fiets en op de stille laan in den zwijgenden avond snikten vader en moeder hun te groote vreugde en te smartelijk geleden angst uit.

En toen liepen ze naar huis. En moeder vertelde, dat Jooppie nu tien minuten geleden dood bedaard uit de Galileïstraat was komen stappen en dat ie met een bokkenwagen had meegereden. „En nu zit ie te eten,” zei ze.

Vader vloog de trap op.

Jooppie zat bij de tafel. Sientje had een tweede bord eten voor hem neergezet en hem een zoen gegeven.

„Jooppie, kind,” zei vader en liep op hem toe, „wat heb je ons toch in angst gelaten.”

En hij pakte Jooppie beet en kuste hem.

„Kijk nou, een heel stuk vleesch en een halve aardappel op den grond,” zei Jooppie, die meer voor zijn bord heerlijk eten, dan voor vaders omhelzing voelde.

Sientje schoot in een lach.

Vader liet Jooppie los.

En toen zei hij: „Waar ben je nu geweest?”

„Echt vader, met een bokkenwagen. Je weet wel, op de hoek bij de Cartesiusstraat, daar woont een groenteboer, nou en die jongen, die kan me. En die vroeg, of ik mee wou rijden. Echt pappa, ik mocht ook sturen. En een bok zoo groot — als een paard. En echt lopen! En toen zijn we om Loosduinen gereden. Koop voor mij ook een bok, vader.”

Wat moest vader nou tegen zoo'n jongen zeggen?

Vader zei niets.

Hij ging bij 't raam zitten naast moeder en ze lieten hun oogen niet af van Jooppie.

„Eng,” zei Jooppie, „kijk me nou niet zoo aan.”

Maar Jooppie voelde zich gewichtig en dat prikkelde Marietje en die zei: „Opschepper.”

Een half uur later lagen de kinderen Verhoven in bed en vader en moeder zaten stil te kijken in de leege avondlaan en ze dachten aan Jooppie.

ZANGER'S DROOM.

DOOR

NINE VAN DER SCHAAF.

In een der groote wouden van een boschrijk land slenterde op een lentemorgen een havelooze bedeljongen rond en float de wijs van een oud lied. De woorden van het lied prezen de kleurige bosschen van het vaderland en de jongen float zoo luid en zoo lustig, dat de vogels van uit de boomen nieuwsgierige blikken op hem wierpen. Ook zij floten en tijlpten zoo luid als ze konden en ook hunne geluiden klonken vroolijk: in 't jonge groen der boomen hadden ze pas hun nesten gebouwd!

De jongen keek met vrijmoedige oogen gretig in 't rond, maar naar de vogels keek hij niet. Zijn oogen zochten, of niet hier of daar tusschen 't groen een menschelijke woning te bespeuren was. Hij slenterde en float en zocht uren lang, doch het bosch was groot en eenzaam en geen enkele woning vond hij. Langzamerhand float hij niet meer, maar toch neuriede hij nog zacht voor zich heen:

Gij groene wouden van mijn vaderland,
Ik heb u lief als de zon schijnt,
Als uwe bloemen blinken in den zonneschijn,
Als uwe boomen staan in zomertooi,
Als uwe vogels hunne liederen zingen,
Dan komen wij, knapen, en zingen hunne liederen mede.

Gij groene wouden van mijn vaderland,
 Ik heb u lief als stormen uwe kruinen teistren,
 Als zij uwe boomen ontbladeren,
 Als uwe vogels zwijgen,
 Dan komen wij en zingen hunne liederen,
 De schoone vogelliedereren die u troosten zullen.

Gij groene wouden van mijn vaderland,
 Ik heb u lief in doodsche winterdagen,
 Als de witte sneeuw in uwe paden rust,
 Als gij de zon vraagt waar uw bloemen zijn,
 En waar uw vogels?
 Dan komen wij en zingen lenteliedereren,
 En na ons komt weer de groene lente.

De jongen werd eindelijk doodmoe van het loopen en nog zochten zijn oogen vergeefs naar een woning. Hij strekte zich uit op den mosgrond onder de boomen, om te rusten. Zwijgend thans, keek hij omhoog en lette op de talrijke, fluitende vogels boven hem. Hij werd ontevreden! Zulk een vogel vond gemakkelijk een zaadje om zich mee te voeden en wat stroohalmen om een nest te bouwen, terwijl hij elken dag moest rondzwerven en bedelen, zoolang zijn beenen hem konden dragen en dan nog vaak niet genoeg eten kreeg, om zijn honger te stillen en geen woning vond om in te slapen!

Toen kwam plotseling een schoone fee tusschen het groen te voorschijn en zei tot hem: „Je fluit zoo helder en zoo zuiver als geen der vogels van het bosch. Ik zal je tot een vogel maken!”

Doch terstond sprong de jongen op en riep: „Ik wil geen vogel zijn! Ik ben nu wel een hongerige bedelaar, maar ik heb gedroomd, dat ik eens zal leven als een vorst. Ik zal dan een wit paleis bezitten midden in een woud, men zal mij een prins noemen en een bruid, schooner dan de feeën, zal ik daarheen geleiden! Zou

ik dan mijn leven ruilen met dat van een nietig, klein beest als een vogel is?"

De schoone fee lachte en zei spottend: „Een bruid, schooner dan de feeën! Heb je wel ooit een meisje gezien, dat half zoo mooi is als ik ben?"

De jongen antwoordde niet. 't Was waar, hij had in werkelijkheid nog nooit een meisje gezien, half zoo mooi als deze fee, maar in dien droom had hij duidelijk het gelaat gezien van haar, die hij als bruid in zijn wit paleis zou voeren en dat was schooner dan het gelaat der fee.

De fee sprak toen nog: „Een bedeljongen moest niet aan zulke dwaze droomen gelooven. Word een vogel en je zult aan dek en voedsel nooit meer gebrek hebben."

Maar de jongen antwoordde moedig: „Ik ruil niet met een vogel, want wat ik gedroomd heb, dat zal eens gebeuren!"

De fee verdween en de jongen zocht opnieuw naar een mensche-lijke woning in het eenzame bosch. Hij vond toen het huisje van een houthakker en verheugd klopte hij aan.

Hij werd binnengelaten en vernam spoedig, dat hij hier voedsel en huisvesting kon verdienen, als hij daarvoor hard wou werken. Hij moest dan den houthakker in al diens bezigheden bijstaan.

De jongen nam het aanbod aan, blij, dat hij in den eerstvolgenden tijd geen zorgen voor zijn bestaan zou behoeven te hebben. Maar het gaf bij dien houthakker geen prettig leven! Het eten was daar zeer sober en hij had in het huis geen andere ruimte tot zijn beschikking dan de matras, waarop hij 's nachts sliep. Daarbij was het werk, dat hij te doen had, altijd even zwaar en eentonig en de houthakker en zijn vrouw waren geen vriendelijke mensen.

Op een dag was hij eenige uren onafgebroken bezig geweest met houthakken. Hij legde zijn bijl even terzij en terwijl hij rustte, zong hij uit volle borst, zooals hij in lang niet had gedaan.

Weer benijdde hij de vogels, nu omdat ze den heelen dag mochten zingen en zich bewegen zooveel ze maar wilden. Fier richtte hij zich eensklaps op! Hij dacht aan zijn droom, die hem zooveel rijkdom in de toekomst beloofde! Als hij bestemd was om eenmaal een vorstelijk leven te leiden, zou hij dan thans, dag aan dag, zonder eenige verpoozing, zwaar werken als een slaaf?

Hij raapte dien keer zijn bijl niet meer op, doch ging door het bosch zwerven als vroeger. Zijn nog nieuwe, grove werkkleeren vervingen thans de bedelaarsplunje van voorheen; ook was hij nu minder hongerig dan toen, en onder het loopen dacht hij onbezorgd aan zijn toekomst. Hoe lang zou de hem beloofde rijkdom nog op zich laten wachten? Wanneer zou hij wonen in het witte paleis en zich zijn bruid zoeken?

Eindelijk ging hij op een zonnig heuveltje liggen, sloot de oogen en droomde glimlachend van die zoo begeerlijke dingen, welke hij verwachtte. Aan zijn arm trad het meisje, schooner dan de feeën, zijn woning binnen. En hoe trotsch voelde hij zich, toen hij haar rondleidde en zij verrukt was over de pracht en rijkdom van zijn huis!

Zoo verbleef hij lang op het heuveltje. De zon scheen daar al lang niet meer, toen hij weer tot zichzelf kwam, en verschrikt door de donkerheid, sprong hij op. Hij spoedde zich zoo snel hij kon naar het houthakkershuis terug. Het begon te regenen en te waaien en onderweg klopte zijn hart onrustig, want hij was bang, dat een slechte ontvangst hem te wachten stond, nu hij vandaag stilletjes van zijn werk was weggelopen. Misschien zou men hem zelfs niet eens meer binnenlaten!

Maar neen, dacht hij, zoo hard zouden die menschen wel niet zijn! Had hij niet dagenlang voor hen gewerkt zooveel hij kon? Ze zouden eerst wel boos zijn, maar ze zouden hem daarna stellig vergeven!

Doch toen hij als andere dagen het houthakkershuis wou binnengaan, werd hij met scheldwoorden teruggezonden; de deur werd door den houthakker achter hem dichtgeslagen. Onbeschermd stond hij nu in de duisternis, in regen en wind en met den geheelen langen nacht vóór zich! Hij toefde nog wat bij het kleine huisje, trachtte nog gehoor te krijgen, doch men liet hem vergeefs kloppen en spoedig verwijderde hij zich. Hij wist toen niets beters te doen, dan een plekje in 't bosch te zoeken, waar hij tusschen dichte boomen een weinig beschutting had, en daar den verderen nacht door te brengen. Na zich op zulk een plekje neergelegd te hebben, ging hij opnieuw van zijn toekomst droomen.

Hij bibberde en zijn kleeren waren reeds doornat, maar toch bleef hij stilletjes liggen en het gelukte hem, ondanks zijn treurig lot, zich te verblijden met zijn zoete gedachten. Eindelijk dommelde hij in, steeds voortdroomend over zijn toekomstigen rijkdom.

Weldra werd het opeens hellicht in zijn nabijheid en ofschoon hij sliep, bemerkte hij dat licht wel en hoorde ook de stem van de fee, die hem reeds eenmaal verschenen was. Ze sprak tot hem: „Boven je in de boomen rusten de vogels in hunne nesten en als ze morgen ontwaken, fluiten en zingen ze vroolijk! Arme zwerver zonder dak en zonder brood, laat ik je tot een vogel maken!”

In zijn droom antwoordde de jongen glimlachend: „Daareven heeft men mij een wit paleis geschonken en men heeft mij een prins genoemd! Ik ben nu schatrijk en de vogels mogen in mijn boomen hunne nesten bouwen, maar ik wil mijn leven niet met dat van een vogel ruilen.”

De fee bekeek den jongen in zijn doornatte houthakkerskleeren en lachte luid. Ze ging snel en zwevend heen, het licht verwijderde zich met haar en verhelderde den weg, waarlangs ze zich bewoog. Zoo kon ze zich vlug en gemakkelijk door de nauwste paadjes spoeden en aldoor bleef op haar gezicht een spottend lachje. Haar

oogen was het aan te zien, dat ze groote pret had: ze wilde van dit geval met dien dwazen bedeljongen een aardige grap maken!

Ze wist de plek in 't bosch, waar een menigte roovers woonden: de roovers, die soms door het heele land hun rooftochten hielden en altijd de bosschen in den omtrek onveilig maakten. Ze hadden zich een diepen kuil in de aarde gegraven en dezen tot hun woning ingericht. Het dak van die woning was gelijk met den grond en bedekt met mos, zoodat voorbijgangers nooit iets van deze rooverwoning bemerkten.

Naar die geheimzinnige plaats nu begaf zich de fee en daar aangekomen, tikte ze met haar voet eenige malen op een luik. Op dit zachte geluid werd het luik geopend en het hoofd van een der roovers kwam daaruit omhoog en werd dadelijk helder beschenen door het feeënlicht.

De fee had nog altijd oogen vol pret en verraste den roover met de mededeeling, dat ginds onder dichte boomen een schatrijke prins te slapen lag. Nu kwamen meer roovers te voorschijn en de fee legde hun zeer nauwkeurig de plek uit, waar zij den droomenden bedeljongen gevonden had.

Daarop verdween ze en zag spoedig tot haar plezier, hoe de geheele schaar roovers naar buiten kwam en zich naar de aangewezen plek begaf. Ze droegen allen kleine lantaarns en bewogen zich verwonderlijk snel, zoodat het gerucht van hun nadering weldra den bedeljongen deed ontwaken. Verschrikt stond hij op. Hij bibberde van de kou en wist nog nauwelijks, of hij droomde of waakte, toen hij zich opeens van alle kanten voelde aangegrepen. Hij worstelde om los te komen, maar de roovers waren met hun allen veel sterker dan hij en hij moest toelaten, dat ze in zijn leegte zakken snuffelden.

Onderwijl gaven ze luid hun verwondering te kennen over de armelijke plunje van den vreemdeling en een hunner riep: „De fee

heeft ons beetgenomen! Een houthakkersbuis draagt hij, — een landlooper in een houthakkersbuis! En daarvoor zijn we uit ons huis gekomen!”

De jongen herstelde langzamerhand van den schrik en zei toen: „Ja, ik ben maar een arme bedelaar, die geen voedsel en geen onderdak heeft. Is er in uw huis niet een plekje over, waar ik mij kan warmen en mijn kleeven kan drogen?”

De roovers, ziende, hoe hij bibberde van de kou, spraken een paar woorden samen en namen hem toen mee naar hun ondergrondsche woning. Plechtig moest hij beloven, deze plek in 't bosch nooit aan iemand te verraden en de jongen deed dit gaarne, dankbaar, dat hij onderdak had gevonden.

Spoedig waren allen in de rooverswoning in diepe rust. Alle roovers sliepen tot den volgenden morgen, doch eerst toen ze reeds lang waren opgestaan en reeds lang samen over den vreemdeling hadden gesproken, ontwaakte deze eindelijk. Ofschoon het nu volle dag was, was het in de rooverwoning nog schemerdonker en eerst langzamerhand onderscheidde de jongen de gestalten om zich heen.

Hij zag er zoo verbaasd en onthutst uit in de vreemde omgeving, dat de roovers grappen over hem maakten en een hunner zei: „Hij is bang in den donker! Een groote jongen en toch bang in den donker, net als een klein kind! Laten we voor zijn plezier de lampen eens aansteken.”

Toen werden eenige lampen aangestoken en terstond zag de omgeving er veel prettiger en vroolijker uit. Het was nu als een gewoon vertrek bij avond en de roovers gaven den vreemdeling een ontbijt, zooals hij in lang niet gegeten had. Toen hij dus verzadigd en op zijn gemak gesteld was, kwam ook zijn oude vroolijkheid weer en hij vertelde dien dag levendig van zijn vroegere omzwervingen en van zijn leven bij den houthakker. Hij neuriede bij tusschenpoozen, doch van zijn droom zweeg hij.

De roovers verwonderden zich er over, dat zulk een armzalige bedelaar zoo levenslustig kon zijn. Hij mocht voorloopig bij hen blijven en nadat hij eens luid gezongen had, verzochten ze hem vaak, zijn liederen te doen hooren, want zijn stem had een zeldzame bekoring, zelfs voor ruwe roovers.

Eerst zong hij steeds zijn oude liederen en dat waren altijd liedjes van bosschen en van lente, zomer, herfst of winter. Maar omdat hij in dien tijd met niets anders behoefde bezig te zijn, maakte hij nieuwe liedjes en zong deze.

HET LIED VAN ZIJN DROOM.

Daar was eens een hong'rige bedelaar,
Een zanger nog jong en vol levenslust.
Hij zong tot de vogels, de boomen in 't bosch,
En sliep op het mos, onder boomengeruisch.

Door menschen verstooten, zwierf eenzaam hij rond,
En als hij zijn lied zong, dan gaf men wat brood.
Hij klaagde zijn nood aan de boomen van 't bosch
De boomen die ruischten en ruischende zeiden:

„Gij bedelaar vindt hier op aarde geen heil,
Gij zwerver, zwerv heen naar een beter oord.
De sterren, die wenken van boven u toe,
Ga sterven — dan vindt gij een thuis!”

Doch de zanger was jong en vol moed.
Hij wilde niet sterven, hij zong en float
En luisterde toch naar de boomen niet,
Als hij rustt' op het mos onder boomengeruisch.

Zoo lag hij eens neer en droomde,
 Dat een prins hij zou zijn en schatrijk,
 Dat een bruid, wonderfijn hij zou voeren,
 Naar een sneeuwwit paleis, wonderfijn!

Dat droomen vergat hij toen nimmermeer,
 En immer nog hoopt hij en wacht hij,
 En immer nog zwerft hij en zingt blij te moe,
 Want morgen dan zal hij die prins zijn

De roovers, die dit aanhoorden, bewonderden hem zeer om zijn knapheid, doch ze wisten niet, dat het zijn eigen droom was, dien hij bezong. Hij stond den eersten tijd bij zijn nieuwe vrienden in hooge gunst, doch daarna volgden er dagen, dat dezen slecht gehumeurd waren en boosaardig gezind jegens iedereen. Dat kwam, doordat ze toen bij hun nachtelijke tochten weinig buit maakten. Het gebeurde toen wel, dat ze den bedeljongen uitscholden voor leeglooper en hem beschimpten, omdat hij niets kon dan bedelen en zingen.

De jongen had in den eersten tijd bij de roovers gehoopt op de spoedige vervulling van zijn droom, maar toen hij dag in dag uit dezelfde arme jongen bleef, verdroot hem het onnutte leven, dat hij leidde. Toen de roovers hem nu gingen beschimpen, bood hij aan om 's nachts met hen er op uit te trekken en hen bij hun werk te helpen. De roovers vonden dit een goed plan en van dien tijd af nam hij aan al hun tochten deel. Deze golden meestal de rijke kasteelen van den omtrek en het was verwonderlijk, hoe het den roovers bijna altijd gelukte om in die kasteelen binnen te dringen! Ze hielden er allerlei soorten van werktuigen op na, om muren te beklimmen of ramen mee te openen en ze bewogen zich zoo onhoorbaar, dat de bewoners maar zelden wakker werden bij hun inbreken. Met hun lantaarns slopen ze dan van het eene vertrek in het andere en ze wisten altijd, waar de voornaamste kostbaarheden verborgen waren.

Met enkele van den grooten voorraad valsche sleutels, die ze bezaten, werden dan kasten en laden geopend, de zakken der roovers met den inhoud volgestopt en het doel van den tocht was bereikt.

De bedeljongen werd nu in alle rooverskunsten ingewijd en was de anderen spoedig dapper behulpzaam. Doch dit ongewone werk vermoeide hem zoo, dat hij van 's ochtends, als ze thuiskwamen, tot 's avonds, als ze er weer op uit trokken, onafgebroken sliep. Zoo zag hij nimmer meer de zon in 't bosch schijnen en hij zong niet anders dan de rooversliedjes, die pasten bij den nacht. Dit waren ruwe, onnoozele liedjes en weldra maakte hijzelf een rooverslied, dat schooner was dan alles, wat hij tot nu toe gezongen had. De roovers leerden het lied van hem en zongen het met hem of neurieden het zachtjes, als ze in de buurt waren van een woning, die ze wilden plunderen. Voortaan noemden ze nu den bedeljongen: „onze zanger” en de jongen was trotsch op dien titel.

Het wilde hem echter niet gelukken, het rooverswerk met even groote handigheid te volbrengen als de anderen en toen ze eens bij een inbraak werden overvallen door krijgslieden, wisten allen te ontkomen behalve hij. Hij werd toen naar een donkeren kerker gevoerd, waar hij de straf voor zijn rooverij had af te wachten. Eenige dagen en nachten sleet hij daar een allertreurigst leven. Er kwam bijna geen licht in dien kerker en het voedsel, dat men hem verstrekke, was zeer armoedig. Eenzaam en zeer ongerust over het vonnis, dat men hem zou opleggen, bracht hij zijn tijd door. In een van die nachten, toen hij den slaap niet kon vattten, werd het plotseling hellicht in zijn kerker, zooals het tevoren hellicht was geworden op de plek in 't donkere bosch, waar hij lag te slapen, nadat hij door den houthakker was weggezonden. De jongen sprong op van zijn legerstede; het licht kwam schijnen door het tralievenster en achter de tralies zag hij het gelaat van de schoone fee.

„Mijn arme zanger,” begon ze met spottend medelijden, „had je

toch maar naar mijn raad geluisterd en was je maar bijtijds een vogel geworden! Dan sliep je nu onbezorgd in de boomen en dezen kerker had je nooit leeren kennen. Nu zullen ze je voor den koning voeren en de koning zal je ter dood laten brengen! Dat gebeurt altijd met roovers.”

De arme jongen beefde en werd bleek, want hij vreesde maar al te zeer, dat de fee gelijk zou hebben met haar voorspelling. De fee ging voort: „Nog eens wil ik je redden en nog eens wil ik je in een vogel veranderen. De beste zanger onder de vogels zal jij zijn!”

Toen kwam opeens bij den jongen het geloof in zijn droom terug en hij antwoordde nog eens: „Ik wil geen vogel wezen, ik wil een prins zijn, een rijke en gelukkige prins!”

Hierop ging de fee heen en het werd weer pikdonker in zijn kerker. Na enkele dagen werd hij werkelijk voor den koning gevoerd, en een der mannen, die naast den koningstroon stond ondervroeg hem op strengen toon. Toen men hem echter minachtend toevoegde, dat het rooversbedrijf een zeer slecht en verachtelijk bedrijf was, zei de jongen trotsch: „Ik ben geen gewone roover, ik ben de zanger van de roovers!”

Dit maakte den koning nieuwsgierig en hij verzocht den jongen, iets van zijn zangerskunst te laten hooren.

Toen zong de jongen het rooverslied. Verbaasd en bewonderend luisterden allen naar zijn heerlijke stem. En 't meest van allen bewonderde hem de koning zelf, die, nadat hij geëindigd had, tot hem sprak: „Zanger, ik zal u een wit paleis schenken in een mijner wouden en nog veel landerijen daarbij, die u zullen voorzien van al, wat ge noodig hebt. En vanaf heden zult ge behooren tot de aanzienlijksten in mijn land, ge zult een prins zijn!”

De jongen straalde van blijdschap en fluisterde opgewonden: „Mijn droom, mijn droom, nu wordt eindelijk mijn droom vervuld!”

De jaloersche blikken van de menschen rondom hem deden hem

spoedig zijn kalmte terugkrijgen, hij dankte den koning en deze liet hem geleiden naar het woud, waar de hem geschonken rijkdom zich bevond. Dit woud zag er uit als de bosschen, waarin hij tot nu toe gedwaald had, doch het was nog veel uitgestrekter.

Van nu af leefde hij in vrijheid en overvloed als de vogels van 't bosch en hij was steeds vroolijk en trotsch. Hij was trotsch op zijn schoon paleis, op zijn landerijen, op het groote woud en het meest op zijn wonderheerlijke stem, waaraan hij dit alles te danken had. Hij zocht vroolijke, jonge vrienden, die evenals hij de vrijheid liefhadden en evenals hij in rijkdom leefden.

Eens, toen hij neuriënde huiswaarts keerde van een feestelijke bijeenkomst met deze vrienden, werd hij onderweg stil en liep peinzend de boschpaden langs. En toen hij aan het hek van zijn tuin kwam en dit opende, bleef hij staan en beschouwde peinzend zijn tuin en zijn woning. Hij glimlachte eindelijk gelukkig en fluisterde: „Als ik haar in deze schoone woning voer, dan zal ze zeker tevreden zijn, al is ze ook schooner dan de feeën!”

Want 't was over zijn aanstaande bruid, dat hij peinsde, de bruid, die hem in dien droom met de andere kostelijkheden was beloofd en die hij tot nu toe nog niet had gevonden.

Toen kwam een vrouw, gehuld in een armelijken, grijzen mantel, naar hem toelopen. Nederig stond zij voor hem, doch toen hij haar goed aanzag, herkende hij haar als de fee, die hem reeds meer-malen was verschenen. Ze zei nu: „Je hadt wel gelijk, geen vogel te willen worden! Zulk een paleis schenkt men niet aan vogels. Doch nu je een rijke prins bent, bied ik je den sleutel van de poort van mijn rijk.”

Haar stem klonk deemoedig thans en ze keek den jongen, die eigenaar was geworden van al de pracht vóór haar, bewonderend aan, terwijl ze sprak. Meteen hief ze haar fijne hand uit den mantel te voorschijn en bood hem een sleutel.

Hij haalde de schouders op en leidde den blik der fee langs de groene boomen van het woud, de kleurige bloemen van zijn tuin en de blauwe lucht, die weerspiegelde in een vijver, dicht bij hem. „Dit is mijn rijk,” zei de zanger lachend, „en ik ben zeker, dat het nergens schooner is dan hier. Wat zou ik in een ander rijk doen?”

„In het feeënrijk wonen zeer schoone meisjes en je moogt je eene daarvan tot je bruid kiezen,” zei de fee deemoedig, doch met nadruk. Meteen toonde ze hem een beeltenis. Doch hij schonk die beeltenis niet eens een blik en voegde haar trotsch toe: „In mijn vaderland zal ik mij mijn bruid zoeken.”

De fee hield nog de beeltenis opgeheven in haar hand, tot hij er eindelijk een blik op wierp. Hij ontstelde en de fee sprak snel en spottend: „Arme prins! Zulk eene vind je in je vaderland nimmer.” Tegelijk verdween ze.

De zanger staarde eerst zinnend voor zich, als begreep hij niet recht, wat gebeurd was. Eerst langzamerhand kwam hij tot het besef daarvan. De beeltenis, welke de fee hem getoond had, was van een meisje, zooals hem in dien droom was beloofd! Schooner dan de feeën was ze en in zijn vaderland zou hij haar niet vinden!

Voor het eerst van zijn leven was hij diep bedroefd en had hij hevig berouw. O, had hij dezen keer het aanbod van de fee maar aangenomen! Want die beeltenis was stellig van een dier meisjes in het feeënrijk, waarvan ze sprak en met dien sleutel had hij in dat rijk kunnen komen!

Hij wandelde door zijn tuin, beschouwde weer zijn woning, hij dacht aan zijn vroeger leven en sprak zichzelf toe, hoe heerlijk dat leven veranderd was, doch hij bleef bedroefd.

In de eerste dagen zonderde hij zich ook van zijn vrienden af, doch toen ze hem opzochten en hem verwonderd vroegen, wat hem deerde, verzette hij zich tegen zijn sombere stemming en liet hun in 't vervolg niets meer van zijn droefheid merken. En daar het

hem te eenzaam werd in zijn wit paleis, kwam hij er toe, zich in den omtrek een bruid te zoeken. Hij koos een lief en mooi meisje daartoe uit, trouwde spoedig met haar en vleide zich in het eerst, dat hij met zijn keuze heel goed tevreden kon zijn: zijn vrouw was werkelijk wel waard, om in een mooi huis en een mooien tuin te wonen en zijn rijkdom met hem te deelen. Maar hij kon nimmer vergeten, dat zij niet zoo mooi was als degene, die hem in den droom was verschenen en hij bleef voortdurend daar over denken. Hij deed wel zijn best, om goed en vriendelijk jegens zijn vrouw te zijn, maar zij bemerkte al spoedig, dat hij innerlijk bedroefd en teleurgesteld was.

En toen het haar niet gelukte, hem vroolijker te maken, werd zijzelf ook bedroefd en ging haar gezondheid kwijnen. Na een paar jaar werd hun een zoon geboren en kort daarop stierf de jonge moeder. Nu werd het schoone witte paleis een huis van enkel rouw en treurnis. De zanger bemoeide zich thans in 't geheel niet meer met zijn vrienden en dag en nacht gaf hij zich over aan zijn droeve peinzerij.

Eindelijk begreep hij, dat hij zoo niet langer kon leven en toen beraamde hij een stout plan. Hij wou trachten, toch in het feeënrijk door te dringen!

Hij liet zijn huis over aan bedienden, vertrouwde zijn kind toe aan de voedster, die het van 't begin af verzorgd had, en begaf zich eerst naar de roovers, zijn oude bekenden. Hij herinnerde zich, welk een groot aantal valsche sleutels deze bezaten en hij vroeg hun een sleutel, waarmee hij de poort van het feeënrijk zou kunnen openen.

En roovers bezaten wel zulk een sleutel, maar ze beraadslaagden lang samen, voor ze hem dien toestonden. Ze raadden hem ernstig, zijn roekeloos plan niet uit te voeren. Wat er met hem gebeuren zou, als hij met behulp van hun sleutel in het feeënrijk kwam, wisten ze niet, maar ze hadden bange voorgevoelens daaromtrent.

Toen hij niet van zijn voornemen was af te brengen, verzochten

ze hem, om tenminste eenige dagen bij hen te vertoeven en nog eens voor hen te zingen als vroeger.

Ze waren weemoedig gestemd, want ze geloofden, dat dit wel de laatste maal zou zijn, dat ze hem hooren konden. Na enkele dagen nam hij afscheid van de roovers, terwijl een hunner hem nog een eindweegs vergezelde, om hem den weg te wijzen naar de bedoelde poort.

Die poort was aangebracht in een der rotsen in een zeer eenzame rotsachtige streek, waar geen levend wezen te bekennen was. Toen de zanger aan die poort kwam, keek hij nog een poosje weemoedig om zich heen, tuurde naar de verte, waar de bosschen van zijn vaderland moesten liggen, en waagde het toen, met zijn sleutel de vreemde deur te openen. Dit ging zonder veel moeite, want de sleutel paste uitstekend, en hij trad binnen. Hij stootte de zware deur achter zich toe en deze sloot zich met knarsend geluid.

In een vreemd land stond hij en terwijl hij uit het volle daglicht kwam, vond hij het hier schemerdonker, alsof de zon hier reeds ondergegaan was. Hij stond eerst verwonderd stil, keek schuw in den schemer rond en schreed toen aarzelend voort.

In zijn nabijheid richtte zich nu een man van zijn zitplaats op. Het was een oude, norsche man en zijn zitplaats was een steenen bank.

De zanger keek hem aan en ontdekte achter dien man een somber, zwaar gebouw met een lage deur. Hij zag, hoe de oude die deur opende en hem gebiedend toewenkte, om binnen te treden.

Onwillekeurig kwam hij nader, doch bij de deur bleef hij staan en zag den ander vragend en angstig aan. De oude man zei toen op doffen toon: „Onze wetten bevelen, dat hij, die met een valschen sleutel in het feeënrijk dringt, twintig jaar in deze gevangenis moet doorbrengen.”

Bleek en hulpeloos zag de zanger rond en hij ontdekte langs den voormuur der gevangenis talrijke gewapende menschen, die zwijgend voor zich uitstaarden en deden, alsof ze hem niet bemerkten.

De oude man, die hem toegesproken had, bleef wachtend aan de open deur staan.

De zanger begreep, dat tegenstand niet zou baten en ontzet staarde hij in de leege steenen gang van het sombere gebouw. Toen smeekte hij den oude om medelijden, beriep zich op zijn jeugd en bezwoer hem, het wreede vonnis te verzachten. Maar de oude man gaf aan zijn smeeken geen gehoor, hij bleef slechts gebiedend naar binnen wenken, zoodat de zanger eindelijk gehoorzaamde en het gebouw binnentrad.

De deur sloot zich met hetzelfde knarsende geluid, als waarmee de poort daareven was dichtgevallen en hol klonken zijn voetstappen in de diepe gangen. Hij kwam voorbij eenige cellen, die er uitzagen als de donkere kerkers in zijn eigen land, waar hij eens had vertoefd. Een van die cellen was voor hem bestemd en daar moest hij nu twintig jaren achtereen doorbrengen.

In het eerst dacht hij, dat hij wel spoedig sterven zou bij zulk een triest, eentonig leven en met zulk een treurig vooruitzicht. En hij hoopte maar, dat de dood niet lang op zich zou laten wachten. In die hoop leefde hij een paar jaar lang. Maar toen hij voelde, dat zijn krachten weinig verminderden ondanks het harde leven, begon hij langzamerhand andere gedachten te krijgen. Dan geloofde hij soms, dat hij na deze twintig jaar gevangenschap toch zijn vaderland in vrijheid zou wederzien.

O, als hij dacht aan zijn paleis, aan zijn kostelijken tuin en het groote woud daaromheen en als hij dacht aan dien droom, die nog schooner was geweest dan dat alles, dan kon hij zijn droefheid bijna niet dragen, dan weende hij soms overluid in zijn kerker en voelde zich bitter, zeer bitter gestemd. Als hij dan weer kalmer werd, dacht hij er over na, hoe het zijn zou, als hij na twintig jaar deze gevangenis verliet.

Na nog een paar jaar waren zijn haar en baard reeds grijs

geworden, — hij was toen inmiddels gewend aan zijn eentonig leven en leed minder dan de eerste jaren. Ook kon hij langzamerhand terugdenken aan de schoone dingen, die hij verbeurd had, zonder bitter te worden.

Als hij zijn lange grijze haren bezag en dacht aan de schoone bruid, die hem in dien droom was beloofd en die hij hier in het feeënrijk had kunnen vinden, dan glimlachte hij weemoedig. Zulk een schoon, jong meisje zou het nu in 't geheel niet lijken, om met hem te trouwen, dacht hij, al mocht ze dan ook in zijn wit paleis wonen.

En hij ging er in de gevangenis al ouder en ouder uitzien. Doch hij berustte ook meer en meer in zijn lot. En eindelijk rijpte een denkbeeld in zijn brein, dat hem grooten troost schonk. Zijn zoon, dien hij als hulpeloos wichtje verlaten had, zou in deze jaren tot een jongen man opgroeien, en als na deze jaren de gevangenisdeur zich voor hem opende, dan zou hij voor dien zoon een bruid zoeken, zooals hemzelf in dien droom beloofd was!

In den laatsten tijd van zijn gevangenschap knoopte hij vaak een gesprek aan met den ouden, norschen wachter, die hem geregeld zijn eten bracht. Zij waren nu beiden oud en de lange tijd, dien ze in elkanders nabijheid leefden, maakte hen bevriend. Toen hij eens met den wachter sprak over de meisjes van het feeënrijk, hoorde hij van dezen een vreemd verhaal.

Dicht bij deze gevangenis was een heerlijk vruchtenland en daar woonden die meisjes, die schooner waren dan de feeën. Ze waren alle zelf feeën geweest en hadden feeënmacht gehad: de macht om te tooveren en om altijd jong te blijven! Als feeën waren ze naar dat vruchtenland gegaan en zoodra ze van die vruchten aten, werden ze schooner dan ze als feeën waren, doch ze hadden daarmee ook haar feeënmacht verloren, ze konden dan niet meer tooveren en ze werden oud en stierven als gewone meisjes.

Ze trouwden meestal met koningen of met schatrijke prinsen, die haar uit dat vruchtenland voerden, maar haar aantal verminderde niet, want telkens kwamen weer andere jonge feeën, die haar feeën-macht opofferden voor de wonderbare schoonheid, die ze door het eten van de vruchten daar konden verkrijgen.

De zanger dankte den ouden wachter voor dit verhaal. Hij wist nu, waar hij een bruid voor zijn zoon zou kunnen vinden en toen hij na eenigen tijd eindelijk de gevangenis verliet, begaf hij zich naar het vruchtenland. De wachter beduidde hem nauwkeurig den weg daarheen en na een paar dagen reizens bereikte hij tegen den avond het oord, waar de toovervruchten groeiden. Die vruchten zagen er uit als groote roode en witte bessen, ze groeiden bij duizenden trossen en blonken zoo helder, dat hij ze ondanks den schemer duidelijk kon zien. Bovendien groeiden er zeer veel bloemen, die aangenaam geurden en boomen met prachtige kruinen en toen hij midden in die heerlijkheid rond dwaalde, sprak hij bij zichzelf, dat dit wel een land was, waard om den schoonsten meisjes tot woonplaats te dienen!

Spoedig zag hij tusschen de heesters een kleurig huisje blinken en bevend van verwachting begaf hij zich daarheen. Dat zou stellig de woning zijn van een der meisjes, dacht hij, maar toen hij genaderd was, durfde hij niet aankloppen. De deur van het vriendelijke huisje stond open en hij wachtte maar, dat de bewoonster daaruit te voorschijn zou komen. En eindelijk verscheen werkelijk een meisje op den drempel, doch ze zag nauwelijks den zwakken, wankelenden grijsaard in haar nabijheid.

Maar de oogen van den ouden zanger werden jeugdig en glansden van vreugde, terwijl hij haar aanzag. Zij was als het beeld van zijn ouden droom en zij zou het witte paleis betreden, — als bruid van zijn zoon!

Zijn jeugd trad hem voor den geest: hoe moedig en vroolijk zou

hij haar vroeger genaderd zijn en hoe trotsch zou hij haar gevraagd hebben, met hem te gaan! Nu beefde zijn stem, terwijl hij haar toesprak en in zijn oude, versleten gevangeniskleeding bleef hij eerbiedig op een afstand van haar. Zij luisterde met een nieuwsgierigen spotlach naar hem en toen zij begreep, dat hij haar wilde meevoeren naar zijn vaderland, schudde ze lachend haar hoofd.

Nu naderde de oude haar een paar schreden en zag haar zoo innig bedroefd aan, dat ze hem aanbood, den komenden nacht in haar huisje door te brengen. De zanger nam dit aanbod dankbaar aan en ging rusten op het bed, dat zij hem gereedmaakte in een harer keurige vertrekjes, — doch slapen kon hij niet. Met het krieken van den dag stond hij op, blikte uit het venster over het prachtige vruchtenland en neuriede een van zijn oude liederen. En terwijl hij dit deed, werd zijn stem luider en luider....

Plotseling werd de deur van zijn kamer geopend en het schoone meisje verscheen voor hem met een verbaasd en bewonderend gezichtje. Ze zei tot hem :

„Ik zal met u meegaan. In een land, waar oude lieden zoo schoon zingen, hoe heerlijk moeten daar de stemmen van jonge menschen wel klinken! Het moet daar zeker een gelukkig land zijn!”

Diep verheugd vernam de grijsaard deze woorden en nog denzelfden dag ving hij met het meisje den terugtocht naar zijn vaderland aan.

Aan de poort van het feeënrijk gekomen, groette hem de oude wachter en opende de poort voor hem.

Toen zag de oude eindelijk zijn vaderland, het land van zijn jeugd terug! Daar in de verte waren zijn bosschen, — nog enkele dagen slechts en hij zou ook deze weerzien, en dan het woud, waar hij gewoond had en zijn dierbare woning zelf!

Terwijl ze, zoo snel ze konden, voortgingen, sprak het meisje nauwelijks eenige woorden meer en de uitdrukking van haar gelaat werd droever en droever. Want de jonge menschen, die ze voorbij kwamen,

en die ze soms hoorden zingen, zongen niet schoon en de bosschen en bouwlanden, waar ze langzamerhand doorheen reisden, waren minder mooi, dan die van het feeënrijk. Eindelijk beklagde ze zich luid bij haar geleider, zeggend, dat alles wat ze hier vond haar teleurstelde.

De grijsaard trachtte haar te troosten en vertelde haar van den rijkdom, dien hij bezat in het groote woud, dat ze naderden, hij verzekerde haar, dat ze gelukkig zou zijn, als ze maar eerst daar waren aangekomen. Maar het meisje bleef treurig gestemd en vreesde, dat nog meer teleurstellingen haar wachtten. „Wie woont daar thans in dat witte paleis?” vroeg ze, en de oude zei enkel maar, dat hij het aan zijn bedienden had toevertrouwd, — van zijn zoon sprak hij niet. Toen ze de eerste boomen van zijn woud bereikten, kon hij van ontroering bijna niet meer voortkomen en op de eerste rustbank, die ze vonden, zette hij zich neer. Het meisje plaatste zich naast hem, doch wendde haar gelaat van hem af en weende van heimwee naar het feeënrijk.

Ze bleven daar heel lang zitten en slechts weinig menschen gingen aan hen voorbij. De grijsaard beschouwde die menschen in flauw verlangen, een zijner oude bekenden te zien, maar hij wist wel, dat hij weinig kans had iemand te herkennen in een land, waar hij gedurende twintig jaar niet geweest was.

Opeens hoorden ze beiden een gezang, dat hen van uit de verte naderde. De melodie, welke gezongen werd, klonk droevig, doch de stem was jeugdig en klankvol en zoo welluidend, dat beiden ervan ontstelden! En tegelijk herkende de oude zanger zijn eigen stem, de stem van zijn jeugd!

Toen was hij er zeker van, dat het zijn zoon was, die naderde. Hij wilde eerst den zingende tegemoet gaan, doch de ontroering maakte hem krachteloos en zoo bleef hij zitten. Hij staarde met glanzende oogen naar den kant vanwaar het geluid kwam en even ontroerd als hij, luisterde het meisje!

Het geluid brak even af en toen het opnieuw klonk, was het een nieuw lied, dat ze hoorden en duidelijk konden ze de woorden daarvan verstaan. Hij zong:

In het rijke leven,
Dwaal ik eenzaam rond.
Nergens waar ik liefde,
Waar ik blijdschap vond.

Midden groene boomen,
Staat een wit paleis,
't Is mijn schoone woning,
Vaders schoone prijs.

Vader reisde verre,
Naar het feeënland.
Liet mij eenzaam achter
In een vreemde hand.

Hij zong schoon en vroolijk,
Stille werd zijn zang.
In een donkere kerker
Zucht hij jarenlang.

Vrienden jong en vroolijk,
Vragen spottend luid:
„Kiest gij in uw woning
Nog geen schoone bruid?”

Lachen om mijn droefheid,
Spotten met mijn pijn,
Daar ik in hun midden
Nimmer blij kan zijn.

Schooner dan de bruiden
 Van mijn vaderland,
 Wonen bij de feeën
 In het feeënland.

Zulk een zocht mijn vader
 Voor zijn wit paleis.
 Nu zijn lang zijn haren
 In den kerker grijs.

Als mijn vrienden vroolijk
 Dansen met hun bruid,
 Hoor ik vaders zuchten,
 Hij, der feeën buit.

In mijn schoone woning
 Zoek ik mij geen vreugd,
 Eenzaam is mijn leven,
 Droevig is mijn jeugd.

Na dit lied zweeg de stem opnieuw, de grijsaard en het meisje hoorden nu een voetstap nabij en weldra verscheen de jeugdige zanger en keek verwonderd naar de twee vreemde menschen op de rustbank. Het meisje verborg snel het gelaat achter haar sluier, de bevende oude man stond op en vertelde den jonkman, dat hij zijn vader was!

De jonkman ontstelde van de stem en van de trekken van den oude, als herkende hij dezen, maar toch mompelde hij: „Het kan niet. Gij kunt mijn vader niet zijn....”

Maar de grijsaard vertelde, hoe hij na twintig jaar gevangenschap in het feeënrijk, eindelijk was vrijgelaten en thans op weg was naar zijn vroeger tehuis: het witte paleis in dit woud. Toen moest de jonkman hem wel gelooven, maar hij was nog te zeer verwonderd

en in verwarring, dan dat hij om het weervinden van zijn vader groote blijdschap kon toonen.

„Wie is zij?” vroeg hij peinzend, naar het meisje heenwijzend.

„Dat is een der meisjes uit het feeënrijk en zij is schooner dan de feeën. Haar heb ik meegebracht als bruid van mijn zoon,” antwoordde zijn vader.

„Mijn bruid?” vroeg de ander, nog steeds verward en verbaasd.

Nu trok het meisje haar sluier weg en hij zag haar wonderbaar schoon gelaat. Hij mompelde iets bij zichzelf over haar, maar hij begreep nog steeds niet, wat dit alles beduiden moest en staarde zinnend rond.

Het schoone meisje was echter dadelijk bij zijn verschijnen opgevroolijkt, ze lachte nu hardop om zijn verlegenheid en verwarring. Ze kwam nu ook naar hem toe en vertelde hem van haar reis met zijn ouden vader en van haar leven, voorheen in haar kleine, kleurige huisje in het vruchtenland. Ze was bedroefd geweest, vertelde ze hem, doch ze was nu blij, dat ze met den oude was meegegaan en ze verlangde nu zeer, om het witte paleis te zien, waar ze voortaan zou wonen!

Nu begaven de drie menschen zich naar het midden van 't woud, de oude man en het jonge meisje in groot verlangen, de jonkman nog aldoor bevreemd luisterend naar 't geen de anderen hem vertelden. Langzamerhand verhelderde zijn gezicht. Hij keek dan eens naar zijn vader, dien hij zoo lang terug had gewenscht, en dan weer naar het schoone meisje, dat zijn bruid zou zijn en hij begreep eindelijk, dat het voortaan met zijn eenzaamheid gedaan was en dat zijn leven gelukkig zou worden.

Toen zij het witte paleis bereikten en hij met het meisje aan zijn arm over den drempel trad, fluisterde hij ontroerd: „Zulk een geluk had ik mij nimmer gedroomd.”

En weemoedig glimlachte toen zijn oude vader.

EIND GOED, AL GOED.

DOOR

F. H. N. BLOEMINK.

Toen Eli om vier uit school thuis kwam, zaten vader en moeder met heel ernstige gezichten tegenover elkaar aan tafel.

Met vreemden klank in de stem beantwoordden zij zijn groet.

„Wat is er gebeurd?” vroeg Eli en keek zijn ouders vragend aan.

„’t Is beslist, jongen,” antwoordde moeder en keek vader aan, „we gaan naar ’t dorp.”

„Fijn, echt!” riep Eli, „alle jongens zeggen, dat ’t zoo echt is op een dorp.”

„’k Hoop het voor jou, jongen,” zei vader, met van ontroering bevend geluid, „maar ’t is voor ons een heele stap, nietwaar moeder?”

„Ja,” zuchtte moeder.

Toen werd Eli ook ernstig.

„Waarom dan?” vroeg hij.

„Och, jongen,” antwoordde vader, „dat zal je pas goed kunnen begrijpen, als je wat ouder bent. Al eeuwen zijn wij, Israëlieten, ons vaderland kwijt. Zwervers zijn we eigenlijk, verstrooid over de heele wereld. Hier hebben wij het goed. Maar in vele landen worden we geduld, daar houdt dan alles mee op. En je weet van de ontzettende vervolgingen in Rusland”

„Maar we blijven toch hier in ’t land?” viel Eli in de rede.

„Ja,” vervolgde vader, „maar dit alles heeft een sterken band gemaakt tusschen de goede Joden, die ’t oude geloof niet verlieten

We zoeken elkaar op, wonen bij elkaar, voelen ons veiliger, samen in één buurt. 'k Ben hier geboren, heb hier altijd geleefd En dáár zijn we alleen, verlaten van alle geloofsgenooten geen synagoge, geen rabbi"

„Zullen wij jou kunnen leeren, wat een goed Jood moet weten, van de wetten van Mozes, van de profeten?" zei moeder zacht.

Nu begon Eli het te begrijpen.

„Maar laten we dan hier blijven, vader," zei hij.

„Hier gaat 't niet langer, jongen," antwoordde vader. „'k Behoef niet rijk te worden, 'k ben met weinig tevreden. Maar ik kán hier zelfs het hoog noodige niet meer verdienen. De buurt heeft te veel slagers. Als de een te eten heeft, lijdt de ander honger. En één moet nu maar de eerste zijn. Ik zal probeeren in het dorp een bestaan te vinden. Er is geen slager. Vele buitenmensen slachten wel zelf, maar alleen varkens. Het rundvleesch halen ze uit de stad of laten 't komen met de bode. Waarom zouden ze 't dan niet bij mij halen, als ik goede waar geef?"

„En gaan we nou vast?" vroeg Eli.

Hij bleef toch iets echts vinden in die groote verhuizing.

„Ja," antwoordde moeder, „vader heeft 't huisje gehuurd. De eigenaar woont hier. Alles is in orde."

„En wanneer gaan we?" vroeg Eli.

„Over twee weken, mijn jongen."

En vader keek moeder zóó aan, dat Eli weer ernstiger werd.

„En als ze nou 's niet willen koopen bij een Jodenslager, vader, zooals er hier zooveel menschen zijn?" vroeg hij.

„Dan heb ik gedaan, wat ik kón, Eli, verder moeten we berusten. Maar 'k heb hoop en moeder ook, nietwaar, moeder?"

Moeder lachte bemoedigend.

Toen vond Eli 't toch wel weer fijn, dat ongewone van 't gaan naar een dorp, midden tusschen de landerijen.

„Mag 'k naar buiten?" vroeg hij.

„Ja, jongen, ga jij maar,” zei moeder.

Fluitend ging hij heen.

„Hij vindt 't eigenlijk zoo prettig, hè vader?”

„Ja,” antwoordde vader, „laten we maar gelooven, dat zijn verwachting goed uit zal komen.”

En langen tijd zaten vader en moeder te zamen, in stil gepeins over wat de toekomst daar ver in 't kleine dorp brengen zou.

* * *

Zoo trokken zij dan voort over den hoogen kalen dijk, door het vlakke polderland.

Vader en Eli liepen aan weerszijden van den hondenwagen, hielpen de hijgende dieren een handje.

Moeder zat op de kar tusschen het schamele huisraad.

Heel lang hadden ze alle drie gezwegen. Het afscheid van de buurtgenooten was niet vroolijk geweest.

Ja, zij waren wel luidruchtig, hadden hoera! geroepen en „goeie zaken” gewenscht. Maar vader en moeder hadden hun stil de hand gedrukt, zóó onder den indruk, dat ook Eli stil was geworden....

Wijd strekten zich de landen uit, eenzaam en kaal onder den hoogen hemelkoepel. Zoo nu en dan knarsten de wagenwielen over het puin van den weg.... De honden hijgden, keken bijtijden naar den baas en Eli op en trokken dan weer hard aan, de koppen omlaag....

Dat lange zwijgen begon Eli op 't laatst zóó te benauwen, dat hij spreken móest.

„Is 't nog, heel ver, vader?”

„Een uurtje nog, mijn jongen, wil je ook zitten?”

„Neen, vader. 'k Heb toch beloofd te helpen! 'k Ben niks moe.”

Moeder lachte Eli toe en vader riep:

„Allo dan maar, jongens, dan zijn we gauw thuis.”

Bij het woord „thuis”, dat hem eigenlijk ontviel, keek hij moeder eens aan

„Thuis!”

Zouden ze een „thuis” vinden? Als gelijken behandeld worden, zich er prettig en veilig voelen, en hun brood kunnen verdienen?

Moeder schudde 't hoofd en wees op Eli.

Moest die jongen nu al lijden onder hun zorglijke en weemoedige gedachten?

Vader begreep.

„Jongen, Eli,” zei hij, „wat zal jij smullen in den appelentijd, hè!”

„Groeien er zooveel, vader?”

„Elke boer heeft zijn boomgaard en ze zijn er niet gierig mee, de buitenmensen.”

„Zou 'k dan bij hen op 't erf mogen komen?”

„Bij de klanten wel, denk ik. En als vader hun goed vleesch levert, zal er voor jou wel een appeltje overschieten!”

„En anders doe 'k eens wat voor ze, vader.”

„Prachtig, Eli. Neen, jij zal er wel op vooruit gaan.”

„En je moet vader helpen in den tuin, Eli,” zei moeder. „Eigen groenten, eigen aardappelen, wie had dát ooit gedacht.”

„Fijn,” vond Eli, „en dan krijg ik ook een eigen tuintje, hè?”

„Natuurlijk, als wij tenminste van je vruchten meekrijgen,” zei moeder lachend.

Zoo bekortten vader en moeder hun jongen door 't prettig gepraat den langen, eentonigen weg.

Ferm stapten ze voort.

En Eli voelde zich wát gewichtig, dat hij helpen kon, met vader mee zorgen moest voor moeder, die daar zoo leuk op den wagen zat, als een dame in haar rijtuig!

„Nu zijn we er dadelijk,” zei vader, toen ze een tol naderden. De tolbaas kwam al naar buiten.

Vader hield den wagen in.

„Daar hebben we zeker den nieuwen slager, niet?” vroeg de tolbaas.

„Juist,” antwoordde Salomons vriendelijk. „Je kent me al voor je me gezien hebt.”

„Ze kennen je daar allemaal al,” zei de tolbaas. „Allemaal, hoor!” herhaalde hij veelbeteekenend. En hij wees met den duim achter zich naar 't dorp, waarvan enkele daken en een spits torentje boven 't geboomte uitstaken.

Toen bekleemde Salomons plotseling een angstig voor gevoel.

„Hoe denken ze er over?” vroeg hij aarzelend.

„Wel, man,” viel de tolbaas uit, met een meelij-goedigen klank in zijn stem, „wel, man, wat ben je begonnen. Dat wordt niks, niks. Je kent de menschen van zoo'n dorp niet, allemaal houten koppen, niks mee te beginnen....”

„Wat zeggen ze dan van me?” vroeg Salomons.

De zorglijke trekken groefden zich dieper in 't hooge voorhoofd.

„Ach, wat zeggen ze. Als je 't mij vraagt, onzin, klets, eigenlijk gezegd, boerenklets. Maar jij zit er mee. Ze willen geen Jood in 't dorp. Je bent de eerste, die 't aandurft.”

„Dan maar terug, vader,” zei moeder zacht en metingehouden verdriet.

De tolbaas kreeg diep meelij.

„Kom, kom, had ik dan maar niets gezegd. Probeeren, probeeren natuurlijk. Je hebt je huisje gehuurd, een lange reis gehad, kosten.... Waarom zou je 't niet probeeren? Met goeie waar en een vriendelijk gezicht kan je misschien alles winnen.”

Vader antwoordde niet, maar keek in somber gepeins naar 't vriendelijk-klein dorpje in 't groen.

Maar moeder vroeg: „Zou 't, zou 't?”

„Welzeker,” zei de tolbaas, „en anders kan je immers nóg heen?”

„'k Zal mijn best doen, mijn uiterste best,” zei vader, met vaste stem. „Kom jongens, hup!”

„Op mij kan je elken Zaterdag rekenen hoor,” zei de tolbaas.
„Door de week kan 't niet lijden!”

„Alsjeblieft!” riep Salomons.

Toen trokken ze zwijgend verder.

Eli had het gesprek met aandacht gevolgd en de angst kwam nu ook in hem, al sterker, hoe dicht er 't doel naderden: de angst voor het dorp.

* * *

„De Jood is er! De Jood is er!”

't Ging van mond tot mond en alles liep uit, groot en klein.

Angstig loerden de kleintjes, brutaal gaaptten de grooten 't drietal aan.

Salomons bleef heel kalm en groette vriendelijk. Hij zei niets, maar zeker was het voor hem: 't heele dorp was nu al tegen hem, vijandig zelfs. Dicht drongen de groote menschen om hen heen. Ze lachten spottend, toen moeder den wagen afklom. En toen vader vroeg: „Wie wil er een handje helpen?” omdat hij 't ijskastje niet alleen beuren kon, kwamen de tongen los:

„Wij komen met onze handen aan geen Jodengoed. Was jij maar met je ijskast in de stad gebleven. La je boeltje maar weer op, hoor! Jullie moeten je vleesch zelf maar opeten!”

Moeder en Eli werden angstig. Vader beet zich op de lippen en zweeg. Hij tilde 't kastje alleen. Zijn aren zwollen op, zijn leden beefden van inspanning en daar hadden de boeren vermaak in, lachten al luider, tot het een spottend hoeraatje werd!

Moeder was blij, toen alles binnen was en de deur gesloten werd.

Eli was bang, volgde vader overal door 't huisje.

Wat moest dat worden?

Och, als 't zóó bleef, dan was alles verloren.

Stil-schreiend van teleurstelling en verdriet schikte moeder de weinige meubeltjes.

Vader werkte zwijgend met saamgeperste lippen.

Eli stond in 't tuintje.

Hij luisterde naar 't gejoel der kinderen.

Hoe zouden die tegen hem zijn?

Net als de groote menschen?

Dan zou hij vragen niet naar school te gaan!

Dan zou hij thuis blijven bij vader en moeder.

Hij vond alles zoo vreemd, dat vijandig gedoe der menschen.

Hadden vaders geloofsgenooten hun dan kwaad gedaan, vroeger misschien? Voor 't eerst van zijn leven dacht Eli: „Waren wij maar geen Joden”

Maar dat uitspreken tegen zijn ouders durfde hij niet. Want dat zou hun groot, heel groot verdriet doen, dat wist hij te goed.

* * *

Ach, wat was het een slag voor Salomons!

Niemand kwam er in zijn winkeltje, geen dorpers en geen menschen uit den omtrek.

Hij was de boerderijen langs gegaan met de hondenkar — ook vergeefs.

Hij voelde het heel goed, ze wilden niet van hem koopen!

Een enkele boer joeg hem zelfs het erf af, of hij een land-looper was.

Zijn eersten voorraad vleesch verkocht hij voor het grootste deel met verlies in de stad.

't Was of er een geheime afspraak bestond tusschen de menschen.

„Hoe durft die Jood het wagen,” zeiden ze en lieten het vleesch als van ouds uit de stad meebrengen door den bode.

„Verbeeld je, zij koopen bij een Jood! — Hij zal er wel gauw van door gaan!” meenden ze en bemoeilijkten hem zooveel ze konden.

En schande spraken ze er van, dat er nog waren, die bij den Jood in den winkel kwamen.

Als zij zagen, dat hij een bestellinkje had van den tolbaas,

den burgemeester, den dokter, dan was dat een nieuwe reden om hem te bemoeilijken, te sarren zelfs!

De jongens, die langs kwamen, wierpen zijn hekje open, riepen scheldwoorden naar binnen.

En Salomons durfde er haast niets tegen doen, uit vrees voor de grooten.

Heel weinig ging hij door het dorp.

De veldwachter deed niets, uit lafheid en omdat hij het heel begrijpelijk vond, dat ze zoo deden tegen den Jood.

En de arme man dacht er niet aan, zich te beklagen. Ze waren immers allen zoo, ze zouden misschien nog kwaadaardiger worden.

Vader en moeder werden er radeloos onder, maakten al plannen van vertrek.

Maar als er dan eens een dag was van enkele bestellinkjes, hoopten ze nog.... Ze hadden er immers zooveel van verwacht! Zulke heerlijke luchtkasteelen gebouwd!

Eli had het ook vaak hard te verantwoorden. Als hij buiten de bescherming van meester was, werd hij geplaagd, gesard of gemeden....

Op een avond kwam het plotseling tot een felle uitbarsting.

„De Jood” had Piet van den molenaar een draai om de ooren gegeven en zijn hond een schop, dat hij kermend door ’t dorp gerend had!

En dat was toch te erg! Zoo’n Jood!

En nu schoolden ze samen voor het kleine winkeltje en spraken er schande van.... en wonden elkaar op, door ’t verhaal steeds erger te overdrijven.

Ja, ’t was waar, Salomons had Piet een oorvijs gegeven, hij had diens hond met een schop het winkeltje uitgejaagd.

Maar daar was alle reden toe.

Piet had al telkens, ook nu weer, zijn hond het winkeltje ingestuurd, om wat van de vleeschbank te rooven. En toen was Salomons

driftig geworden, en had zijn bezit verdedigd met een slag en een schop.

Piet was huilend weggelopen, vertelde met groote overdrijving, wat „de Jood” gedaan had.

En nu gingen de dorpelingen te keer als razenden. Het dwaze vooroordeel tegen al wat Jood was zat er zóó diep in, dat niemand er eigenlijk over dacht, of er wel recht en reden was, zóó te doen.

Of zij op zoo'n oogenblik ook niet zouden gedaan hebben als Salomons!

Salomons bleef wijselijk achter met moeder en Eli.

En dat maakte de boeren nog woedender. Voelde hij zelf niet zijn schuld?

Waarom kwam hij anders niet voor den dag?

Het prikkelde hen tot nog grooter rumoer. Ze schreeuwden langs de deurpost, langs de ramen: scheldwoorden en bedreigingen.

Straks gingen de ruiten nog in!

„Vuile Jood!” gilden ze en trommelden met de vuisten op de deur.

En de „vuile Jood” zat intusschen, met zijn snikkende vrouw en Eli dicht bij zich, achter in het huis verscholen.

„Laten we toch van nacht maar naar de stad vluchten,” huilde zijn vrouw, radeloos van angst, „we lijden al honger en dan nog zóó.”

„Stinkjood!” gilden ze weer.

„Waarom doen ze dat vanavond nou toch, vader?” vroeg Eli, ook huilend van vrees.

„Ik weet het niet, vent, 'k weet het niet.”

„Ja, vrouw, we zullen gaan; 'k dacht altijd nog, dat 't zoo erg niet zou loopen, dat ze nog wel zouden veranderen.”

En hij snikte het zelf ook bijna uit van verdriet en wanhoop. Een oogenblik kwam de woede over dat domme volk in hem op. Zou hij er op in ranselen?

Wat zou het geven!

Ze zouden allen op hem alleen aankomen. En . . . ze zouden zich misschien niet ontzien ook zijn vrouw en kind te mishandelen.

„Had je dien vlegel maar laten lopen met zijn hond, man ; ze zijn er dol en razend van,” klaagde zijn vrouw.

Toen wond Salomons zich ook op!

„Vrouw, 't was me langer onmogelijk bedaard te blijven, 't ging te ver, ik mocht het niet langer toelaten, o, als ik een paar man bij me had, ik zou dát ook niet toelaten!”

Hoor, 't was of ze bezeten waren. Ze bonsden en sloegen en schreeuwden. Een glasruit rinkelde plots stuk op den tegelvloer van den winkel.

„O, God, help ons toch, wat gaan ze beginnen!” jammerde de vrouw. Eli kroop weg achter vader. „Vader, vader!” gilden ze.

„Jood, waar zit je,” klonk duidelijk een schreeuw door de ruit-opening.

Salomons greep een mes.

„Blijf maar kalm,” zei hij zoo bedaard mogelijk. „Hier komen ze niet in, dat beloof ik je.”

„O, vader, vader, doe niet, wat moeten we beginnen, vreeselijk, vreeselijk toch,” kermde moeder....

Opeens was het buiten doodstil. Ze schrokken er alle drie van. Wat zouden ze nu verzonnen hebben? Van achteren inkomen toch niet? Toen werd er zacht op de deur geklopt.

„Goed volk! doe maar open!” riep een bevende stem.

„Wie zou 't zijn?” vroegen ze zich af.

„'k Zal eens kijken,” zei vader.

„Pas toch op, pas toch op,” waarschuwde moeder.

Eli stak nieuwsgierig 't hoofd op, staakte even het geschrei.

Vader naar voor, het mes in de hand: je kon nooit weten...

Na een paar tellen kwam vader terug met nog iemand. Vreemd keken ze op.

Burgemeester stond in de deuropening.

„Ze zullen niet meer terugkomen,” zei hij met ontroerde stem.

De tranen kwamen hem in de oogen, toen hij die afgematte, schuwangstige gezichten zag. „'k Wist niet, dat ze zoo erg waren, 't zijn echte dorpers, maar dat ze zóó dom zouden zijn . . . Mijn zoontjes Max en Wim kwamen mij waarschuwen.”

Lang praatte burgemeester toen met Salomons.

Jongen, jongen, wat hadden die een ellende uitgestaan. Wel wist hij, dat ze bij den Jood niet wilden koopen, maar dat ze zóó deden, neen, dat had hij niet kunnen denken. Wat was hier een jammer en gebrek geleden in stilte, zonder bij anderen te klagen of om hulp aan te kloppen.

Burgemeester vond het erg, heel erg. Wat kon een dwaas en dom vooroordeel toch niet doen! Dat was nu een uiting tegen de Joden, zooals hij nog nooit gezien had. Hij moest zijn dorpers er van genezen, eerder zou hij niet rusten.

Toen burgemeester weg was, legde het gezin van Salomons zich gerust te bed, weer vol hoop op de toekomst. Hij zou hen helpen. Ze wisten, burgemeester kon heel veel van de menschen gedaan krijgen, zoo niet alles.

* * *

Max en Wim van den burgemeester hadden vader gewaarschuwd.

's Avonds laat moesten ze voor vader en moeder een groote mand met allerlei eetwaar naar Salomons brengen.

„Er is heel wat goed te maken,” had vader gezegd; en moeder had tranen geschreid bij het verhaal van Salomons' lijden. Zorgzaam had ze alles ingepakt, wat zij als huisvrouw en moeder het meest noodig achtte. Vader had er nog een enveloppe met twee rijksdaalders bijgedaan.

„Als je helpt, moet je het goed doen,” had hij gedacht.

De jongens wilden de boodschap wat graag doen. De mand tusschen hen in, gingen ze de Dorpsstraat in.

Het was doodstil in 't dorp en stikdonker. Geen lantaarn brandde meer. De lage huisjes stonden vaag en dicht aaneengeleund te droomen. Hier en daar pinkte heel flauw een nachtluchtje. Vreemd klonken hun voetstappen door de stille straat.

„Wat zullen we zeggen?” vroeg Max.

„Niets, de mand maar geven,” meende Wim.

„Je moet toch wat zeggen, anders begrijpen ze er niets van.”

„Nou, dan zeg je, van vader en moeder.”

„Wil jij 't zeggen?” vroeg Max.

„Doe jij 't maar.”

„Hè, doe jij het, ik vind het zoo gek.”

„Nou,” zei Wim, „samen dan.”

Behoedzaam klopte Wim op de deur.

Toch klonk het nog hard-dof in den stillen avond.

Er kwam niemand. Misschien lagen ze al te slapen. Nog eens kloppen, iets harder.

Toen klonken er voetstappen binnen. De deur ging open en Salomons verscheen voor de geopende deur; een lamp had hij in de hand, zoodat de jongens schrikten van het volle licht ineens.

Nog nooit hadden ze den vleeschhouwer zoo nabij gezien. Beteuterd stonden ze, met de mand iets vooruit. 't Was wel een indrukwekkend voorkomen. Een paar schitter-zwarte oogen keken doordringend hen aan. De ravenzwarte haren en het bleeke door een vollen zwarten kroesbaard omlijste gelaat sprak van zoo'n ernst en had zooiets wonders, dat Wim noch Max iets konden uitbrengen.

„Wat is er nog zoo laat?” vroeg toen de man, ietwat wantrouwig.

„Een mand voor U,” stamelde Max.

„Van vader,” kon Wim met moeite uitbrengen.

Ze moesten binnenkomen. Dadelijk pakte Salomons de mand uit en toen hij halverwege was, riep hij uit met ontroerde stem: „Vrouw, Eli, kijk toch eens, 't is werkelijk te veel, ik ben er verlegen mee.”

Ze kwamen dadelijk aanloopen, de vrouw en Eli, beiden ook met zwarte haren, zwarte oogen en bleeke gezichten. 't Was een fantastisch gezicht zoo in het helle lamplicht, dat donkere schaduwen wierp in 't rond.

Man en vrouw konden de tranen niet inhouden.

't Werd den jongens te benauwd nu, dat konden ze niet zien.

„Goeden avond,” zeiden ze op gedempten toon.

„Dank je wel, jongens, 't is een redding, zal je burgemeester en . . .”

Doch de jongens waren al weg, ze konden niet spreken, zoo'n benauwende brok kropte hun in de keel; ze waren blij, toen ze buiten waren. Toen ze even buiten het dorp kwamen, brak juist de maan door de wolken. Hier en daar stond een sterretje zoo vertrouwelijk te tintelen. Het dorp droomde nu in een zachtzilveren schijn. Een teer-geheimzinnig gefluister voer door de dichte arenzee op zij van den weg.

Geen der beide jongens sprak. Ze hadden nu zoo'n prettig gevoel in zich van vrede en rust.

Ze hadden meegeholpen aan een goed werk, ze voelden er de volle vreugde van.

* * *

Den volgende avond ging de burgemeester naar de praatbank. En daar sprak hij met de menschen over hun dom vooroordeel, bestrafte hen zelfs en vertelde de geschiedenis der Israëlieten, van de groote mannen onder hen, welk een beteekenis ze nog hadden voor onze welvaart, en hun noodlottige verstrooiing over de geheele wereld; daarna ook, wat hij bij Salomons thuis gehoord en gezien had.

Een enkele waagde het nog, iets tegen te zeggen, doch burgemeester antwoordde hem zóó, sprak met zooveel gevoel, dat allen ten slotte het leelijke van hun gedrag inzagen, er spijt van hadden. Hij eindigde met een beroep op hun menschenliefde.

Moest hij dat nu van zijn goede dorpelingen beleven?

Lang heerschte er een pijnlijk zwijgen.

Doch toen burgemeester heenging, geloofde, ja wist hij, dat hij zijn doel bereikt had.

Niet in één dag zou alles veranderen, maar op den duur zou hij het winnen.

Burgemeesters woorden gingen van mond tot mond.

En ieder kwam te weten, wat hij verteld had.

* * *

Eenigen tijd later is alles veranderd.

Het Jodengezin heeft alles vergeten en vergeven. Salomons heeft op het dorp zijn brood.

Hij werkt nu in zijn tuintje en zingt het hoogste lied.

Eli speelt met de jongens in de dorpsstraat en zijn gejuich klinkt boven allen uit.

Moeder maakt een praatje met buurvrouw, die belangstellend luistert naar het verhaal van het leven in de groote stad.

Vader, moeder en Eli voelen het goed, zij behooren nu ook tot de dorpelingen.

En ze zijn gaan houden van het kleine dorpje met de eenvoudige zielen, waar ze nu echt gelukkig leven.

IN BALLINGSCHAP.

DOOR

COR KRIENEN—WESTERDUIN.

Prettig gestemd komt de heer Daalman de kamer binnen, waar zijn vrouw, in een gemakkelijken stoel, voor 't open raam zit.

Haar bleek, maar vriendelijk gelaat keert zij naar de deur, waardoor haar man binnenkomt.

„Goeden middag, vrouwtje, al opgestaan? Voel je je wat beter, dan van morgen?”

„O, ja,” zegt zij, zwak glimlachend, „de zon scheen zoo heerlijk in mijn kamer, en de bloemen geurden zoo verleidelijk door 't venster, dat ik maar eens naar buiten ben gegaan.”

„En is het je goed bevallen? Denk er om, nu niet te hard van stal loopen, hoor!” en de heer Daalman dreigt schertsend met den vinger.

„Maar wat ik zeggen wil, is Jeanne nog niet thuis?”

„Nog niet, man, maar ik hoor haar stem op den weg. Zij zal met de meisjes van Weijers zijn meegekomen.” De heer Daalman kijkt uit het raam en zegt dan: „O, ja, daar komen zij aan! Ze hebben schik voor zes. Je kan ze hier hooren lachen.”

En plaats nemende op den stoel voor 't raam, kijkt hij met blijkbaar welgevallen naar het naderende troepje.

„Ik heb een idee, vrouw,” zegt hij dan eensklaps. „Heb je zin met ons een rijtoertje te maken van middag?”

„Welzeker man, graag! Ik hoop, dat Jeanne er ook zin in heeft

en niets anders heeft afgesproken. Laat een van haar vriendinnen ook mee gaan."

"Hm, 't oude liedje! Als Jeanne zin heeft!" zegt op wreveligen toon de heer Daalman.

"Ach, ja, man, dat is nu eenmaal zoo. Maar je moet nu niet onbillijk worden in je rechtmatige spijt over de houding van Jeanne."

"Is 't onbillijk, van een kind te verwachten, dat ze graag met vader en moeder een rijtoertje doet?" antwoordt de heer Daalman ontstemd.

"Ja man, wat zal ik je zeggen. Jeanne is geen kind meer," zegt nu mevrouw. "Maar kom, ik zal 't haar vragen."

Mevrouw Daalman staat op, en steekt haar hoofd door 't open raam en roept met zwakke stem: „Jeanne, Jeanne!”

Jeanne hoort haar naam roepen en keert zich om op de hielen.

Haar vriendinnen, Nel en Jo Weyers, staken even haar gesprek en zien op naar 't raam.

"Ja, Moeder!" roept Jeanne, „dag, ik kom direct!" en zij keert Moeder den rug toe om het gesprek weer te hervatten.

"Maar dat is verregaand!" roept de heer Daalman uit, driftig opspringend van zijn stoel. „Ga zitten vrouw, en laat mij maar." Met de beide handen zwaar op de vensterbank leunend, roept hij dringend en bestraffend tegelijk: „Jeanne!”

Ongeduldig draait het kopje van Jeanne, met de lange blonde vlechten nu naar Vader.

"Ja, ik kom, Vader," klinkt het dan, half ongeduldig en half bang. En nu Jeanne tot de meisjes:

"Hè, wat vervelend toch! Kan niet eens behoorlijk afspreken! Nou, Nel, tot straks dan! Doe je ook mee, Jo?"

"Nee, vandaag niet hoor! Veel te veel huiswerk! Maar ga nu toch Jeanne, je Vader zal zoo boos zijn!" waarschuwt Jo zacht.

"Dag! dag!"

Zonnebloemen III.

Helderop klinken de frissche meisjesstemmen en schallen nog even na als echo'tjes onder het zware boomengroen.

„O, hemeltje, daar zit wat voor me op!” zegt Jeanne tot zichzelf, als zij het booze gezicht van Vader ziet. „Vader is ook zóó prikkelbaar tegenwoordig. Wat doe ik nou!”

Zij gooit het hoofd in den nek en is vast besloten, het Vader nu eens flink te zeggen, als hij begint.

Stevig en durvend zet ze haar voeten op het nieuwe grintpad, gooit met een nijdigen duw het tuinhekje achter zich dicht, dat natuurlijk door den schok weer terugslaat.

„Ook dat nog,” zucht ze, „ik zal 't maar netjes dicht doen, anders komt er geen eind aan de standjes.”

„Dag Vader, Moes,” groet zij vluchtig, wanneer zij binnenkomt en wil meteen naar haar kamer doorloopen, om zich van hoed en schooltasch te ontdoen.

„Jeanne!” Vaders stem is dwingend kalm.

Met een schokje staat Jeanne stil, de eene hand aan haar hoedepan.

„Wat is er, Vader?”

„Zou je nu eindelijk niet eens luisteren, naar wat wij, je Moeder en ik, je te zeggen hebben?”

En driftiger wordend, gaat Vader voort: „En zou je je voortaan niet wat beleefder gedragen, ten eerste tegenover je ouders?”

„Nou ja, maar u maakt tegenwoordig overal aanmerkingen op,” zegt Jeanne, aarzelend en met de oogen naar den grond.

Maar als Pa blijft zwijgen, en haar aankijkt, als in afwachting, wat zijn dochter nog meer zal zeggen, gaat zij moediger voort: „'t Is nu eens over mijn gedrag, dan weer over mijn kleeding, weer een anderen keer over mijn kennissen! Vroeger kon ik tenminste nog eens doen, wat ik wilde!”

Bevend van haar eigen woorden en met een hoogroode kleur staat zij besluiteloos van Vader naar Moeder te kijken.

„Wat ziet Moeder wit,” denkt zij met schrik. „Maar voor Vader is 't wel eens goed, dat hij de waarheid hoort. Wat zit Vader daar kalm, o, akelig kalm. Alsof ik zoo maar niets gezegd heb!”

„Ten eerste, Jeanne,” komt Vader nu eindelijk, „dacht ik, dat een meisje als jij, die opgevoed is door verschillende ontwikkelde gouvernantes, toch wel zou weten, hoe zich tegenover haar ouders te gedragen! Temeer daar zij zich dikwijls laat voorstaan op 't feit, dat zij doorkneed is in alle vormen van wellevendheid en etiquette.”

„O, maar dat is heel wat anders!” laat Jeanne zich ontvallen.

Nu wordt 't den heer Daalman toch te erg. Om zijn vrouw, die pas hersteld en nog zoo zwak is, moet hij dikwijls zijn drift beteugelen, maar nu is 't hem te machtig.

„Ga onmiddellijk naar je kamer, brutaal nest,” barst hij los en strekt den arm gebiedend naar de deur. „En blijf daar vandaag maar eens nadenken over 't verschil in wellevendheid tegenover je ouders en vreemden.”

Jeanne durft niet tegenspreken.

Verlegen en verward haast ze zich naar haar kamer. Verward, omdat zij haar overwinning al zoo zeker wist.

En nu wordt ze als een klein kind weggestuurd.

„O, wat zal Nel wel zeggen, als ze haar komt halen, om te gaan tennissen.

Wacht, even een briefje schrijven, dat zij hoofdpijn heeft en dus niet mee kan doen. Dan kan Betje, de meid, het wel aan Nel geven, als die komt.

Ziezoo, dat is tenminste gered.

Stel je voor, dat Nel wist, dat ik huisarrest had. Wat zou ze me dan uitlachen!

O! ze kan zoo hatelijk lachen. Ze zou 't stellig vertellen aan haar broer en diens vriend, met wien ze zouden spelen vanmiddag.

En die vinden haar, Jeanne, juist al „zoo'n dame.”

O, 't is ergerlijk, dat dit nu moest gebeuren!”

Met de tong bevochtigt zij de enveloppe, en plakt die dicht.

Zacht opent ze nu de deur en roept de meid, die juist in de gang bezig is.

„Bet!” roept ze fluisterend, „Betje!”

„Ja-à-à-,” zingt Betje terug.

„Als juffrouw Nelly komt, Betje, zeg dan: „Compliment van juffrouw Jeanne,” en geef haar dan dit briefje. Mocht zij dan soms op mijn kamer willen komen, zeg dan, dat ik slaap en niet gestoord mag worden. Begrepen, Betje?”

„Jawel Jea juffrouw, bedoel ik!”

Betje af, den brief wegmoffelend in haar japon. De deur van Jeanne's kamer is weer dicht, en de meid staat smakelijk in zich zelf te lachen, de handen in de zij.

„Wat een nest! Wat een ijdeltuit!

Dat noemt zich nu al juffrouw! Is 't niet belachelijk? Nee hoor, ik vind, dat Mevrouw veel te gek is met die nuf. Mijn moeder zou korte wetten gemaakt hebben met mij, als ik zoo geweest was!”

En Betje tilt met beide handen haar voorschoot en rok wat op, waardoor een paar spillebeenen in klompen te voorschijn komen, bukt zich en gaat dan verder met de gang te dweilen. Daar hoort zij stappen op het grint.

„Dat is Nel zeker,” denkt Betje, oneerbiedig genoeg. „Ik zal me er maar gauw afmaken!”

Eer Nel heeft kunnen aanbellen, heeft Betje de deur al open gedaan.

„Zoo Nel! Je komt zeker Jeanne halen, hè! Ja, die heeft een duchtig standje gehad en heeft nu hoofdpijn en slaapt. Hier is nog een brief voor je!”

„Hè, wat jammer! Nou, Bet, doe de complimenten en beterschap, hoor!”

Nel haast zich, weg te komen, en troost zich met de gedachte, dat er wel een ander meisje op het tennisveld zal zijn, om mee te spelen.

Even later gaat de heer Daalman de deur uit, naar zijn fabriek. Hij had nog lang met zijn vrouw gesproken over Jeanne, en beiden waren 't er over eens, dat er een andere weg moest worden ingeslagen.

Mevrouw had erg geschreid, maar uit medelijden met de nog zoo zwakke vrouw, had hij haar getroost, zeggende: „Ook dit komt wel weer terecht, vrouwtje, geloof maar. Ik zal er wel iets op vinden!”

En, als berustend had mevrouw geantwoord: „Laten wij hopen, man. Misschien, dat het kwaad nog te keeren is!”

Langzaam liep de heer Daalman van zijn woning naar de fabriek. Een peinzende uitdrukking, die maar zelden op zijn gelaat merkbaar was, deed hem eenigszins oud en moe lijken.

Een man in werkkleeren nadert hem eerbiedig, met de pet in de hand.

„Mijnheer, of u dadelijk op 't kantoor wilt komen. De Duitsche heeren zijn er weer.”

De heer Daalman schrikt op uit zijn gepeins en strijkt eens met de hand over de oogen.

„Zoo, ja, zeg maar aan de heeren, dat ik dadelijk kom.”

„Goed, mijnheer.”

De man vertrekt weer.

„Zaken, altijd zaken,” zegt de heer Daalman nu in zichzelf. „Nog geen uur tijd om eens rustig aan je dierbaarste belangen te denken. Wat een wonder, dat ik haast een vreemde ben voor vrouw en kind. Maar kom, mijn huiselijke zorgen maar aan kant zetten tot vanavond. En dan Jeanne nog eens onder handen nemen. On-deugend nest!”

Hij versnelt nu zijn pas en een oogenblik later staat hij in zijn kantoor voor de beide Duitschers.

Handig en ervaren zakenman als hij is, lukt 't hem weldra, de verlangde som te krijgen voor een groote bestelling.

Hij geleidt de heeren tot aan 't groote hek, waar hij hun de hand tot afscheid biedt.

Zijn schrander gelaat straalt van vreugde, en ook de Duitschers schijnen tevreden over den uitslag hunner onderhandelingen. Maar als de heer Daalman terugkeert naar zijn bureau, valt hij neer in zijn kantoorstool en de opgewekte uitdrukking verdwijnt van zijn gezicht.

Jeanne! Zij houdt hem bezig, al zoo lang. Het kan zoo niet langer. Wie heeft haar jeugd geleid? Gouvernantes, die haar arbeid verrichtten voor geld, die koel en berekenend haar plicht deden, zonder liefde. Koele manieren hebben ze zijn kind geleerd, en nette beleefdheid. Maar haar hartje heeft niet geklopt van warme dankbaarheid.

Haar arme moeder altijd ziek. En hij in drukke zaken, die zijn tijd geheel in beslag nemen.

En vroeger! Toen Jeanne zoo'n klein ding was van vijf, zes jaar. Wat was ze toen gewillig voor een vriendelijk woord. En altijd blij en tevreden. 's Morgens als ze wakker werd, zong haar kleine mondje, als ze rondwoelde in haar hoog traliebedje. En als moeder vertelde 's avonds in den schemer! Dan luisterde zij, luisterde zij met open mond en oogen en als dan de vertelling uit was, sloeg ze haar armpjes om moeders hals en dankte met een kus.

En nu! Waar was haar blijheid, haar dankbaarheid, haar gewilligheid, haar zachtheid en tevredenheid?

Koele gouvernantes hebben haar vormen geleerd en gemanierdheid, maar voor haar hart hebben ze niets gedaan.

O, hoe voelde hij het goed! Onnatuur in de vrouwen, die haar moesten opvoeden, had zijn kind bedorven. De natuur was in haar verstikt, kunstmatigheid was er voor in de plaats gekomen. Ze hadden van zijn kind een dametje gemaakt; een net, keurig meisje, dat alle

ijdele vormen kende . . . dat glimlachte, als ze het wenschelijk vond, dat preutsch keek, als het behoorde. En wat het ergste was: zij dacht alleen aan zichzelf, alleen aan zichzelf. Als zij zich maar vermaakte, als al haar wenschen maar werden bevredigd, was haar 't leven wel. Haar werk verwaarloosde ze en zij telde niet den arbeid van anderen. Het leven was voor haar een spel, een spel tot eigen vermaak.

De heer Daalman boog het hoofd in pijnlijke berusting. Hij kon er niets aan doen.

Wat kon hij doen, die altijd in zijn zaken was, en dikwijls vele maanden op reis!

En zijn arme vrouw. Ook zij leed om haar kind, doch zweeg — ook berustend.

Maar tranen waren in zijn oogen.

Hij staat op en gaat de fabriek in.

De werklieden geven hem een stillen groet.

Heerlijk voelt dat leven hier aan!

Die vliegende raderen, die gonzende riemen, die prettig arbeidende menschen, ze zeggen hem van zijn welvaart, en van zijn geluk.

Van zijn geluk? En zijn kind dan, zijn kind!

Daar verschijnt plotseling in de open deur zijn vriend, de heer van Thiel.

Hij is op jacht geweest en komt zeker van zijn avonturen vertellen.

Heerlijk, dat hij nu komt.

„Ha, kerel, jij zoo onverwachts,” groet de heer Daalman, zijn vriend naderend. „En hoe gaat het?”

„Perfect, perfect!” luidt het antwoord en stevig schudden de twee vrienden elkaar de hand.

„Kom mee naar mijn kantoor, daar kunnen we rustig praten.”

Op 't kantoor gekomen, zetten beiden zich neer en de heer van Thiel, een man met een prettig, goed uiterlijk, vertelt zoo smakelijk van zijn jachtavonturen, dat de heer Daalman met graagte luistert.

„En nou jij, vertel jij nou eens wat. Alles thuis goed?”

„Ja, ja, dat wil zeggen...”

„’t Vrouwtje niet te best?”

„Neen, dat gaat goed, maar....”

„Wat maar! Weer muizenissen in je hoofd?”

„Was het dat maar. Neen, van Thiel, ’t is erg, heel erg. ’t Wil niet met Jeanne, heelemaal niet. Jonge, jonge, dat is zoo erg. ’k Heb maar één kind en dan te moeten zien, dat alles heelemaal mis gaat! Je weet kerel, hoe gelukkig ik vroeger was. En wat was zij niet een lief ding en gevoelig, o zoo gevoelig. En nu! ’t Wordt met den dag erger; ons kind, van Thiel, vervreemdt van ons, ze verkoelt van ons, ze.... ze is alleen maar gemanierd, netjes, stijf netjes.... als ’t moet. Ze is een dametje.... te vroeg. Ze....”

Doch de heer van Thiel viel hem in de rede.

„Kerel,” zei hij, „ik begrijp je. Maar — alles komt terecht.”

„Terecht,” herhaalde de heer Daalman, even licht ontstemd door de schijnbare luchthartigheid van zijn vriend.

Doch deze, als merkte hij de verstoordheid van zijn vriend niet op: „Zeker, kerel. En ik heb de oplossing. Je kind is opgevoed door harteloze vreemden, door oude, verzuurde schepsels, die geen kinderen lief hebben, of door oppervlakkige ijdeluiten, die de ernst van ’t leven niet kennen en door uiterlijk gedoe trachtten goed te maken, wat ze aan innerlijke gaven misten. Daarbij je vrouw altijd ziek en zwak en jij in zaken. En de gevolgen worden jou niet gespaard. Luister nu eens heel rustig en vooral welwillend. Ik beledig je niet, dat weet je. Maar ik heb iets gevonden. Het zal je veel kosten, dat voel ik wel. En je vrouw nog meer. Je weet, dat ik een jachthuisje heb in den polder. Je weet ook, dat daar naast de jachtopziener woont met zijn vrouw en kinderen. Een door en door degelijke, verstandige man, een beste vrouw en twee lieve kinderen. De oudste is van Jeanne’s leeftijd. De groote vakantie begint.

Laat Jeanne die acht weken daar logeeren, daar bij die menschen. Jeanne moet haar omgeving uit, weg moet ze van haar kennisjes, voor wie ook 't leven enkel pret is, ijdele pret van bals en tennissen en pronken. Ze moet buiten — te midden van een leven van arbeid en — in de natuur. In de natuur, kerel. Wat voelt Jeanne voor de natuur, voor bloemen en vogels en wijde luchten? Kent ze de sterren, de zomernachten! Kent ze een zonsopgang met zijn kleuren-tinten? Kent ze het nachtegallenlied in den nacht?"

De heer van Thiel zweeg, dichterlijk mensch als hij was.

De heer Daalman zei niets. Stil keek hij naar zijn vriend, maar in zijn ziel zongen nog diens warme woorden na.

„Van Thiel,” zei hij ineens aangedaan, en zijn stem was zacht van aandoening, „zoo is het, Jeanne zal daarheen gaan. Je hebt 't me goed gezegd: te midden van arbeid — van waarheid — en van de natuur.”

„En nu, kerel, doorzetten. Je vrouw zal schreien — Jeanne zich verzetten — pruilen — mokken. — Maar wees een man. 't Is uit bestwil voor je kind.”

„'k Ga naar huis, onmiddellijk,” zei de heer Daalman, die, had hij eenmaal een plan sterk vastgesteld, ook tot handelen kon overgaan. „Van avond loop ik bij je aan, om je den uitslag te vertellen. Loop je mee?"

Beide heeren verlieten het kantoor en zwijgend wandelde van Thiel mee naar de woning van zijn vriend.

Hier aangekomen schudde hij hem stevig de hand.

„Sterkte, kerel, tot van avond.”

Toen scheidden ze.

In de kamer zat mevrouw Daalman.

„Dag, vrouwtje.”

„Dag, man.”

„Waar is Jeanne?"

„Op haar kamer.”

De heer Daalman zette zich op een stoel tegenover dien van zijn vrouw.

„Vrouw,” begon hij zacht . . . „we moeten eens praten over Jeanne.”

En stil en zacht vertelde hij zijn plan.

Mevrouw zei niets, toen hij sprak. Maar toen hij haar alles verteld had, zei ze, en het klonk den heer Daalman verrassend toe: „’t Is goed, Willem. Ik vind het goed. Misschien — krijgen we . . .”

„Niet schreien, vrouwtje.”

„Ons oude kind terug.”

Zacht schreide mevrouw.

De heer Daalman zweeg.

Toen mevrouw zich hersteld had, zei hij: „Ik zal Jeanne roepen. Houd je nu goed, moeder. Laten we door zwakheid niet alles bederven.”

Jeanne kwam.

„Ga eens even zitten, mijn kind.”

En toen ze gezeten was, zei de heer Daalman:

„Overmorgen begint je vakantie, Jeanne. Wat zijn je plannen?”

En Jeanne dadelijk: „O Vader, we gaan roeien — we gaan tennissen — we zullen een rijtoer maken — we zullen . . .”

Doch Vader viel haar in de rede en, weer zacht en stil, doch met nadruk in zijn stem, vertelde hij haar zijn plannen.

Bleek was het kind geworden, en toen haar vader had uitgesproken, zei ze met trillende lippen: „Moet dat, Vader! Moet ik daarheen, alleen? Heel alleen bij zulke mensen?”

Doch de heer Daalman herhaalde nadrukkelijk zijn wensch.

„O Moeder, Moesje,” riep ze eensklaps, voelende de ontzettende ernst van haar vaders woorden en ze liep op haar moeder toe: „Zeg u dan, dat ’t niet hoeft, Moesje. Neen, daar niet heen daar niet heen!”

En ze sloeg haar arm om Moesje's hals, zooals ze het vroeger deed, toen ze nog een kind was.

En Moeder, haar kind weer zoo dicht bij zich voelende, drukte haar ontroerd en gelukkig in de armen en zei zacht en innig: „Jeanne, Jeanne, mijn kind, mijn kind.”

Vader was aangedaan.

Zoo moest het zijn, zoo moest het weer worden. Hun kind terug, hun oude kind!

En toen Jeanne had uitgesnikt aan haar Moeders borst, keek ze Vader aan.

En ze zag de tranen in zijn oogen.

En toen kwam een wonderlijk gevoel haar zieltje binnen. En stil keek ze Moeder aan.

Vader wenkte haar.

„Wil je eens bij me gaan zitten?” vroeg hij zacht.

En ze zette zich neer op de knieën van haar Vader.

„Hier zat je vroeger altijd, vroeger, mijn kind, toen je We houden zooveel van je, zoo heel veel, Jeanne.” En toen Vader in snikken losbarstte: „Neen Vader, Vader, niet doen, niet doen,” smeekte het kind. „Ik hou wel veel van je, Vader.” Voor 't eerst in langen tijd schreiden de drie menschen samen, gevoelende, hoe lief ze elkander hadden.

Drie dagen later was Jeanne in het jagershuisje bij de familie van Dam.

Midden in een grooten polder, die met nog andere polders het jachtgebied van den heer van Thiel uitmaken, staat een schilderachtig landhuisje.

Het is een dubbel gebouwtje, waarvan de eene helft door den jachtopziener, tevens huisbewaarder, met zijn gezin bewoond wordt.

De andere helft, waaraan een flinke, ruime serre is gebouwd, wordt alleen in den jachttijd bewoond door den heer van Thiel met zijn jachtgezelschap. Maar sinds eenige dagen zit in die serre naar buiten te turen, een stil zwijgend meisje.

't Is Jeanne.

Hoewel zij in het gezin van den jachtopziener van Dam is opgenomen, met die gulle vriendelijkheid, aan buitenmensen eigen, neemt zij toch iedere gelegenheid te baat, om alleen te kunnen zijn.

Om haar harde lot te betreuren en zich zelf te beklagen.

Iedere poging dan ook van de vriendelijke, kleine boerenvrouw, om Jeanne in haar vroolijk gezinsleven te trekken, lijdt schipbreuk.

Ook de kinderen kunnen Jeanne niet boeien.

De kleinste, een leuke, gezonde jongen van vijf jaar, met helderblauwe oogen en blozende wangen, vindt ze een kleine, vieze schreeuweeljk.

„Die jongen zie je nu letterlijk nooit met schoone handen, en altijd met een vuile schort,” zegt zij tegen zich zelf. „En het meisje, dat in mij nota bene een kameraadje zoekt voor haar vacantie, is een allerakeligst stijf kind! Absoluut geen smaak om zich te kleeden! Trekt maar aan, wat haar moeder haar belijft te geven! Nou, en die heeft ook al geen smaak!”

„Jeanne,” klinkt een vriendelijke stem van uit de keuken. „Ik heb een kommetje thee voor je ingeschonken. Kom je even, of zal ik het bij je brengen?”

„Ik heb geen trek in thee, vrouw van Dam!” klinkt het kort terug.

„Och kom! En dat is nou juist zoo lekker om dezen tijd.”

De kleine, gezette vrouw komt, eenigszins wiegend op de heupen, naderbij.

„Wel, meisie, wat zit je nog treurig te kijken! Kan je buiten nog maar niet wennen? Ja, ja, dat kan ik me zoo levendig begrijpen!”

Vrouw van Dam legt deelnemend haar dik, vleezig handje op den schouder van Jeanne.

„Als je zoo 't stadsleven gewend bent, kan je 't de eerste dagen op het land maar niet dadelijk prettig vinden.

Kom, ga maar mee. Een kommetje thee zal je wel smaken.”

Zij steekt vertrouwelijk haar arm door dien van Jeanne, zoodat die niet langer durft weigeren.

Met een ruk schuift ze haar stoel achteruit, waardoor de vrouw haar van schrik loslaat.

Met trotsch opgeheven hoofd en met groote stappen loopt Jeanne nu door de keuken naar de verbindingsdeur.

„Foei, foei, wat ruikt dat mensch toch naar den stal. Bah! Als de thee ook zoo ruikt of smaakt, laat ik ze staan.”

Vrouw van Dam komt achter haar aanwaggelen, met kleine dribbel-pasjes. Zij schudt meewarig het hoofd.

„Och, och,” mompelt ze, „ik hoop, dat de jongejuffer het maar gauw went hier. Anders weet ik niet meer, wat te beginnen.”

Jeanne zit al aan de tafel, met de handen onder de kin. Voor haar staat het bewuste kommetje thee.

Zij heeft het grofsteenen kopje al eens critisch bekeken, of 't wel schoon is en niet vies ruikt.

„'t Gaat nog al,” denkt ze, „hoewel ik nu liever thuis een kopje thee dronk!”

Vroolijke stemmen hoort ze op den weg. Ze kijkt naar buiten en ziet, hoe van Dam, grappig stoeiend met zijn kinderen, Mientje en Jan, huiswaarts keert.

Nu zijn zij op het bruggetje, dat over de sloot, die huis en tuin omringt, gebouwd is.

Als soldaten loopen zij nu achter elkaar. Van Dam commandeert: „Een, twee, een, twee”, met zijn zware stem.

Hol klinken de klompen van de kinderen op de houten brug.

Zwaar en gewichtig in zijn stevige laarzen is de stap van van Dam. Het geweer draagt hij over den schouder.

„Dag Moeder,” klinkt zijn stem al in de openstaande deur. „Heb je schoone kousen voor mij en droge schoenen? 'k Heb tot over de enkels in 't water gestaan!”

„Maar man, pas toch een beetje op jezelf. Je zal nog eens dood ziek worden van al die nattigheid. Of je raakt nog eens te water!”

„Nou, nou, Moeder, brom nou maar niet zoo op mij. Ik ben al genoeg gestraft. Den heelen weg heb ik moeten loopen, vanaf de polder van boer Jansen, met kletsnatte kousen en loodzware schoenen!”

Dan, nader komend, bemerkt hij Jeanne:

„Zoo, zoo! Is onze logée daar ook? Wel, beste meid, hoe gaat het?”

Hij steekt zijn groote, ruwe hand uit en Jeanne geeft hem nuffig haar vingertoppen.

„Raak je al thuis in deze landelijke omgeving, kind?”

„O, nee, heelemaal niet! Ik verveel me dood!” zegt zij snibbig.

„Zoo! Nou, maar dat komt wel terecht!” zegt hij kalm. „Krijg ik ook thee, Moeder?”

„Hier staat ze al voor je, man!”

„Vrouw, vrouw, je verwent me!” zegt van Dam, met een knipoogje tegen Jeanne. „Maar dat behoort een goeie vrouw ook te doen.”

Jeanne staat nu op, om zich naar haar eigen kamer te begeven, totdat men haar roept voor het eten.

„Wel Jeantje,” zegt nu van Dam, onderwijl zijn zware schoenen uittrekkend, „heeft de post je nog niets gebracht?”

„Nog niets, maar ik heb zelf ook nog niet geschreven.”

„Dan zou ik dat maar even doen, als ik jou was. Je begrijpt, dat Vader en Moeder verlangend naar bericht van je uitzien. Heb je soms inkt of schrijfpapier noodig?”

„Neen, dank u, 'k heb alles bij mij!”

„Doe je ouders de complimenten, wil je?”

„'k Zal het doen!” en Jeanne verwijderd zich.

In de serre staat ze voor de ramen stil. Ze zal niet schrijven, ze heeft geen zin.

Mientje en Jan zijn op de wip, in den tuin. Ze wenken Jeanne, bij hen te komen en mee te spelen.

„'t Is zoo'n echte wip,” roept Mientje. „Vader heeft 'm zelf gemaakt Kom je?”

„Neen,” schudt Jeanne met haar kopje.

„Wat heb ik er aan, met dat boersche kind te spelen?” denkt ze, „en met die kleine, vieze Jan, die honderdmaal op een dag tusschen de varkens zit.”

Ze gaat weer zitten.

Buiten staat de zon hoog aan den blauwen hemel te stralen en schijnt warm in de serre.

't Lachen der kinderen dringt tot Jeanne door. „Zij hebben pret,” denkt zij, „en ik zit hier maar alleen.”

„Iedereen heeft nu pret, want het is vacantie en iedereen is vrij, om te doen, wat hij wil. O, o, hoe houd ik het nog uit! Zal het nu iederen dag zoo gaan?”

Met de hand onder 't hoofd zit ze weer een tijdje te soezen. 't Wordt al warmer.

„Bah,” zegt Jeanne, opstaande, „'t is hier om te stikken.”

Met een nijdigen duw gooit zij de beide deuren open. Doelloos drentelt ze naar buiten. Bij de rozenboompjes blijft ze staan. Zij kijkt naar het vroolijke spel van de kinderen op de wip.

Jantje is eigenlijk te licht voor Mientje. Maar van Dam heeft de plank wat verlegd, zoodat de wip toch in evenwicht is. Onwillekeurig gaat ze er naar toe.

„Doe je mee?” roept Mientje weer. „Of durf je niet?”

„Niet durven? 'k Durf best. Maar de plank ligt niet goed voor ons.”

„Dan zal Vader 'm wel weer goed leggen,” zegt Mientje. „Vader, help eens even?”

„Ach nee, laat maar,” weert Jeanne af. „'k Heb toch niet zoo'n zin in wippen!”

Maar van Dam is al op 't geroep van zijn dochttertje buiten gekomen. Hij heeft zich gewasschen en gekleed en ziet er wat beter uit dan zooeven, vindt Jeanne.

„Wel, dames, wat is er van je dienst?” zegt hij, met grappigen ernst.

„Of u even de plank wil verleggen, Vader?”

„Zoo, gaan jullie wat wippen? Pas maar op, en doe het niet te wild! Ziezoo, in orde, stap maar op!”

Van Dam doet een paar stappen achteruit, en bekijkt het tweetal.

Jeanne, wier wangen nu, door het snelle op en neer gaan, hooger gekleurd worden, vormt een scherp contrast met zijn dochttertje.

Jeanne, met haar fijne kleertjes, kantjes en strikjes, is een echt stadskindje. Zijn dochttertje, met het blozende, dikke gezichtje, is, in haar eenvoudige, wollen jurk en klompen aan de voeten, een landmeisje.

„Neemt niet weg,” denkt hij in zichzelf, „dat een weinig „eenvoud van harte” Jeanne goed te pas zou komen. Niet alleen hier, maar ook in de stad, en overal, waar zij in de wereld maar terecht komt. En ik hoop dan ook voor haar en voor haar ouders, dat haar verblijf hier daar veel toe zal bijdragen.”

„Wel man, wat sta je daar zoo te filosofeeren?” komt de vrouw lachende uit de keuken.

„Och vrouw, ik stond een beetje te denken over het verschil tusschen die twee meisjes daar op die wip.

Kijk nou zelf eens! Wat een contrast, vind je niet?” Hij neemt zijn vrouw bij de hand, en wijst met de andere hand naar de beide meisjes.

„Ja,” zegt zijn vrouw, nadenkend, terwijl een rimpeltje op het

anders zoo gladde voorhoofd komt. „Zij lijken geen ziertje op elkaar, noch uiterlijk, noch innerlijk. Maar als je 't mij vraagt, dan hou ik toch meer van een meisje als onze Mien.”

„Kom vrouw, dat moet je niet zoo zeggen. Het is natuurlijk te begrijpen en Mientje is een lief, best kind. Maar je moet niet vergeten, onze Mien móest wel zoo worden. Zoo eenvoudig, zoowel innerlijk als uiterlijk. Terwijl Jeanne in een stad is opgevoed, en aan zooveel invloeden blootstaat. Daarbij heb je zelf de treurige geschiedenis van haar opvoeding gehoord.”

„Dat is nou wel waar,” geeft de vrouw toe. „Maar het is wel eens verdrietig voor mij, om te zien, hoe zij overal haar neusje voor optrekt, zelfs voor dingen, die mijn kinderen als lekkernijen beschouwen.”

„En toch blijft mijn vrouw maar blijmoedig haar plicht doen, hè?” onderbreekt van Dam haar redeneering, die wel eens héél lang had kunnen worden.

Hij klopt haar vertrouwelijk op den schouder en zegt:

„Je zult eens zien, vrouw, hoe alles terecht komt. 't Is nu al iets beter! Maar, je kunt de natuur niet dwingen!”

„Je hebt gelijk, man, maar het gaat heel langzaam! Wat word je toch een wijsgeer op je ouden dag!”

„Ha, ha,” lacht van Dam, met zijn prettigen, zwaren lach. „Zal ik de boonen voor je plukken? Geef maar hier de mand!”

„Ja, da's goed! Ik zou op die manier mijn tijd nog verpraten.” En zoo vlug als ze maar eenigszins kan, dribbelt ze weer terug naar de keuken, waar ze al haar aandacht aan het middageten wijdt.

Jeanne heeft intusschen genoeg gekregen van de wip en van Mientje.

Zij heeft Mientje verteld van de mooie tuinen en uitspanningen, waar je óók kan wippen en schommelen en nog zooveel meer. En waar je limonade kan drinken, met een gezellige club vriendinnen.

Maar Mientje kan niets, dan met open mond luisteren en over koolen en aardappelen praten.

„Nou, bonjour! Ik ga wat lezen,” zegt Jeanne, en drentelt langzaam met de handen op den rug langzaam naar de serre.

„En ik ga Moeder wat helpen,” zegt Mientje.

Lusteloos neemt Jeanne nu een boek. 't Geeft niet welk boek, 't is haar alles om 't even. Een gemakkelijken rieten stoel zet ze buiten vóór de serre.

En met een zucht laat zij zich in den stoel vallen, slaat het boek open, en begint te lezen.

De zon schijnt nu niet meer zoo fel, als eenige uren geleden. Een zacht windje komt over de groene vlakten aansuizen, en doet de bladeren even ritselen.

Het speelt met de blonde haren van Jeanne en verkoelt haar verhitte wangen.

Zij zit gebogen over haar boek.

Maar zij leest niet!

Haar oogen zijn langzaam van de bladzijden gegleden, die haar niet boeien.

Ze tuurt in de verte, over den grooten moestuin heen, waarvan van Dam haar dien morgen zooveel had uitgelegd.

„Dit is rammenas,” had hij gezegd, „roode en zwarte. En dit,” op een ander vak wijzend, „zijn bieten.”

't Had haar toen wel geïnteresseerd, omdat het zoo nieuw was voor haar. Nu begreep ze zich zelf niet.

Wat kon 't haar eigenlijk schelen!

Die boersche belangstelling voor roode koolen en rammenas!...

Haar blik dwaalt verder over het gele korenland, waarvan de zware halmen zich buigen als onder een onzichtbaren last.

Wilde duiven wiekten snel over dat vlak van goud. Toch wel mooi, vond ze. En wat een rust; wat een wijde, wijde rust! Wat

stonden die boomen daar stil langs den weg. Haar oogen gleden van boom tot boom; en verder en verder turende, zag ze de ruimte van boom tot boom al kleiner worden, tot in de verte alle tusschenruimte verdween en stam aan stam en kruin aan kruin scheen saamgegroeid tot één grooten stam en één kruin van donker groen.

En voor 't eerst voelde en zag zij de schoonheid der natuur. En om zich heen blikkend, ontdekte zij steeds mooiere dingen en schooner kleuren.

De lucht boven haar, de zware sneeuw witte wolken, die telkens wisselden van vorm, nooit zag zij ze als nu!

Nu begrijpt zij de liefde van een schilder voor kleur en lijn!

Daar, aan den overkant der sloot, graast een koe op den dijk.

Kippen loopen onbevreesd om en tusschen haar pooten door, om hier en daar een wormpje op te pikken. En alles is zoo rustig, zoo rustig!

In Jeanne zelf daalt iets neer van die groote, zwijgende rust.

Achter haar, uit de keuken van vrouw van Dam, klinken stemmen in boersch dialect. Vaatwerk rammelt nu en dan: heldere geluidjes van werkzaam leven.

Voetstappen kraken op het grind.

't Is Mientje.

„Moeder vraagt, of je komt eten.”

„Ik kom,” zegt Jeanne.

Langzaam verheft zij zich uit den stoel, en slaat haar boek dicht. Op haar gezichtje ligt nog de half verraste, half droomerige uitdrukking.

Schroomvallig blijft Mientje voor de serredeuren staan. Jeanne doet zoo vreemd, zoo zacht. Anders heeft zij altijd een of andere hatelijkheid gereed, als zij gevraagd wordt te komen eten.

„Zoo, zoo, jonge dame, gaan we dineeren?” zegt zij dan dikwijls, of: „Ha, de lunch al gereed?”

En Jeanne vindt ineens, dat Mientje toch niet zoo arm is, als zij in 't begin wel dacht.

Altijd hier in de omgeving te moeten leven, het lijkt haar nu niet zoo erg meer, als je er maar niet voor straf moet zijn!

Zwijgend gaat ze met Mientje mee, en ook aan tafel is zij stil.

Zij heeft wel moeite, zich goed te houden, als ze kleine Jan weer met zijn vingers in zijn bord ziet werken, om ze dan later aan 't tafellaken af te vegen.

Ook kan ze niet bijzonder tevreden zijn met het menu van dien dag. „Boontjes met spek en aardappelen.” Hoewel zij de roomgele rijstebrij nu wel lekker vindt.

Netjes, als zat zij aan een statig diner, zit ze aan tafel, op de punt van haar stoel. Onberispelijk hanteert zij vork en mes, en werpt zijdelingsche blikken op Jantje, die weer onhebbelijk zit te doen. Toch heeft zij respect voor zijn verbazenden eetlust.

Ze is er nu al aan gewend, geen servetten of vingerkommetjes op tafel te zien.

Maar in 't begin was dit een harer grootste grieven.

„Wel, Jeanne, ik wed, dat je nog niet hebt geschreven naar huis,” zegt van Dam eensklaps.

Jeanne kleurt ervan. „Neen,” zegt zij zacht.

„Ik kan 't me best begrijpen, hoor! Met dit mooie weer gaat niemand in huis zitten, als het niet strikt noodig is.

Maar je kon het toch vanavond wel doen. En vergeet je dan niet, onze groeten over te brengen?”

Jeanne belooft eraan te zullen denken.

Dien avond schrijft zij aan haar ouders het volgende briefje:

Lieve Ouders,

Het spijt mij, dat ik niet eerder kon schrijven. Maar ik kon heusch niet.

Ik vond het hier zoo verschrikkelijk!

Ik dacht, binnen drie dagen dood te zijn van verdriet.

Maar dat wilde ik natuurlijk niet schrijven. Het zou mij toch niet veel gegeven hebben!

Ik moest aan u de groeten overbrengen van van Dam en zijn vrouw.

Zij zijn wel goed voor mij. Vanmiddag heb ik met Mientje gewipt.

Maar ik kan me toch verder niet met haar bemoeien, want zij is vreeselijk boersch.

Ik kan onmogelijk met haar gaan wandelen.

Ik zou me dood schamen, wanneer ik iemand uit de stad tegenkwam.

Zou Jo Weijers een dagje bij mij mogen komen?

Laat u het haar dan even vragen, Moes?

En wilt u mijn fiets opsturen?

Hier zijn zulke mooie fietswegen!

Voor al onze eigen laan is eenig!

O, o, hoe houd ik het nog uit! Ik hoop maar, dat Jo wil komen.

Dat is nog eens een verandering.

Ik houd op, want ik kan haast niet meer zien met die petroleumlamp!

We gaan altijd om tien uur naar bed.

Mientje mocht vroeger maar tot negen uur opblijven, maar ter eere van mij gaat zij ook om tien.

En dat kleine monstertje, die Jantje, o, hemel, ik erger me soms dood! Eeuwig zit die jongen tusschen de varkens of bij den hond.

Hij noemt mij de lieve juffrouw, omdat ik hem weleens wat geef, maar ik voel niets voor hem!

Krijg ik ook gauw een brief?

Vele groeten en een kus van

JEANNE.

Nu nog even de enveloppe schrijven!

Ze zit alleen in het aardige salonnetje van den heer van Thiel.

De lamp verspreidt maar een spaarzaam licht. De groote ramen van de serre, waarvoor geen gordijnen hangen, kijken haar zoo zwart aan.

't Is buiten zoo donker.

Jeanne rilt. Ze zal maar niet opkijken. Gauw afschrijven en dan naar de kamer van van Dam gaan.

Als zij het adres schrijft van haar Vader, bevangt een lichte weemoed haar.

Wanneer zal zij ook dáár zijn, waar nu die brief heengaat?

Maar dat tijdstip is nog zoo ver.

Zij laat het hoofd op de tafel zakken, en schreit dan zachtjes.

Maar ineens heft zij het hoofd weer op, met een energieke beweging.

De blonde vlechten, die de bewondering van Mientje hebben, gooit zij naar achteren.

„Niet klein zijn, ik moet het maar doormaken! 't Geeft niets, of ik al jammer!”

En toch komt nog een traantje door de stijf-gesloten oogleden.

„Ziezoo,” doet zij nu luchtig. „Dat is gelukkig weer afgeloopen!”

Zij blaast de lamp uit en gaat door de keuken naar van Dam.

Met haar brief in de hand staat zij in de deuropening.

„'t Lijkt hier veel lichter,” vindt ze. „Of komt het door al die vriendelijke en tevreden gezichten?”

Van Dam zit zijn geweer te poetsen.

Zijn vrouw is aan 't verstellen, aan een jurk van Mientje. Na de vakantie krijgt ze die weer aan, voor school.

Mientje zit haar taak af te breien aan een grof wollen kous voor vader.

Maar allen kijken tevreden en voldaan.

„Dat heb je rap gedaan, Jeanne,” zegt de vrouw. „Je bent vlugger met de pen, dan ik.”

„Och,” zegt Jeanne, „ik heb maar gauw voortgemaakt. 't Is ginds zoo ongezellig!”

Van Dam kijkt zijn vrouw eens aan, en knipoogt even tegen haar.

En de vrouw denkt in zich zelf: „Mijn man had wel gelijk toen, met te zeggen: „Je kan de natuur niet dwingen!”

„Ga dan nog even aan tafel zitten, kind. 't Is zóó tijd om naar bed te gaan,” zegt de vrouw.

„Mientje, schenk jij ons nog een kopje thee, wil je?”

„Heb je niet een of ander handwerkje, of breikous, Jeanne?” gaat zij voort.

„Ja, vrouw van Dam, ik heb wel een borduurwerkje bij mij, maar daar is het nu te laat voor!” zegt Jeanne.

„Dank je wel, Mien!” zegt ze in één adem, als Mientje haar het kopje thee geeft.

En dan tot van Dam: „Wat gaat u toch altijd doen in den polder, van Dam, met het geweer bij u? U jaagt toch nooit?”

't Is voor 't eerst, dat Jeanne belangstelling toont voor wat van Dam doet of laat. En hij grijpt deze gelegenheid met beide handen aan.

„Dan ga ik in den omtrek surveilleeren, Jeanne. Den laatsten tijd is het nogal onveilig hier in de buurt. Ik bedoel, er wordt zoo reusachtig gestroopt tegenwoordig.

En de Heer van Thiel heeft mij last gegeven, daarop te letten, maar bovendien ben ik nog onbezoldigd rijksveldwachter.”

Van Dam gaat intusschen voort met poetsen, met een nauwkeurigheid, die de nauwgezetste huismoeder eer zou aandoen.

„O, ja?” zegt Jeanne. „Wat interessant! En pakt u weleens stroopers?”

„Nou, pakken, dat komt zooveel niet voor! 't Zijn gladde vogels! Maar hun plannen verijdelen, dikwijls genoeg! Om een haverklap vind ik een klem of strik, die ik natuurlijk meeneem. En dan wachten zij zich wel, den volgenden avond op die plek te komen!”

„Maar als het nu erg donker is, van Dam?” zegt Jeanne weer. „Bent u dan niet bang zoo alleen! En als dan een of andere gemeene strooper om u heen sluipt?”

Met de handen om den knieën geslagen zit zij van Dam aan te kijken.

„Ja, beste meid, als ik bang was, dan moest ik maar thuis blijven! Een beetje gevaar is er natuurlijk altijd aan verbonden! Anders zou het ook niet de moeite waard zijn. Dit bijvoorbeeld,” en hij wijst op een litteeken aan zijn voorhoofd, „heb ik ook aan een strooper te danken!”

„Och!” zegt Jeanne, „hè toe, vertel het eens!”

Bewonderend ziet zij van Dam aan, die ineens in haar oogen beteekenis heeft gekregen. ■

Van Dam kijkt naar de klok.

„Nou, 't kan net nog!” zegt hij dan. „Maar ik zal eerst mijn geweer wegzetten. 't Is klaar!” Met welgevallen bekijkt hij den spiegelgladden loop, de trots van den jager.

„Kom Mientje, gooi jij nou ook je kous maar neer! Je Vader gaat vertellen!” zegt Jeanne, en trekt plagend aan de kous.

„Ik moet nog twee naalden breien, dan is mijn taak af. Ik kan anders toch wel luisteren!” zegt Mientje.

Een goedkeurend knikje van moeder voor haar ijver doet haar blozen. Vriendelijk lacht zij terug.

Van Dam komt terug met pijp en tabakspot.

„Ik ga er een pijpje bij rooken, kinderen!” zegt hij vroolijk. „Daar heb jullie zeker niks op tegen?”

„O, neen, ga gerust uw gang,” lacht Jeanne. Ze is onwillekeurig onder de bekoring van den gezelligen prater gekomen.

„Nou,” zegt hij dan, „dan zal ik maar beginnen. Moeder, doe mij 't genoeg, en begin nou niet te knikkebollen, als ik vertel! Want die leelijke gewoonte heb je!” zegt hij kwasi ernstig tot zijn vrouw.

„Nou” zegt hij, „dan zal ik maar beginnen.”

„Ach, wel neen, man, ik slaap toch nooit, als jij aan 't praten bent!”

De meisjes lachen, als ze zien, dat moeder het ernstig opneemt.

„Nou, ik begin wéér!”

't Was op een avond in den herfst. 't Is nou al drie jaar geleden, maar het staat mij nog zoo helder voor oogen, of 't gisteren gebeurd is.

't Was een koude, regenachtige dag geweest, maar tegen den avond werd het droog en de wind begon meer op te steken.

Het werd een stikdonkere nacht. De maan bleef achter zware wolken verscholen, en ik had minder dan ooit zin, den polder in te gaan, om op de heeren stroopers te letten!

Ik was dan ook eerst van plan thuis te blijven, temeer daar ik niet erg lekker was, me eens flink in te laten stoppen door moeder de vrouw, en mijn veldwachtershart maar in slaap te sussen.

Ik smeekte zelfs den heeren stroopers in stilte, dezen onaangename nacht maar geen poging te wagen een haasje of konijntje te verschalken, in 't belang van hun eigen welzijn!

Maar jawel, juist had moeder een half dozijn heete kruiken gereed...”

„Man, wat overdrijf je toch,” zegt moeder lachend.

„O, ik dacht, dat je sliep!” spot van Dam. „Nou, kinderen, zooveel waren 't er niet. Maar vast meer dan één! En dan nog een tractatie van vlier met kamillen! Ja, Mien, vroeger zorgde je moeder nog weleens voor mij!”

„Ach, vader,” bidt Mientje, „vertel nou toch verder! Jeanne zit met ongeduld te wachten!”

Gespannen had Jeanne geluisterd, maar nu de aandacht op haar gevestigd werd, wendde zij zich verlegen af.

„Nou, zooals ik dan zei,” gaat van Dam weer verder, „ik was van plan naar bed te gaan.

Maar toen ik de schuur ging sluiten en den boel nog eens nakeek, zei ik zoo bij mezelf: „Jonge, jonge, wat een prachtige nacht voor de stroopers!”

Stikdonker en veel wind! Is 't geen schande, van Dam, dat je nou naar je bed gaat!"

Om 't jullie eerlijk te zeggen, ik stond me dien nacht buiten te schamen voor mezelf.

In een wip was ik in storm-tenu, en kwam zoo even bij moeder afscheid nemen.

Die wist gewoon niet, hoe ze 't had! Zij dacht minstens, dat ik ijelde!

„Maar, man," begon ze. Ik legde gauw mijn hand op haar mond en zei: „Hou den boel maar warm, moeder. Over een paar uur ben ik terug!"

Ik nam den lichtbak mee."

„Wat is dat?" vroeg Jeanne.

„Dat is een kistje met een lantaarn. De achterwand van 't bakje is van glimmend blik of zink, zoodat de lantaarn veel meer licht verspreidt dan anders.

De voorkant is een deurtje of schuif, dat open of dicht kan, naar gelang je het noodig vindt.

Het groote voordeel van die lichtbakken zit 'm hierin, dat degene, die hem draagt, zelf in 't donker blijft, en den omtrek kan verlichten. Begrepen?"

„Uitstekend!" zegt Jeanne.

„In den polder aangekomen, stelde ik mij op achter een haag. 'k Was daar een beetje beschut en had, als 't noodig was, een goed overzicht over de vlakke.

Een uur had ik zoo ongeveer om en bij die haag op en neer geloopt.

Er was niets te doen. Geen enkel verdacht geluid had ik nog gehoord, en ik begon al spijt te krijgen, maar niet thuis gebleven te zijn.

Ineens, een geritsel langs de haag! Als van één of meer sluipenden!

In een oogwenk had ik mijn revolver en den lichtbak.

Ik was dadelijk op mijn qui vive, plantte mijn voeten stevig op

den grond, en, de revolver in mijn rechterhand houdend, schoof ik de schuif van mijn lichtbak op.

„Halt,” schreeuwde ik den man toe, die, verschrikt door het plotselinge licht, in zijn nog sluipende houding, bleef staan.

„Geef je revolver over, of ik schiet!” brulde ik.

Een hevige slag op mijn lichtbak deed dezen dicht en uit mijn hand vallen. Ik begreep, dat er een tweede moest zijn, want die eene had ik steeds in 't oog gehouden, mijn revolver op hem gericht. Ik schoot maar af, in 't donker, en een lichte kreet bevestigde mijn vermoeden, dat ik hem had geraakt.

Nu draaide ik mij snel om, om mijn tweeden tegenstander te bewerken. Maar een slag met een scherp voorwerp op mijn voorhoofd deed mij duizelen.

Toch schoot ik nog ten tweede male; of ik geraakt heb, weet ik niet.

Ik hoorde onderdrukte vloeken en terwijl ik mij bukte, om mijn lichtbak te zoeken, hoorde ik snel zich verwijderende voetstappen.

Ik was erg teleurgesteld. 'k Had er graag een gepakt. Maar toen ik eens met mijn hand aan mijn hoofd voelde en het warme bloed voelde sijpelen door mijn vingers, was ik maar dankbaar, dat ik er het leven bij afbracht. Duizelig van pijn ging ik naar huis. En nou begrijpen jullie zelf wel, dat ik er flink van langs kreeg!”

Moeder schudt het hoofd en Mientje roept: „Hè, vader, dat is niet waar! U hebt honderdmaal aan anderen verteld, dat niemand zoo goed als moeder uw wond kon verbinden. En dat de dokter ook altijd heel tevreden was!”

„O, ja, dat is waar! Nou, het was een vervelende tijd, hoor! Veertien dagen kalm blijven! Niet den polder in! Te weten, dat de stroopers hun gang konden gaan. O, het was haast niet om uit te houden!”

„En hebt u later geen stroopers meer gepakt?” vraagt Jeanne.

„O, ja, ik heb er nog verscheidenen voor 't gerecht gebracht!
Maar nu is 't bedtijd, moeder, ophouden met naaien!”

Jeanne blijft in gedachten zitten.

„Leuk kan van Dam vertellen! Ik vind hem toch niet zoo'n boer!”
denkt ze.

Dan staat ze op, zegt met Mientje van Dam en zijn vrouw goeden-
nacht en gaat de trap op naar haar slaapkamertje. Zwijgend kleeden
zij zich uit, en eer Jeanne in bed stapt, gaat zij even voor 't raam staan.

Beneden slaat een deur.

Voetstappen hoort ze op de brug.

't Is van Dam. Hij gaat er nog op uit, zooals iederen avond.

Het is een mooie sterrennacht, en de halve maan verlicht met
matten glans de velden.

„'t Is gelukkig niet zoo erg donker voor je vader, Mientje!”

„Neen,” zegt Mientje slaperig.

„Welterusten, Mien!”

„Nacht, Jeanne, welterusten!”

Weldra slapen beiden een gezonden slaap.

De volgende dagen verlopen voor Jeanne rustig, totdat er bericht
komt van haar ouders.

Jo Weijers zou komen. Den volgenden dag al! Heerlijk!

En zij zou de fiets meebrengen!

Jeanne had ook een pakje van huis gekregen met allerlei heerlijk-
heden en een mooi boek.

Den volgenden morgen is zij om acht uur al op weg, om Jo van den
trein te halen. 't Is ruim een half uur lopen, en onderweg bedenkt zij,
wat al nieuwtjes Jo zal meebrengen.

Vrouw van Dam zal intusschen de kamer en serre in orde maken,
en daar het ontbijt klaar zetten.

Jeanne had verzocht, met Jo samen te mogen eten, en vrouw van
Dam had het haar toegestaan.

Mientje is ook druk aan 't werk. Zij wil ook graag den boel netjes in orde hebben, als dat vriendinnetje van Jeanne komt.

„Zou dat ook zoo'n nufje zijn, zooals Jeanne in het begin?” denkt ze.

„Ze blijft gelukkig maar één dag! Ik vind Jeanne eigenlijk een heel aardig meisje, nu zij niet meer zoo onaardig is, en om mijn boersche kleeren lacht!”

En vrouw van Dam denkt ongeveer hetzelfde.

„'t Is een best kind,” denkt ze, „en het zal me spijten, als ze weer weg is! Ik hoop maar, dat het vriendinnetje niet zoo'n stadsdametje zijn zal, en Jeanne op die manier weer ontevreden maken.

Zij is juist zoo goed op weg, om in het landleven belang te gaan stellen!

Komen zij daar al aan?

Ja, daar zijn zij, heel ver nog.”

Met de hand boven de oogen tuurt zij op den weg.

„Daar bij de kromming zijn zij nu.”

Vrouw van Dam ziet twee meisjesgestalten, heel dicht naast elkaar, gearmd op den weg. Zij praten druk en nu en dan hoort zij haar frisschen lach.

Ja, 't is wel prettig voor Jeanne, zoo'n dagje,” zegt vrouw van Dam in zichzelf. Zij legt de laatste hand aan de ontbijttafel en zet de thee op het spiritusstelletje. Expres heeft zij het Zondagsche servies genomen, om Jeanne plezier te doen.

De beide meisjes zijn nu bij het bruggetje.

„O, wat alleraardigst, zeg!” roept Jo verrukt. „'t Lijkt wel een sprookje!”

Jeanne kijkt vreemd op. Zóó heeft zij het nog nooit beschouwd! Als een sprookje.

„Ja,” zegt zij dan, „maar een heel boos sprookje, waar booze feeën in voorkomen.”

„Kom, Jeanne, bederf mijn dag nu niet met je zwartgalligheid! Is dat vrouw van Dam, dat leuke, dikke boerinnetje?”

„Ja, zal ik je voorstellen?”

„Ach, loop jij met je voorstellen!” zegt Jo, en loopt op de vrouw toe, met uitgestoken hand.

„Dag vrouw van Dam, zal ik maar zeggen!”

„Dag jongejuifer,” en Jo ontvangt een stevig kneepje van het dikke boerinnehandje.

„Ik heet Jo, hoor! Noem mij asjeblijft bij mijn naam.”

„Wel ja, zoo mag ik het hooren! Goeie reis gehad?”

„’t Gaat nogal, dank u.”

„Wel Jeanne, je zult wel trek hebben, na zoo’n vroege morgenwandeling,” zegt de vrouw.

„Ja, dat geloof ik ook en Jo niet minder! Kom Jo, even ontbijten, dat is nummer één van ’t programma!”

Jo gaat naar binnen en ontdoet zich van mantel en hoed.

Vrouw van Dam trekt zich nu terug, en laat de meisjes alleen.

„Nou Jeanne, ik kan nu niet zeggen, dat je ’t zóó slecht getroffen hebt!”

„O Jo, hoe kan je ’t zeggen!” roept Jeanne en de tranen komen haar in de oogen. „Een dagje hier zijn of zelfs een week, dat is wel uit te houden. Maar acht weken, Jo, het is verschrikkelijk!”

„Ja, je hebt natuurlijk gelijk. Maar ik bedoel dan ook niet, dat je geboft hebt! Ik vind de streek hier mooi, je hadt het erger kunnen treffen!”

„Ja, dat is wel waar, en nu ik de fiets heb, kan ik daar ook meer van genieten, dan eerst.

Maar vertel nou van jezelf en van onze club. Hoe was het met Moes? Ben je nog bij haar geweest?”

„Ja, natuurlijk! Nou, je Moeder zag er tamelijk goed uit! Maar ze schreide, toen zij je brief voorlas!

„Mijn arm kind,” zei ze, en je Vader zei: „Zeg mijn klein stijfkopje maar goedendag van mij, en laat zij nog eens schrijven!”

Jeanne lachte zwakjes.

„En met onze club is het maar zóó, zóó! Verschillende meisjes zijn toch nog de stad uitgegaan, al waren zij het eerst niet van plan!

En Jan Vermeer verlangt naar 't einde van de vacantie!

Laatst, toen wij roeiden, Nel, mijn broer, Jan Vermeer en ik, zei hij dat!

En toen zei Nel: „Ja, dat kan ik me best begrijpen, want dan komt Jeanne thuis.”

En Jan kreeg een hoogroode kleur!

„Nou,” zei Nel, „het zal mij benieuwen, hoe zij het maakt op St. Helena!”

En toen zei Jan: „Nelly, je doet allesbehalve damesachtig, door op dien toon over je vriendin te spreken!”

Nel heeft toen verder nijdig gezwegen. Ook toen ik zei, dat ik eens een dagje naar jou toeging!”

„En heeft ze mij heelemaal niet laten groeten, door jou!” zei Jeanne teleurgesteld. Want ze was toch altijd haar vriendin geweest!

„Jawel, toen zij vanmorgen in bed lag en ik me aankleedde, zei ze:

„Zeg aan Jeanne, dat ik haar een langen brief zal schrijven, en groet haar hartelijk van me, wil je?”

„Ik beloofde het haar en ben toen weggegaan.”

„Dank, voor de moeite, hoor!” lacht Jeanne. „Kom, ben je nu eindelijk klaar met je kapsel?” Jo heeft in dien tijd het haar wat opgekamd. „Ik val om van honger!”

„Ja, kind, laten we beginnen!” zegt Jo.

Zij overziet met kennersblik de tafel.

„Dat ziet er nu niet zoo kwaad uit!

Versche kaas, eitjes, thee, heerlijk bruin gebakken brood!

Kindlief, je wordt hier net zoo erg verwend als thuis!"

"Kan je begrijpen!" zegt Jeanne. "Kom, babbelkous, laten wij onzen tijd nou niet verpraten! Begin!"

"Asjeblijft," zegt Jo.

Rustig eten zij nu een poosje door, totdat opeens Jo uitroept, terwijl zij met de hand naar buiten wijst:

"Kijk eens Jeanne, is dat het bewuste Mientje?"

"Ja, dat is ze!" zegt Jeanne.

"En, hoe vind je haar? Kan je nogal opschieten met die landelijke schoone?"

Jeanne krijgt een kleur.

Wat vervelend, dat Jo zoo spottend doet over iemand, waar zij dagelijks mee moet omgaan.

En nog erger, wat schaamt zij zich nu!

In 't begin heeft zij óók zoo over Mientje gesproken en gedacht. Het hindert haar nu verschrikkelijk.

"Niet zoo praten, Jo," verzocht ze vriendelijk, maar dringend.

"Pardon, wat zei ik dan?"

"Nu ja, je zei eigenlijk niets, maar je bedoelt alles!"

"U spreekt in raadsels, juffrouw Daalman," spot Jo weer.

"Hè Jo, doe nou niet zoo vervelend! Je weet heel goed, wat ik bedoel! Mientje is een heel goed kind, al is het geen stadskindje En ik kan niet hebben, dat je spottend over haar spreekt, of over haar kleeven. Begrijp je mij nu?"

"Volkomen, mijn hand erop," zegt Jo ernstig, en steekt Jeanne de hand toe.

Jeanne neemt die lachend aan en zegt: "Je bent nog altijd dezelfde kleine plaaggeest!" Maar Jeanne weet ook, dat Jo woord zal houden, en zich geen spottende opmerking meer zal laten ontglippen.

't Ontbijt is afgelopen.

"Wat zullen we gaan doen?" vraagt Jo.

„Ik zou zoo dolgraag willen fietsen, maar we hebben er maar een!
Die van mij,” zegt Jeanne.

„Heeft van Dam een fiets?”

„Ja, maar daar heb je natuurlijk niets aan. Een heerenfiets!”

„Ik rijd altijd op de fiets van mijn broer,” zegt Jo. „’t Kan best!”

Jeanne lacht en zegt: „Een mooi gezicht! Maar hier zou het best kunnen! Zullen we ’t vragen? Kom mee!”

Met haar beiden gaan ze nu naar het huisje van vrouw van Dam.

De eerste, die ze zien, is Mientje.

„Dag Mientje,” roept Jo, „aangenaam kennis met je te maken.”

„Dag juffrouw”

„Jo,” verbetert Jo.

„Dag Jo,” zegt Mientje verlegen.

„Is je vader thuis, Mientje?” vraagt Jeanne.

„Neen, nog niet. Hij is op de fiets naar ’t dorp!”

„Wat willen de dames?” komt vrouw van Dam aanwiegelen.

„Ik wou met uw man kennismaken, vrouw van Dam, en meteen vragen, of ik even zijn fiets mocht hebben!”

„Mijn man kan ieder oogenblik hier zijn, juffer. Dus je zal even geduld moeten hebben!”

„Nou, dan gaan we even het erf rond. Gaat Mientje ook mee, als gids?” vraagt Jo.

„Welja,” zegt Mientje en brengt de meisjes nu achtereenvolgens naar de varkens, de kippen, de geit, den hond, de konijnen en in den moestuin.

Bij het varkenshok laat Jeanne haar vriendin met Mientje voorgaan.

Alles heeft zij zoowat overwonnen, zelfs haar afkeer van de vuile handen van Jantje.

Maar tegen de varkens koestert zij een ingekankerden haat, en komt er natuurlijk niet toe ze met een vriendelijk oog aan te zien.

In den moestuin heeft zij het woord!

Zij legt Jo uit, welke groenten er staan, en welke tijd van 't jaar het best geschikt is voor 't zaaien van spinazie, postelein, asperges, enz.

Jo heeft voor alles oog. Zij ziet met één oogopslag meer, dan Jeanne in een week zag, hoewel de laatste toch van nature een goed opmerkster is.

Maar 't verdriet van de scheiding had haar voor alles blind gelaten, den eersten tijd.

Druk babbelend gaat het drietal door de rijen boomen naar de sloot.

Prachtige, vlammend roode klaprozen staan aan den kant, en Jo wil ze plukken.

„Niet doen, Jo, je hebt er niets aan! Ze zijn direct verdord, en hier blijven ze nog dagen staan.”

„Je hebt gelijk, Jeanne. Maar eentje wil ik er toch hebben, voor mijn blouse. Is 't mij vergund?” zegt Jo, met schalkschen blik en bukkend naar een klaproos.

„Natuurlijk, en kom dan mee. Ik zie van Dam aankomen!”

„O, ja? Kom, hard loopen!”

Tegen wil en dank wordt Jeanne meegesleept door de veel kleinere, maar vlugge Jo.

„Dát is een vroolijk ding,” zegt van Dam bij zichzelf.

Groot en zwaar staat hij daar, met zijn fiets aan de hand. Hij is gekleed in een fluweelen pak, en een vroolijke lach ligt op zijn gebruind gelaat.

„Ik vind hem een gezellig type,” fluistert Jo haar vriendin toe. „Heelemaal geen boer!”

„Stil toch, Jo, hij hoort het,” zegt Jeanne verschrikt.

„Welneen, kind, dat kan niet!”

„Dag, Mijnheer van Dam!” zegt Jo, als ze voor hem staat. Ze legt haar handje in zijn groote, vereelte hand.

„Zoo, kleine spring in 't veld! Hoe gaat het? Kom je Jeanne

eens opzoeken? Dat is aardig van je, hoor! Hoe gaat het met de familie Daalman?"

„Heel goed, dank u. Ik zou hier best een tijdje willen blijven. 't is hier heerlijk!"

„Zoo, nou, wat mij betreft, kun je blijven."

„O, neen, van Dam, zoo bedoel ik het niet! Ik mag maar één dag uitblijven! Vanavond moet ik weer weg!"

„Dat is wel jammer voor Jeanne! Maken jullie maar braaf schik vandaag! En als je zin hebt, gaan we vanmiddag wat roeien!"

„O," roepen ze alle drie tegelijk, „heerlijk!"

„Hebt u een boot?" vraagt Jeanne.

„Ja, zeker, in een van de slooten daar, in den polder!"

„Van Dam," zegt Jo, naar voren komend, met haar brutale snuitje: „Mag ik even uw fiets gebruiken?"

„Mijn fiets," zegt van Dam verwonderd, „wat wou je daarmee doen?"

„We wilden wat gaan fietsen, Jeanne en ik. Ik kan het op een heerenfiets. Alleen zal het zadel wat lager moeten!"

Van Dam lacht eens voor zich heen. Hij zou dat kleine ding wel eens op zijn hoge fiets willen zien zitten!

„Goed, ik zal het probeeren!" Vlug haalt hij eenige instrumenten uit het schuurtje en begint het zadel te bewerken.

Jo en Jeanne zetten haar hoeden op, in de kamer.

„Nu moet Mientje alleen achterblijven," zegt Jo.

„Ja, daar is weinig aan te doen! Maar straks gaan we met ons vieren roeien, en later nog wat wippen. Dan kan zij ook meedoen!"

„De fiets is klaar, Joopie," roept van Dam door de openstaande serredeuren.

„Ja, ik kom, dank u wel!"

Van Dam brengt de fietsen op den weg.

„Zal ik je helpen, kleintje?"

„O, neen, ik kan wel alleen! Zie maar!"

Behendig gooit zij haar eene been over de middenstang en zit als een jongen op de fiets. Ze kan net nog bij de pedalen.

„Dag! Dag! Tot straks!”

Wuivend gaan zij den weg op en zijn weldra uit 't gezicht verdwenen.

Zwijgend fietsen zij nu een eindje door. 't Is een prachtige dag. De heerlijke, frissche lucht is om hun heen, en zij ademen met volle teugen.

Zij komen langs welvarende, uitgebreide boerderijen, allen met een bruggetje als toegang.

Langs wijde, groene polders, waar koeien met omgewenden kop hen nastaren, als gepoot in de aarde.

Vischers zitten hier en daar langs den slootkant geduldig te turen naar den dobber op het heldere water.

„Heerlijk, heerlijk!” kan Jo niet nalaten te zeggen. Zachtjes snorren hun rijwielen over den harden weg, als tevreden poesjes.

Bij een uitspanning stappen zij even af, drinken daar een glas limonade en koopen wat chocolade voor Jantje.

Zij gaan terug langs een anderen weg, die een omweg maakt, maar op hetzelfde punt uitkomt.

Boschrijker is het daar en de heele weg wordt beschaduwd door boomen. Een heerlijke geur hangt er en ze kunnen de verzoeking niet weerstaan, even op den grond in de schaduw uit te rusten. Maar dan trappen zij weer stevig door. 't Wordt tijd voor koffiedrinken.

Warm en opgewekt komen zij weer aan. Zij maken Jantje gelukkig met de chocola.

„Weer een lieve juffrouw,” zegt hij tot zijn moeder.

Zij rusten wat uit voor de serre, en Jeanne wijst Jo op het prachtige vergezicht, dat zich aan hun oog vertoont.

Zij noemt de namen van de plaatsjes, waarvan zij de torens zien, en vertelt, hoe zij 's morgens de zon heeft zien opkomen.

Vrouw van Dam komt nu de tafel dekken voor 't koffiedrinken.

„Zeg, Jeanne,” fluistert Jo, en zij stoot Jeanne even aan. „Vraag of we dáár mogen koffiedrinken. Veel leuker, bij hun aan tafel!”

„Best,” antwoordt Jeanne, „maar ik dacht, dat je 't niet zoo prettig zoudt vinden. Ik eet altijd bij hen aan tafel!”

„Vrouw van Dam!” roept Jo nu. „Is er nog een plaatsje voor mij aan uw tafel?”

„Welzeker, waarom vraagt de juffer dat?”

„Laten we dan samen bij u eten, mag dat?”

„Wel, dat zou ik denken! Hoe meer zielen, hoe meer vreugd!”

't Wordt een gezellige koffietafel.

Van Dam vertelt anecdoten uit zijn veldwachtersleven.

Jo schatert het uit, bij iedere aardigheid, die hij vertelt, op zijn leuke, overdrijvende manier.

En moeder schudt het hoofd, als haar man te ver gaat, maar moet natuurlijk ook meelachen.

„Mogen we straks eens schieten, van Dam?” vraagt Jeanne. „Met echte patronen?”

„Nou, dat is nogal gevaarlijk, mijn kind! Ik zelf schiet haast nooit anders dan met”

„Dan met spek!” valt moeder in, opstaande van tafel. Een algemeen lachen barst nu los.

„Wel heb ik van m'n leven!” roept van Dam, verontwaardigd. „Dat zegt nou je eigen vrouw!”

Moeder lacht nog na in de keuken, waar zij den koffieboel afwascht.

„Kom mee, meisjes, naar den tuin! Dan mag je op een flesch schieten!”

Van Dam neemt nu een flesch, zet die, met den hals naar beneden, op een boonenstok en laadt het geweer met losse hagel.

„Opgepast! Eerst mijn dochter, want die is in de edele schietkunst goed onderlegd!”

Mientje pakt het geweer beet en legt nauwkeurig aan.

Met een kleur van inspanning trekt zij af.

„Pang!” de onderste helft van de flesch valt naar beneden.

„Prachtig!” roepen de meisjes tegelijk.

Mientje kleurt nog heviger. „Dat zullen die stadsmeisjes toch wel niet kunnen! En dat kan zij!”

Jo legt nu op haar beurt aan en daarna Jeanne, maar beiden mis.

Alleen de stok trilt, dus de hagel is veel lager terecht gekomen.

„Wat is zoo'n geweer zwaar! Je kan het niet stil houden!” zegt Jo.

„Ja, en wat een schok voel je, als je aftrekt!” merkt Jeanne op.

„Ja,” zegt van Dam, „het vereischt een langdurige oefening, om goed met een geweer te kunnen omgaan! Nou zal ik nog eens probeeren!”

Nog eens laadt hij het geweer, mikt even . . . „Pang” in duizend stukjes ligt de flesch op den grond.

„Morsdood,” zegt hij.

„Gaan we roeien, vader?” vraagt Mientje.

„Ja, 't is goed weer. Kleeden jullie je maar aan, dan gaan we naar de boot!”

„Hoera!” roept Jo.

Met hun vieren gaan ze lachend en babbelend den weg op, nagekeken door moeder.

Zij kijken nog even om, en wuiven met de handen.

Van Dam heeft in de hand de roeispanten. Jo hangt aan zijn anderen arm.

Mientje en Jeanne loopen gearmd voor hen uit!

't Wordt een heerlijke roeitocht, één van de mooie middagen, die Jeanne niet licht zal vergeten.

Nu eens tusschen vlakke landen door, dan weer onder laaghangend wilgengroen.

Wilde eenden vliegen snaterend op, bij het hooren van den zachten, regelmatigigen riemslag.

Geruischloos glijdt het bootje over het water.

En de inzittenden zijn stil geworden. Zij laten hun oogen gaan over het landschap, aan weerszijden van het water. Zelfs het altijd bewegelijke mondje van Jo weet nu niets te zeggen.

„Daar is een stilte, die zij niet moet storen met nietszeggende woorden,” voelt zij.

Een stilte op het water, in de lucht, op het land en in Jeanne! Jeanne zit met de handen gevouwen in haar schoot. Zij schijnt iedereen in haar nabijheid vergeten te zijn.

Zij drinkt, als het ware, al het schoone rondom haar in, en voelt de zonnestralen doordringen in haar hart.

Geen zweem van spijt of wrok is nu in haar, en, wanneer men het haar gevraagd had, zou zij voor niets ter wereld dit hebben willen missen.

Van Dam rust even uit en laat de riemen door het water sleepen.

„Mag ik even roeien? Ik bedoel, even probeeren te roeien?” vraagt Jo.

„Wel ja, kom maar hier,” zegt van Dam. „Als je maar niet vergeet, dat ons aller leven nu in jouw hand is!” laat hij er lachend op volgen.

Jo worstelt nu wat met de riemen, zij kán er geen maat in krijgen. „’t Lijkt wel, of onderaardsche gedachten mijn riemen vasthouden! Ik kan ze niet uit ’t water krijgen,” zegt ze, met een hoogroode kleur van inspanning.

En wanneer zij dan met groote moeite een riem boven water heeft, wipt zij zelf haast achterover van den schok.

Van Dam ziet het lachend aan, en laat het eigenwijze ding maar eens begaan.

„Je kan er niets van, Jo,” zegt Jeanne lachend. „Geef mij de riemen eens! Je zult ons op die manier allemaal naar de onderwereld helpen!”

Jo geeft de riemen maar over en zegt: „Nou, toon jij dan je kunst eens!”

Jeanne gaat kalm zitten, pakt in een stevige greep de riemen en na een paar mislukte slagen komt er maat in.

„Een, twee, een, twee!”

„Je hebt er slag van, Jeanne!” zegt nu van Dam. „Je zoudt het gauw leeren. Dat komt, omdat je veel kalmer bent aangelegd dan Jo.”

Jo kijkt Jeanne eens aan en lacht haar toe.

Mientje zal nu terugroeien, terwijl Jo en Jeanne een lied aanheffen.

Helder klinken de meisjesstemmen over het water, en van Dam zit stil te genieten op het achterbankje.

In een opgewekte stemming komen zij thuis en maken vrouw van Dam gelukkig met hun gezonden eetlust.

„En hebben jullie pret gehad, kinderen?” vraagt moeder.

„O, ja,” klinkt het in koor, „verrukkelijk!”

„Jeanne heeft nog even het wereldrecord geslagen met roeien,” merkt Jo doodleuk en als terloops op.

„Ha, ha, ha,” lacht van Dam, „dát moet die plaaggeest toch nog even zeggen. Je bent me d'r eentje, hoor! Maar roeien kan je toch niet te best!” en plagend trekt hij, achter Mientje om, aan haar kort krulhaar.

Als Jeanne dien avond Jo naar den trein brengt, zou ze wel kunnen schreien.

Een hevig verlangen naar haar huis komt in haar op. Maar ze beheerscht zich. Jo mag dat in geen geval merken.

Moedig slikt ze haar tranen weg, en met een hartelijken kus neemt ze afscheid van Jo.

„Doe je thuis de groeten, Jo, en zeg maar, dat ik — dat ik 't goed maak! Bedank Moeder voor het heerlijke pakje!”

„Dag Jeanne! Kindlief, hou je nog maar goed de laatste weken hoor. 't Is al ver over de helft! Dag!”

Nog een handdruk door 't raampje en de trein zet zich in beweging.

Met de fiets, die ze had meegenomen voor den terugtocht, aan de hand, verlaat zij het kleine station.

„'t Was een heerlijken dag, voor ons allemaal!” denkt ze. „En Jo is een leuke meid!”

Zachtjes fietst zij den weg af, die haar vertrouwd geworden is, en waar zij nog zoo dikwijls aan zal denken, later.

De avond valt. Een dichte nevel ligt op de weiden, aan weerskanten van den weg.

Het matte licht van de maan doet spookachtig aan op de nevelmassa's.

Jeanne ziet haar schaduw grillig zich voortbewegen langs de boomen en op het water.

Maar zij is rustig. Zij overdenkt, al fietsend, haar verblijf hier, vanaf het begin.

Hoe heel anders is zij geworden ten opzichte van alles!

Hoe anders denkt ze nu over die goede menschen, bij wie zij zulk een groote gastvrijheid geniet.

Ze is thuis en zet de fiets voor de serre. Ze kijkt over de maanlichte akkers en weiden.

Wat is alles mooi mooi!

En zij heeft het vroeger nooit gevoeld.

Wat zijn die eenvoudige menschen goed.

En zij heeft daaraan vroeger nooit gedacht.

Wat is arbeiden — goed.

En zij heeft het nooit geweten.

Haar vader. — —

Vader werkt zooveel, en zij heeft nooit — nooit dankbaarheid gekend.

En Moeder Moeder houdt zooveel van haar. En Moeder is niet gezond, als deze menschen

Deze menschen! Zij zijn zoo natuurlijk en zoo hartelijk

„Vader — Moeder,” snikt ze eensklaps, „bij jullie, bij jullie wil ik zijn. O Vader — Moeder.”

Van Dam komt.

Zoo vindt hij haar.

Hij hoort haar snikken en haar woorden. „Lief kind,” zegt hij, „wat zullen je Vader en Moeder gelukkig zijn.”

En Jeanne zegt, heel stil en innig: „Dank u, van Dam, dank u!”

Jeanne komt thuis, eenige weken vroeger dan zij gedacht had, dan Vader en Moeder hadden durven hopen.

Toen zij den eersten avond thuis was, kwam de Heer van Thiel ook nog even.

En . . . bij het afscheid nemen, samen alleen, bij de buitendeur, zei de heer Daalman, en stil drukte hij de hand van zijn vriend: „Dank, kerel, dank! Onze Jeanne”

De Heer van Thiel zei niets.

Hij had het wel gevoeld, toen hij het voorstel deed.

En hij was blij, om het geluk van zijn vrienden.

EEN BANGE AVOND.

DOOR

CHARLES KRIENEN.

Het was een herfstavond.

En de tuinen der burgers en de boomgaarden der boeren vol rijpe appels en peren, en de luchtige, bolle herfstwind, die de boomkruinen wiegde, en spookte in de hoofden en harten der jongens, die op 't plein plannen maakten voor dien avond.

Na veel gepraat kwam Jan Dolkens met een voorstel.

„Stil,” zei hij zacht, „ik weet wat. Wij doen als de voorvaders van hem daar.”

Dit zeggend, wees hij op 't kasteel, dat achter hen, zwart zich afteekende tegen den grauwendenden avondhemel.

„Hoe zijn ze daar aan al dit goed gekomen? Aan al deze bosschen en weiden en landerijen en woningen?

Eenvoudig door diefstal.”

„Pu!” riep Kees smalend, „dat weet jij.”

„Ja, ik,” leeraarde Jan verder, die wel eens in oude boeken van zijn vader las. „Honderden jaren geleden . . .”

„Tienduizend jaar geleden . . .” galmde Kees treiterend.

„Ik doe vervelend,” waarschuwde Jan, die na dezen schimpscheut aan het adres van Kees, vervolgde:

„Nou dan, ongeveer 1300 stond dit kasteel hier, bewoond door roofridders. Zij hebben eenvoudig rooftochten gedaan in het land om 't kasteel hier, geplunderd, gemoord . . .”

„Brrr!” schreeuwde Kees, of ie bang was.

„Daar, engerd!” riep Jan en hij gaf Kees een stoot in de ribben.

En toen had je de poppen aan 't dansen.

Kees greep Jan vast en schreeuwde: „Dat zal ik je betaald zetten!”
trachtte hij Jan op den grond te werpen.

„Ruzie, maak ruimte,” schreeuwde de een.

„Droog mekaar af,” een ander.

De jongens maakten een wijden kring.

„De arena!” schreeuwde Willem.

„Een arena en twee wilde stieren,” gilte een ander. „Toe maar,
ksst, ksst.”

De jongens, die elkaar stevig vast hielden, trachtten elkaar op
den grond te werpen, doch beiden waren ze potige bazen en
even sterk.

„Jullie schiet niet op, schei er uit,” riep Willem. „Als jullie elkaar
wilt plukharen, wacht dan, tot je roofridder ben van 't jaar 2000
voor Christus. Allo, schei uit.”

„Ja, schei uit, laten we samen plezier maken,” riep Hein.

„Ja, uitscheiden,” riepen andere stemmen.

En toen lieten Jan en Kees elkaar los.

Natuurlijk, wat was er nu aan om te vechten, als de toeschouwers
't niet belangwekkend vonden.

En toen ze tegenover elkaar stonden, zei Jan:

„Later, hoor.”

„Natuurlijk,” antwoordde Kees.

Willem nam 't woord.

„Stil nou,” zei hij.

Jongens beginnen altijd te waarschuwen, dat de kameraden stil
moeten zijn, ook al zeggen ze geen woord.

„Stil nou, we gaan twee partijen roofridders maken,” zei hij. „Ik
zal omstaan. Jij, Kees, wijst telkens een jongen aan. Er zijn twee

partijen: de blauwen en de witten. Er zijn twaalf jongens. Iedere partij dus zes."

„En kleine Ko dan, telt die ook mee?" vroeg Frans spottend. Kleine Ko was de kleinste van de troep.

„Hou je...," waarschuwde Willem, die weer ruzie vreesde. Frans zei niets, doch gaf den jongen naast hem een por in de zij. „Au!" schreeuwde die.

„Nou stil, ik sta om. Beginnen."

Kees wees Piet aan.

„Blauw," schreeuwde Willem.

Toen zich zelf.

„Wit."

Toen Jan.

„Wit."

En zoo ging 't door, tot de twaalf jongens in blauwen en witten waren verdeeld.

En Jan en Kees, die een minuut geleden elkaar te lijf gingen, waren nu beiden witten, en dus vrienden.

Zij zouden dien avond althans niet vechten.

„En nou het doel?" vroeg Piet.

Toen Willem: „Het doel? Luister, 'k heb een reuzenplan."

„Zzzz," suisde de wind in de kruinen der boomen.

„Stil en luister. 't Is een herfstavond. Geheimzinnig blaast de wind in de toppen der reeds gelende boomen. De blauwe ridders liggen gereed, een aanval te doen op 't kasteel. 't Is in 't jaar veertienhonderd zes en twintig...."

„En een half!" roept Kees en schatert het uit.

„Hou je stil!" schreeuwt Frans, die al onder den indruk komt.

Willem kon goed vertellen, en had veel verbeelding en veel rooversboeken gelezen.

„In 't jaar veertienhonderd zes en twintig," vervolgt Willem. „De

blauwen staan gereed, een aanval te doen op 't kasteel der witten. Beide partijen zijn tot de tanden gewapend. Met woede in de harten en haat in de oogen stormen ze op elkaar in. De blauwe ridders overwinnen. De lijken liggen verspreid in den tuin. En over die lijken bereiken de blauwen het kasteel.

Ze knevelen den slotvoogd en diens vrouw en voeren de dochter als losprijs mee.

Achter 't kasteel ligt de eendekker gereed. Ze stappen in . . .”

„Die 's fijn,” lacht Jan, „een eendekker in veertienhonderd zes en twintig.”

„Neen, halt,” schreeuwt Willem, die nu ook zelf lachen moet om zijn eigen onzin. „'t Was een driedekker. Ze stappen in. Ze vliegen op . . .”

„Schei uit met je sprookjes,” roept Frans. „Vertel 't later maar verder. Zoo schieten we niet op.”

„Nou, dan een ander plan!

We trekken naar de boerderij van Bosveld. De boomgaard is vol appelen en peren. De witten verdedigen den boomgaard; ze houden stand bij den vonder, die over die breede sloot ligt. Jullie weet, waar ik bedoel.”

„Het kippenbruggetje,” zei Dirk.

„Juist!

De blauwen willen er over. Gevecht. Hevig gevecht!

Winnen de blauwen, dan mogen zij den boomgaard in. Verliezen ze, dan trekken de witten er op af.”

„En de buit?” vroeg Kees.

„Wordt gelijk verdeeld,” antwoordde Willem.

„Na den oorlog de vrede en 't vredesmaal.”

Dat plan leek den jongens.

„Vooruit dan!” riep Jan, die met deze woorden zich ongevraagd stelde aan 't hoofd der witten.

„Ja, vooruit!” gilden dezen.

En in flinken pas marcheerden de witten af.

De blauwen bleven wachten.

„Over een kwartier, zeg!” schreeuwde Willem den aanvoerder der witten na.

En deze als antwoord: „Ja, over een kwartier.”

„’t Zal fijn worden,” meende Piet, en hij wreef zich de handen van prettige oogst.

„Zzzz,” suisde heftiger de wind in de boomen.

„Fijne avond,” zei Willem, „een fijne wind. Kijk Manus daar ginds. Zie eens, hoe valsch hij telkens loert tusschen de wolken door. Hij houdt ons in de gaten.”

En hij schudde de maan zijn vuist toe.

„Kom maar op, we lusten jou.”

De maan schoof haar hoofd achter de wolken.

„Geen lef,” zei Willem minachtend, „een witte.”

De veldwachter stond te kijken voor zijn huis. Hij zei niets, vond het rustig op ’t dorp dien avond.

„’t Kwartier is nu wel om,” zei Frans. „We moeten opmarcheeren.”

„Ja, maar niet recht op het doel af. Je weet, dat rechts van den vonder een dicht kreupelbosch ligt. We moeten probeeren, dit sluipende van de achterzij te bereiken. Dus gaan we niet te zamen. We verdeelen ons in drie secties, elk van twee man.”

„Juist,” riep Frans. „Dan jij en ik.”

„Goed,” zei Willem. „Hij gaat al. Verdeel jullie je nu ook in tweeën.”

„Ik zou je bedanken,” lachte Piet, „dan lag mijn hoofd te denken, hoe mijn beenen moesten loopen.”

Willem lachte, dat hij schaterde.

„Die is goed,” zei hij. „Zoek in elk geval het zaakje maar uit. Wij gaan.”

En fluitend liep hij, Frans naast zich, heen.

Onderwijl spraken ze af, hoe ze het kreupelbosch, naar alle waarschijnlijkheid, onbemerkt zouden bereiken, en toen ze aan 't eind van de dorpsstraat waren, sloegen ze het weidepad rechts in.

't Was inmiddels donker geworden. Langs den donkeren avondhemel dreven zware wolken, waartusschen de maan bijwijlen bleek lichtte.

De wind suisde al harder in de boomen.

De rivier, links van hen, klotste geheimzinnig en het bepluimde riet boog zich naar de even krullende golfjes.

Uit het dorp rechts van hen klonk geen geluid.

„Rare avond,” zei Willem. „Heb jij dat wel eens, dat je in eens denkt, dat er een ongeluk zal gebeuren?”

„Ben je gek!”

„'k Geloof het niet, maar ik heb 't wel. Hoor je wel, hoe raar alles is? Die wind: één lange zzz — dat kl — kl geklots van 't water, en dan die groote wolken met dat maangezicht er tusschen.”

„Jô, je ben gek, je zou me bang maken,” zei Frans, die 't inderdaad benauwd kreeg onder Willems woorden.

„Nou, laten we dan maar zingen,” stelde Willem voor.

„Neen, maar! Die is fijn! Op verkenning uit, om den vijand te verrassen en dat zingende doen.”

„Dat 's waar ook,” antwoordde Willem. „Nu, dan moet je je angst maar dragen. Vooruit!”

Zwijgend liepen de jongens nog een eind voort, toen ze plotseling van achter een der boomen, die de tuinen der burgers omgaven, een levend wezen te voorschijn zagen springen.

Met een paar groote sprongen was het bij de jongens.

Zij krijschte een hoog gilgeluid in de lucht.

„Gekke Hanna!” riep Willem, wien 't bloed als verstijfde in de aderen.

„Willem!” riep Frans angstig en hij greep zijn vriend bij een arm.

En bevend van angst bleven ze onbewegelijk naast elkaar staan, zich niet durvende bewegen, noch den moed hebbende, om weg te ijlen.

Gekke Hanna woonde in een klein huisje, even buiten het dorp. Zij was een vrouw van middelbaren leeftijd. Ouden van dagen, die haar vroeger gekend hadden, wisten, dat zij eerlang een normale vrouw was geweest; een vriendelijk, blij mensch, een goede huisvrouw en een beste moeder.

Nu twintig jaar bijkans geleden, had ze in dezelfde week haar man en haar eenig kind, een vijfjarig dochttertje, verloren.

Aanvankelijk was ze radeloos van smart, weigerde ze alle voedsel, en sprak geen woord.

Familieleden noch kennissen vermochten een woord uit haar te krijgen.

Dagen en nachten zat ze zwijgend op een stoel voor 't raam en keek — keek.

Aldoor keek ze naar boven — naar den hemel, haar verstarde oogen wijd open.

Tegen den dokter, die kwam, of tegen een welmeenend vriend of familie lachte ze een wanhopigen, verdwaasden lach.

En wat de dokter vreesde, geschiedde: zij werd krankzinnig. Onrustig was ze toen, steeds onrustig; als zocht ze iets, liep ze om het huis, over den weg, om den burcht, over de weiden.

Overdag was ze meestal thuis; ze hield een geit, wat kippen, bewerkte haar moestuin en leefde.

Hoe? Niemand wist het eigenlijk. Tot menschen sprak ze zelden of nooit, ze sprak alleen met zich zelf. Wie haar zag, hoorde haar mompelen. Wat ze zei? Niemand wist het.

De groote menschen, gewoon aan haar verschijnen, keken haar nauwelijks aan, kinderen en jongens meden haar, bang voor haar felle oogen, haar verdwaasden lach en bovenal voor de zinlooze geluiden, die ze uitstiet.

Soms, plotseling in den avond, klonken de scherpe huil-geluiden

van de arme waanzinnige door het stille dorp, en dan zwegen de kinderen, bang stil.

Die vrouw stond daar nu voor hen, Gekke Hanna, de schrik van velen.

Ze konden niet wegloopen, bleven staan, als vastgeklonken aan den grond.

En bij iederen zinneloozen kreet, dien ze uitstiet, voer een angst-rilling den jongens door de leden.

En zij ook bleef staan, vlak voor de jongens, het lichaam gebogen, haar felle oogen, even in het donker onzichtbaar op hen gericht.

„Huis, huis!” schreeuwde ze eensklaps heel verstaanbaar.

Willem, dit beschouwende als een raad voor haar zelf, zeide:

„Ja, ga naar huis, vrouw Witkamp, 't is al laat en donker, ga naar huis.”

Ze lachte een gillenden, wanhopigen lach.

„Ja, huis, huis, huis!” riep ze toen.

En daarop zweeg ze.

„Kom, vrouw Witkamp, ga naar huis. We zullen u wel wegbrengen,” zei Frans.

„'t Is al zoo laat,” vermaande Willem, „en donker.”

De arme zweeg.

De jongens zeiden niets, niet wetende wat te zeggen.

De wind was meer en meer opgestoken en blies zijn lang, einde-loos zzz... geluid door de boomen.

De rivier klotste.

En geen ander geluid was in de stilte.

„Boe, wind!” riep eensklaps de arme, „wind, wind!”

Ze riep 't al harder en harder, en ieder geluid scheurde de stilte vaneen, en deed de angst in de harten der jongens feller oplaaien.

Dan zweeg ze weer een oogenblik, en van die stilte waagden dan

de jongens gebruik te maken, om bij hernieuwing haar vriendelijk den raad te geven, haar woning op te zoeken.

Daar scheen ze een oogenblik aan te denken. Bijwijlen bracht ze de hand aan het hoofd, als wilde ze zich iets herinneren, dat ze vergeten was.

„Alle oude menschen slapen al,” zei Willem, die zoo heel graag de oude wilde bewegen, terug te gaan, „en ook de kinderen.”

Toen plotseling scheen ze weer te ontwaken, het was of de herinnering herleefde.

„Kind, kind,” riep ze eensklaps, met duidelijken klank. En weer „kind, kind.” Tot ze plotseling zich omkeerde en maar steeds herhalend: „Kind — kind”, wegliep, in de richting van het water.

„Frans,” schreeuwde Willem, „ze . . .” Maar hij voleindde den zin niet, doch liep de oude ongelukkige na, die, als hadden haar voeten vleugelen, weg vloog in de richting der rivier.

Willem en Frans liepen, wat ze konden.

„Ze zal zich verdrinken,” schreeuwde Willem angstig. „Kom, kom.”

En al harder liepen de jongens, om dat eene verschrikkelijke te voorkomen, doch — te laat! Dicht bij de rivier gekomen, hoorden ze een doffen plons.

„Frans, Frans,” schreeuwde Willem, „ze is weg, wat moeten wij doen?”

Zzz blies de wind in een langen, niet onderbroken adem.

En de rivier klotste voort.

En de stilte was.

Daar, plotseling in 't midden van de vrij sterk stroomende rivier, dook de arme op.

„Frans, daar!” gilde Willem, en voor Frans het beletten kon, was Willem in het water gesprongen.

„Willem, Willem dan!” gilde Frans. Te laat!

Willem verdween in de diepte.

Die arme Frans!

Hij stond daar, onmachtig om te helpen, zelf ten prooi aan radelooze wanhoop.

Hij gilde, schreeuwde om hulp en liep dan radeloos langs den oever.

Plots kwam Willem, die wat zwemmen kon, boven.

„Willem,” schreeuwde Frans... „Willem dan, kom hier, je verdrinkt.”

„Waar ... is ... ze?” kon Willem nog even vragen, maar toen werd de stroom hem te sterk, zijn doorweekte kleeren gaven aan zijn lichaam een te groot gewicht.

En wederom zonk hij in de diepte.

Als waanzinnig van angst liep Frans heen en weer en wierp zijn wanhopig „help, help” over den suizenden wind heen, in alle richtingen.

Tot hij plots in zijn onmiddellijke nabijheid een forsche stem hoorde roepen: „Wat... wat... wat is er?”

„Daar, daar,” riep Frans... „Gekke Hanna in 't water, en Willem Dolkens er bij, wilde haar redden.”

De man, tot wien deze woorden gericht waren, was Blommers, de hoofdopzichter over de goederen van het kasteel.

Hij zei niets, doch sprong, na in een ommezien zijn schoenen en jas uitgeworpen te hebben, te water.

Toen juist kwam Willem boven.

Met een forschen slag was hij Willem genaderd en greep hem.

„Help,” riep hij Frans toe, Willem met zich voorttrekkend naar den oever.

Frans sprong op 't benedeneinde van den zacht glooienden oever.

Willem werd op 't droge gehaald.

Slap hing zijn lichaam — 't hoofd was op de borst gezakt.

Frans trilde van angst — durfde geen woord vragen.

„Kijk in 't water,” riep Blommers, of „zij boven komt.”

Toen legde hij Willem plat op den grond op zijn jas, die hij opgevouwen had.

Daarop, geknield achter hem, pakte hij zijn beide armen in de ellebogen, strekte deze krachtig achter Willems hoofd, totdat de handen op den grond waren, wachtte even, bracht toen de armen weer naar voren en ging voort, met de kunstmatige ademhaling toe te passen.

„Hoe lang lag hij er in?” riep hij Frans toe, toen, na een paar minuten, de drenkeling nog geen teeken van leven gaf.

„'k Denk een paar minuten,” antwoordde Frans, die, nu hij het eerste woord gesproken had, durfde vragen met angstig-sidderende stem: „Is Willem dood?”

„God geve van niet,” antwoordde Blommers, die voortging met zijn reddingswerk.

Plotseling barstte Frans in schreien uit.

Zijn kracht was ineens gebroken, en, sidderend van te groote angst, viel hij neer en snikte snikte

Blommers deed, als merkte hij 't niet.

„Die jongens ook,” dacht ie, terwijl hij zijn werk voortzette. . . „'t Is altijd wat. 'n Ouder beleeft wat.”

Willem lag daar intusschen en scheen dood, doch Blommers zette, met steeds grooter toewijding, zijn arbeid voort, tot

„Ha!” schreeuwde Blommers eensklaps. Uit Willems bekleemde borst ontsnapte een dof geluid, stuipachtig strekten zich zijn leden.

„Goed, goed,” schreeuwde Blommers, „toe maar jongen.”

De kreten van Blommers hadden Frans tot de werkelijkheid teruggebracht.

Hij sprong op. „Leeft Willem?” vroeg hij, met angstige hoop.

„Ja,” klonk het antwoord van Blommers, die voortging met zijn behandeling, die hij zoo lang voortzette, tot Willem weer rustig ademde. Toen vroeg hij: „Kun je opstaan?”

Willem trachtte zich op te richten, doch rochelend viel hij terug, na iedere poging.

„Wat is er, wat wil je dan?” vroeg Frans.

„Moe . . .” was alles, wat Willem zei.

„Het eerste, wat we te doen hebben, is hem thuis te brengen. Hij hoort op bed en de dokter moet komen. De weg naar zijn huis is te lang. We zullen hem naar mijn woning brengen. Die is dichtbij. Help mij hem dragen.”

Voorzichtig omvatten de armen van Blommers het bovenlichaam van den geredde.

„Ziezoo, pak zijn beenen, maar voorzichtig.”

En zoo droegen zij Willem naar Blommers' huis, dat op een paar minuten afstand van de rivier lag.

„Vader,” riep angstig de dochter, toen ze de deur inkwamen met Willem. „Vader, wat is er!”

Toen, Willem herkende: „Maar jongen, wat is er?” In weinig woorden had Blommers haar alles verteld.

„Nu is er nog veel te doen. Allereerst moeten zijn ouders gewaarschuwd worden. Dat doe jij Frans, maar voorzichtig Doe 't gewoon. Zeg, dat Willem gered is en hier wordt verpleegd. Laten ze den dokter meebrengen. Ga dan meteen naar den veldwachter en laat die de dregge meebrengen. We kunnen die vrouw toch niet zoo laten liggen.”

Terwijl hij zoo sprak, hield hij Willem nog steeds op zijn armen. Frans hield zijn beenen.

„Suus, nou leggen wij hem op bed. Jij kleedt hem uit en zorgt voor hem. Dek hem vooral warm toe.”

Bleek bleef het hoofd van Willem liggen — de oogen hield hij gesloten.

Bijwijlen mompelde hij bijna onverstaanbaar: „Gekke Hanna . . . water.”

Dan zei Suus, de zevenentwintig-jarige dochter, kalmeerende woorden. Willem werd op bed gelegd.

„Ziezoo, nou jij naar zijn huis. Laat de menschen niet schrikken.”

Frans liep heen.

„Laat de veldwachter en wie er meer mee komt, maar dadelijk aan 't water komen. Je weet de plaats!” riep hij Frans nog na.

Frans liep, wat hij kon.

Een groote angst was in hem.

De wind was al meer en meer opgestoken — heftiger klotsten de golven bijwijken klonk een luid gehuil van een hond eener boerderij in de verte.

Volkomen duisternis was alom.

Zwart staken hier en daar de huizen op van zijn dorpje.

De hemel was egaal donker grijs.

Hij liep al harder en harder, met angstig kloppend hart.

Daar in 't water, waarlangs hij ging, lag gekke Hanna. — Daar — dood . . .

En Willem . . . wat zag hij bleek! Als hij ook eens . . .

„Zzzz,” kermde de oude boomen, waaronder hij nu liep.

Hij kwam bij 't huis van Willem.

De knechts waren in de smederij. Dolkens niet.

Hij liep het huis in. Hij kwam in de huiskamer.

Daar zaten vader en moeder met Willems oom. Ze wisten van niets en praatten gezellig, met opgewekte gezichten.

Frans had zichzelf ingeprent, dat hij zich goed moest houden, doch hij was een jongen.

Wie van zijn jaren zou zich beheerscht hebben? En daarom begon hij veel te plotseling met de mededeeling, dat Willem in 't water had gelegen, dat hij nu bij Blommers was, en dat gekke Hanna in 't water was gesprongen, en dat . . .

Maar de drie menschen waren al opgesprongen. Dit hadden vader en moeder het best verstaan:

„Willem in 't water gelegen . . . nu bij Blommers.” En:

„Is Willem ziek, is Willem . . . ?” riep moeder, en met wijd open oogen keek ze Frans aan. „Willem is toch niet . . . ?”

’t Woord wilde niet komen.

Doch dat woord begreep Frans.

„Hij is bij Blommers, hij ligt op bed. De dokter moet komen, zei de opzichter.”

„k Ga hem halen,” zei oom. „In een minuut ben ik terug. ’k Breng meteen den veldwachter mee.” En oom was al weg.

Een paar minuten later liepen vader, oom, moeder, de dokter, de veldwachter en Jan, de knecht, met Frans, zoo hard ze konden, voort naar de woning van Blommers.

Hein, de jongste knecht, was thuis gebleven, om zusje.

Frans moest vertellen van gekke Hanna, wat ze gedaan had, hoe alles precies gebeurd was, doch vader en moeder vroegen slechts naar Willem.

„Zie, daar is ’t gebeurd,” zei Frans, toen ze op een afstand de plek genaderd waren.

„Kijk, Blommers staat er al.”

„k Zie hem,” zei de veldwachter, die, met de dregge gewapend, naar de plek snelde, waar Blommers stond.

„Hallo!” klonk diens stem den veldwachter tegemoet, die, door den knecht en Frans gevolgd, zich in de gegeven richting spoedde.

De dokter, vader en moeder waren spoedig in ’t huis van den opzichter.

Willem lag te bed, de oogen gesloten. Zijn gezicht was bleek. Doch hij lag rustig.

„Willem, mijn jongen!” kreet smartelijk de moeder, en ze liep op ’t ziekbed toe. Doch haar liefde voelde, dat ze stil moest zijn in haar smart.

En dan boog ze zich over Willem heen en gaf hem een zachten kus op het voorhoofd.

„Mijn kind, mijn kind,” schreide ze toen.

Stil was de dokter haar opzij gekomen.

„Laat mij even,” zei hij zacht.

„Heeft ie rustig geslapen, juffrouw?” vroeg hij aan Suus.

„Ja, dokter.”

„Niet gesproken?”

„Soms een enkel woord. „Gekke — Hanna — water,” zegt ie dan. En „moeder — moeder.”

„Willem, Willem,” schreide moeder, en Suus stond op en zette moeder op een stoel en ging naast moeder staan, vertroostend haar hand op moeders schouder en zacht fluisterend kalmeerende woorden.

Vader zei niets. De pet in zijn hand, keek hij beurtelings naar zijn jongen en den dokter, die zijn onderzoek begon.

Een angstig zwijgen was in de kamer, angstiger nog door moeders zacht gewezen.

De dokter beluisterde lang den armen drenkeling, die daar lag, onbewegelijk, krijtwit, het gezicht op het kussen.

„En, dokter?” vroeg angstig-kalm vader, toen de geneesheer het onderzoek staakte.

Moeder sprong op.

„Dokter?” bad ze.

„Kalm, moedertje, alles komt terecht. Er is hoegenaamd geen gevaar. De jongen is heelemaal op van angst en inspanning. Hij kan niet vervoerd worden. Hier moet hij blijven. Dat is zeker.”

„'k Zal goed voor hem zorgen,” beloofde Suus stil, en haar warme oogen keken moeder aan.

„Maar vannacht, mag ik dan blijven?” vroeg moeder.

„Natuurlijk, u blijft, zoo lang u wilt.”

„Dank,” zei moeder aangedaan.

„Ziezoo, morgen kom ik terug,” zei de dokter. „Mocht hij wakker

worden en over hoofdpijn klagen, leg dan maar koude compressen op zijn hoofd.”

Toen gingen de mannen heen.

Aan den waterkant, op de plaats, waar gekke Hanna zich had verdronken, bewogen zich veel menschen.

't Halve dorp was op de been.

Hein, de knecht, die achter was gebleven, had 't aan den brievenbesteller, die voorbij kwam, verteld, en toen wist een ieder op 't dorpje, wat daar ginds in de wei had plaats gegrepen.

Ze waren druk aan 't dreggen.

Toen de dokter aankwam, werd juist 't lijk opgehaald.

De menschen zagen er naar met huiverende angst.

Het slappe lichaam, welks deelen als in elkaar gevouwen waren, werd op de wei neergelegd. De dokter, hoewel overtuigd, dat de arme dood moest zijn, paste geruimen tijd de kunstmatige ademhaling toe.

Vergeefs — het doode lichaam werd door twee mannen naar 't dorp gedragen.

En toen ze daar zoo stil heengingen door de avonddonkerte, klonk plotseling achter hen een vroolijk:

Lang zullen we leven

Lang zullen we leven

Lang zullen we leven

In de gloria.

't Waren de blauwe en witte ridders, die, toen ze, naderbij gekomen, al die menschen zagen, 't op een loopen zetten, nieuwsgierig te weten, wat er aan de hand was.

Frans, die hun zingen gehoord had, liep hen tegemoet, en vertelde hun het verschrikkelijk gebeuren.

En de jongens, die toch veel plezier hadden gehad, werden stil.

Drie dagen later werd de arme ongelukkige begraven. Maar geen der dorpsmensen volgde de baar.

Willem, wiens spoedig herstel door den dokter was vastgesteld, bleef langer ziek, dan de geneesheer verwacht had. De te groote angst en inspanning, gevoegd bij de plotselinge, te hevige afkoeling, hadden een lichte longontsteking ten gevolge. En dagen lang moest hij blijven in de woning van Blommers.

Maar Suze paste hem op met voorbeeldige toewijding.

Willem kreeg veel bezoek van zijn vader en moeder natuurlijk, die dikwijls zusje meebrachten, en van zijn vele vrienden.

Vier weken later was Willem hersteld, en toen hij, door moeder afgehaald en door Suze gebracht, naar zijn woning wandelde, wees hij, daar gekomen, de plek aan.

„Daar was het, moeder, daar!” zei hij. Dan werd hij stil door de herinnering aan dien verschrikkelijken avond.

INDIANENKAMP.

DOOR

ARN. NEYENHUIS.

VOORBEREIDSELEN.

Het ging niet. De lap was te klein of de beenen te groot, al naar je 't zeggen wilde. Maar 't ging niet. En Henk bekeek met een treurig gezicht den op tafel liggenden lap, die te klein was om tot broek herschapen te worden. Een zucht ontsnapte hem en diep neerslachtig keek hij naar zijn stevige, wel wat héél dikke beenen.

„Het gaat heusch niet,” zei zijn zuster.

Wat nu te beginnen! Heilig nam hij zich in dit oogenblik voor, al het mogelijke te doen om magerder te worden en tot normale afmetingen terug te keeren. Hij was er wel aan gewoon geraakt veel last te ondervinden van zijn dikte. De bijnaam „Worstje” was hem nooit erg aangenaam geweest. Maar nu werd het hem toch te erg; de maat was vol, liep over. Zóó'n prachtige broek had het kunnen worden en nu ging het niet. Hij trachtte nog eens Cato te overtuigen, dat het iets onmogelijks was, als Indiaan in een gewoon pakje rond te loopen. Zonder een goede broek kon hij niet naar het kamp gaan.

„Maar we hebben geen ander goed en ik kan hier toch geen grooter stuk van tooveren?!” was het kalme antwoord van Cato.

Tegen die redeneering kon Henk niet op. Met langzame, groote

stappen liep hij in diep gepeins de kamer op en neer. Hoe aan een broek te komen! Al heel gauw moest hij inzien, dat de lap grooter moest worden of hij magerder, en dat waren beide al twee even groote onmogelijkheden. Daar had hij het gevonden! Met een, voor zijn dikte, verwonderlijke snelheid stoof hij de kamer uit, gooide de deur met een slag dicht, zoodat Hector uit de keuken toesprong en hem woest blaffend na-rende de trappen op. Boven viel hij in zijne haast over den voor zijn voeten draaienden hond, gleed de trap af, sloeg zijn arm uit om zich vast te klampen, greep een mand waschgoed, die niet staan bleef en Henk en hond en mand, en het waschgoed over hen heen, rolden de trap af. Hector jankte en beet in een voorbijvliegende onderbroek.

Cato kwam toegelopen, wilde een schreeuw geven, toen over de trapeuning heen een opengevallen laken neerdaalde juist op haar hoofd, gevolgd door meerdere stukken ondergoed, zoodat zij in het wilde met hare armen ging slaan om het laken af te rukken, dat daardoor nog dichter en verwarder haar hoofd omstrengelde.

Daar zat Henk nu, onderaan de trap, betastte zijn dikke kuit, wreef met een pijnlijk gezicht over zijne knieën. Hek jankte niet meer, vocht met de onderbroek. Cato, eindelijk bevrijd van het laken, stond met een vuurrood hoofd, de haren in de war, woedend naar het overal verspreide waschgoed te kijken en mompelde binnensmonds iets niet heel vriendelijks in de richting van Henk, die langzaam en pijnlijk opstond.

Toen barstte een onweer van verontwaardiging los over Henks schuldige hoofd, dat zich deemoedig naar zijn pijnlijke knieën boog, vol schuldbesef. Maar heel gauw dreef het onweer verder, om ergens anders neer te vallen en wel op den armen Hek, die door zijn blij blaffen de aandacht tot zich trok. Arme Hek! Hij had het zeker nooit gedacht, dat ie zóó gauw uit zoo'n heerlijk verwarde kluwen van sloopen, hemden en lakens verlost zou kunnen worden; dat ie

zóó gauw de witte, zwierende pijpen van zijn onderbroek kwijt zou zijn! Maar Cato was ook boos, heel erg boos en daarom deed ze dat zoo vlug en wel wat erg hardhandig. Arme Hek! Ineens uit zijn dolle ravotterij, zat hij nu achter Henk met een even pijnlijk gezicht als deze.

Een poosje later, toen zijn knieën geen pijn meer deden, stond Henks gezicht toch nog even pijnlijk en bedrukt. Dat Cato, woedend over den rommel, dien zij op moest ruimen en over de verwoesting, door Hek aangericht, geen broek voor hem zou maken, dat stond vast. En hij had juist de oplossing gevonden en was daarom naar boven gerend. Nu nam hij den lap mee, ging op zijn kamertje zitten, en knipte een broek naar het voorbeeld van die van zijn vriend Kees. Met leedwezen haalde hij toen een langen, rooden band, met zwarte veeren bezet, te voorschijn en knipte er twee stukken af, ter lengte van de broek. Rechts en links zou hij die er tusschen naaien, dan werd de broek wijd genoeg. 't Was anders wel zonde van zijne mooie veeren-hoofdtooi, die tot op den grond afhing en waarvan nu maar een kort eindje overbleef. Maar mooi zou zijn broek worden! Bruin met zwart en dan een rand zwarte veeren er langs! Fijn!!

Toen toog hij aan het werk. Het doorsteken van de naald, die bij het oog al haast even scherp was als aan de punt, was een pijnlijk werk. En zijn dikke, vleezige vingers konden met geen mogelijkheid in Cato's vingerhoed. Met heel veel moeite wist hij eindelijk zijn pink er in te persen. Dat zat niets prettig en bovendien was 't erg lastig met zijn pink zoo'n naald er door te priemen.

Zoo tobde Henk den heelen Zaterdagmiddag. Het zweet druppelde over zijn van inspanning hoogrood gezicht. Zwaar zuchtend werkte hij door. Alleen de gedachten aan morgen, aan de tent, het vuurtje, het kamp, hielden den moed er in. Toen hij eindelijk klaar was, zakte hij achterover op zijn stoel en een heel diepen zucht van

verlichting slakend, bleef hij wel een kwartier lang zoo liggen uitrusten en met trotsche voldoening steeds starend op zijn broek.

DE GROOTE DAG.

Den volgenden dag keken de boeren al heel vreemd op, toen ze tusschen de korenlanden, over het smalle voetpaadje, zes gedaanten zagen gaan, waarvan ze niet konden zeggen, wat het nu eigenlijk waren. De hond van boer Harmsen blafte en blafte! rukte aan zijn ketting en ging geweldig te keer.

„’t Zullen Zigeuners zijn,” meende de knecht, „die sleepen altijd hun heele hebben en houden mee.”

„Maar wat is dat achterste dan?” vroeg de boer, wijzend op een lang, geelachtig glimmend ding, dat hoog boven het koren uitstak en rechtop het paadje scheen af te wandelen.

„Ik vind het angstig,” meende zijne vrouw. „’s Morgens zóó vroeg al op den weg en dan op Zondag, en dan met al dien vreemden rommel en dat achterste ding! Wat moet een fatsoenlijk mensch daar nou mee doen? Ik geloof, dat het kwaad volk is. Boer Karelsen zijn koe is ook ziek geworden, toen hij een paar vreemde kerels onderdak had geweigerd. Ik zeg je, van die lui kun je alles verwachten. Kijk dat ding eens gauw gaan! Zóó kan een mensch niet loopen!” En steeds meer beangst door haar bijgeloof, ging zij rillend, zoo gauw zij kon, naar binnen.

„Kees slaat niet voor niets zoo aan,” waarschuwde zij nog om den hoek van de deur.

Het gele gevaarte, dat nu, volgens de boerin, met een boven-menschelijke snelheid voortholde, was niets anders dan de geöliede linnen tent, die Kees rechtop in zijn rechterarm gekneld hield, terwijl hij met zijn linkerhand zijn fiets bestuurde, waar hij door zijn

vrienden zoo juist opgeholpen was. Hij zou vooruitgaan om een goed plekje te zoeken. Daar zijn hoofd achter het tentlinnen geheel verborgen was en het hooge koren de fiets onzichtbaar maakte, zagen de boeren in den neveligen morgen alleen een groot, geel gevaarte, vreemd en angstwekkend door het land vliegen.

Boer Harmsen was hoofdschuddend naar binnen gegaan.

Intusschen zwoegden de overige vijf vrienden moeizaam voort, bepakt als ze waren. Zooveel mogelijk droegen ze alles op hun hoofd. Dat was bij Indianen zoo de gewoonte, zei Jan. Ze dachten er in 't geheel niet aan, dat er met zooveel belangstelling naar hen gekeken werd en dat die pakken op hun hoofd, door de morgen-nevelen er op een afstand wel heel spookachtig uit zagen.

Allen droegen zij hun broek, een doek om om te slaan, hun wapenen en proviand. Piet sjouwde, behalve het groote pak op zijn hoofd, nog een lang brood onder zijn arm mee. De pan, die hij meegebracht had, droeg Karel. Frans droeg een zak rijst en stond duizend angsten uit, dat zijn slingerende veldflesch een gat in den zak zou stooten. Henk droeg eerst de boter, maar hij had al zóó'n verhit gezicht, niettegenstaande de frissche morgenlucht, dat Karel het uit medelijden van hem overnam.

„Anders smelt ze nog,” had hij gezegd.

Jan droeg twee groote pakken, het zijne en dat van Kees, die vooruit was met de tent. Zwijgend liepen zij achter elkaar als Indianen op het oorlogspad.

Eindelijk zagen ze Kees, die al ijverig bezig was den grooten middenpaal van de tent in den grond te boren.

't Was hier een prachtig plekje. Vóór hen lag een breede sloot, rechts van hen een wilgenboschje. Tusschen de voorste boomen sloegen zij de tent op. Alle bepakking legden zij onder een boom, met een zucht van verlichting. Toen togen zij aan 't werk om Kees te helpen met de tent, die spoedig klaar was. Nu waren,

de jongens echter zóó verrukt over hun „wigwam”, dat zij, hunne waardigheid van ernstige Roodhuiden geheel vergetend, in wild-woesten dans er om heen sprongen, met de handen op de knieën sloegen, een luid krijgsgewil aanhieven en zóó uitbundig deden, dat Henk, die blazend en puffend van warmte en hijgend naar lucht, al heel gauw ophield en er naar ging zitten kijken, riep:

„Zeg! Schei uit! Jullie schreeuwt de heele buurt bijeen.”

De anderen, ook moe, eindigden nu.

„’t Land is toch van boer Karelsen?” vroeg Kees aan Henk.

„Ja, vast hoor,” was het antwoord.

„Heb je hem gevraagd of hij ’t goed vond?” vroeg Jan nu.

„Nee, als hij niets merkt, zeg ik ook maar niets. Ziet hij het, dan zal hij ons toch niet weggagen.”

Boer Karelsen verkocht altijd boter bij Henk thuis en deze rekende er op, dat hij een goeden kennis wel niet van zijn land zou jagen.

„Nu de keuken maken,” zei Jan, die tot kok was aangesteld.

„Nee, dat heeft den tijd nog,” meende Kees, die zooveel als opperhoofd was. „Eerst moeten we ons verkleeden.”

„Ja!” riepen de anderen en allen zochten met koortsachtigen haast hun pak op, om het schoons te voorschijn te halen.

Henk, geheimzinnig doend, ging zich in de tent verkleeden. Ze moesten hem pas zien, als hij klaar was. Dat wilden zij echter allen en spoedig waren ze op verschillende plekjes van het boschje bezig zich te tooien als waardige Indianen. Alleen de omgevallen pan met het pakje boter er in, het lange brood, half uit het papier te voorschijn komend en de zak rijst, gelukkig nog heel, lagen verspreid in eenzaamheid te wachten. Een paar boomen verder was ook nog eene veldflesch en Jans schop (om de keuken te graven) te vinden.

Het eerst kwamen Jan en Piet te voorschijn.

Jan schudde van ’t lachen om Piet, die niet alleen een andere

broek had aangetrokken, maar zelfs zijn blouse had uitgedaan en onder de lange, sleepende deken nu twee bloote armen stokkerig stijf bewoog, terwijl hij de punten der deken vasthield en zóó als een fladderende vleermuis kwam aangestapt. Piet beleedigde Jan door hem, om zijn omslagdoek, als „de squaw, Grootmoeder squaw!” te betitelen.

Karel en Frans kwamen nu ook als echte Indianen, Karel met zijn windbuks, Frans met een boog over den schouder, van achter de boomen. Frans droeg als bijzondere versiering een dot uitgeplozen touw aan zijn riem, een scalp van een blanken hond, zooals hij trotsch meedeelde. Verder bloote voeten in sandalen, 'n echte Indiaan!

Eindelijk kwam Kees, die zijn hoofdmanschap eer aan deed. Niet lettend op de verbazing, de uitroepen, het gelach van de anderen, stapte hij, welbewust van zijn waardigheid als opperhoofd, met groote, afgemeten stappen tot vóór de tent. Zijn gezicht bleef strak ernstig. Hij zag er prachtig uit. Hij droeg ook sandalen, een donkere broek met franje aan de knieën, een rooden lap als gordel om zijn middel. Een aardappelmes in bordpapieren scheede bengelde er aan, een houten bijl stak er tusschen.

Over de schouders hing een prachtig bonte lap lang neer. Een rand recht opstaande veeren versierde zijn hoofd. Een boog hield hij in de hand en een lange, smalle bus, waarin eenige pijlen, hing aan een koord op zijn rug.

Maar nu kwam het mooiste. Met langzame, lange halen rookte hij! Een lange, Goudsche pijp, vreemd met inkt bewerkt, vol geheimzinnige teekens! De vredespijp! En nòg grooter wonder: hij was bruin, roodbruin, geen blanke meer, een echte Indiaan! Zijn voeten, zijn beenen, zijn handen, zijn armen, zijn gezicht, alles was mooi bruin getint!

En statig stapte hij tot voor de tent en sprak, langzaam en sleepend :

„Oef! Willen mijne broeders de vredespijp met mij rooken? Hier in het heilige woud zal de rook opstijgen naar de Goden en voor eeuwig zullen wij verbonden zijn. Willen mijne broeders de vredespijp rooken? Oef! Snelvoet heeft gezegd! Oef!”

De jongens kwamen onder den indruk van de plechtige rede, die zoo ernstig en langzaam, rustig tot hen was gesproken. Kees had succes van zijn moeizaam leeren, avond aan avond, van die mooie toespraak, waaraan hij iederen dag weer wat veranderd had, tot hij ze zóó had en geheel tevreden was.

Hij ging zitten met bestudeerde kalme waardigheid. Maar nu waren de jongens niet meer te houden, ze moesten weten, hoe hij aan die bruine kleur kwam.

Hij wilde het niet zeggen en eerst toen Jan zijn roestigen bijl zwaaide boven zijn hoofd en dreigde nooit de vredespijp met dien „hond” te willen rooken, gaf hij toe en haalde langzaam tusschen de struiken een busje met poederchocolade te voorschijn. Gelukkig was de voorraad nogal groot, want allen wilden het gebruiken. Spoedig liepen er vijf bruin besmeerde Indianen in prachtgewaad tusschen de boomen, om eindelijk in een kring gehurkt te gaan zitten, ten einde te beraadslagen en de vredespijp te rooken.

Waar was Henk toch al dien tijd?

Kees had al eens in de tent willen kijken, maar toen een stem van binnen gehoord: „Dat is flauw. Even wachten nog.” Later had hij het busje met het restje viezig fijngevreven poederchocolade door de kier van het tentdoek aangegeven. Nòg was Henk niet te voorschijn gekomen. Moeilijk was zijn werk dan ook wel geweest. Heel langzaam en voorzichtig had hij zijn broek moeten aantrekken. Eindelijk was het klaar. Toen had hij zijn laarzen aan zijn bloote voeten getrokken, want een Indiaan met kousen, dat was te gek! Het zat anders niets prettig, en ook zijn broek spande vreeselijk. Een groot vouwbeen stak hij tusschen zijn riem, een oude deken

sloeg hij om, een boog hing over zijn schouders. Toen had hij nog heel wat moeite gehad, het overschot van zijn prachtige veerenhoofdtooi goed op zijn hoofd te bevestigen en eindelijk moest hij zich nog geheel insmeren.

In de halfdonkere tent kregen sommige deelen wel eens dubbel en andere nog niet eens enkel.

Als een mooi wit en bruin gevlekte Indiaan trad hij na veel zwoegen naar buiten. Langzaam en statig ook, maar niet uit eigen wil. Zijn gezicht stond ook niet gewoon, maar angstig, want... zijn broek! Het spande toch erg!

Een brullend gelach verbrak plotseling de ernst der beraadslaging, toen zij hem zagen.

„Net een zebra!” riep Jan, doelend op de zeer zeldzame huidkleur van den Indiaan.

„Zijn staart valt uit!” doelde Piet op zijn halven haartooi.

„Loop niet te hard!” raadde Karel hem aan.

„Ga je vliegen?” vroeg Frans.

Kees trachtte als opperhoofd de ernst te bewaren en Henk wat in bescherming te nemen tegen de spotternijen van zijn vrienden, maar eensklaps ziet hij scherp toe en zegt:

„Draai je eens om!”

De toon is zoo vol spanning, dat Henk gehoorzaamt en....

Nooit zal er zoo gelachen zijn op een Indianenberaadslaging. De jongens rolden over den grond en lachten tranen.

Aan de achterzijde van de zijwaarts uitstekende veeren van zijn rechterbroekspijp.... zat een groote kluit jam! Langzaam zakte het lager en lager, bruine sporen achterlatend op zijn mooie broek, de veeren aan elkaar klevend.

’t Was ook zoo donker in de tent geweest!!

Haastig, vlugger dan voor zijn broek, die waarschuwend kraakte, wel goed was, liep Henk naar de sloot en waschte

zorgvuldig alle jam weg. Toen waagde hij zich weer in den kring.

Nog steeds lachten de jongens, even ernstig blijvend, om dan weer uit te barsten van het lachen. De vredespijp werd echter gerookt en de ernst van Indianen op het oorlogspad keerde weer. Kalm en statig gaf Kees de pijp door aan Karel, die voorzichtig eenige trekjes deed en ze aan Frans gaf. Deze durfde beter en blies met bolle wangen den rook uit. Piet deed het bescheidener en gaf ze al heel gauw aan Jan, die den rook door zijn neus wilde uitblazen. Maar ach, 't ging niet goed, en een niesbui, gevolgd door een hoestbui, was het gevolg van de prikkeling van den rook in zijn neus en keel. Henk deed eenige plechtige, diepe halen. Hij moest zijn eer weer trachten te redden, maar de onbesmeerde plekjes van zijn gezicht werden even later vreemd wit.

Toen volgde de beraadslaging en na breedvoerige besprekingen werd besloten eerst de keuken te graven. Een kuil in den grond was gauw gemaakt. Een groote, dikke tak werd door de ooren van de pan gestoken en op de kanten van den kuil gelegd. Onder de pan stapelden zij droog hout.

Frans deed de rijst en het water uit zijn veldflesch in de pan. Jan stak eenige houtjes aan.

„Gauw jongens! Meer halen! En droog vooral,” beval hij.

Allen zochten en droegen armen vol aan.

„'t Is te nat,” klaagde Jan steeds.

„Wat een rook!” riep Kees.

„Ja, ik moet droger hout hebben.”

Maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Allen zochten en droegen aan, maar het vuur bleef smeulen en dikke wolken blauwe rook stegen omhoog. De pan was bijna niet meer er in te zien.

„Smakelijk eten,” zei Henk.

„Even de pan wegnemen,” beval Jan.

En aan iederen kant pakten ze den stok op en legden die wat verder neer. De pan was al zwart beroet.

„Zouden we maar geen boterhammen snijden?” vroeg Henk.

„Worstje heeft natuurlijk het eerst honger!” spotte Jan.

„Nou, als we op den kok moeten wachten, krijgen we vandaag niet veel,” plaagde Henk terug.

„Als jij maar niet de helft van de jam had ingerekend, was ik er ook wel voor,” zei Kees.

Henk zweeg. Die jam bedierf niet alleen zijn broek, maar ook zijn stemming.

„Die rook is overal te zien! Dat verradt ons vast,” opperde Piet eensklaps.

„Straks komen de boeren kijken wat er is,” zei Kees.

„Ja, zie je wel. Doe nu dat vuur uit en laten we eerst aan de boterhammen beginnen,” drong Henk weer aan.

Jan gaf toe en Piet, die het vuur wilde dooven, gooide er water uit de sloot op. Nog dikkere, zware, blauwe wolken stegen op.

„Ezel,” beet Jan hem toe.

Hij greep den dikken tak, waaraan de pan gehangen had, wierp het vuur uiteen en trapte het uit.

Toen er nog slechts een paar kleine takjes smeulden, gingen zij weer in een kring zitten en Frans sneed het brood, waarna Karel er boter op smeerde. Met de jam moesten ze nu erg zuinig zijn en Henk kreeg als straf niets op zijn boterham.

„Wat gaan we nu straks doen?”

„Op jacht natuurlijk!” meende Kees.

„Nee, op het oorlogspad! Door de struiken een vijand besluipen,” zei Karel.

„In twee partijen splitsen,” vond Piet.

„Nee, bij elkaar blijven en op jacht gaan,” hield Kees vol.

„Paardrijden!” riep Jan.

„Ja, de paarden wachten al op ons!” riep Piet opgewonden uit.

„Ja! Dat is echt!” vonden de anderen ook.

Alleen Kees, als hoofdman, was bang voor de gevolgen en wilde waarschuwen, maar de anderen overschreeuwden hem.

„Dan krijgen we herrie met Karelsen,” wierp Henk nog tegen. Maar eindelijk vond hij het toch ook wel echt.

Spoedig waren de jongens in de wei en trachtten de paarden te vangen. Maar dat viel niet mee. Zoo'n ongetuigd paard is moeilijk te grijpen en al gauw wilden de meesten het maar opgeven.

„'t Gaat niet!” meende er één.

Maar Henk zag kans zich weer in volle glorie te herstellen. „Ik zal het doen,” zei hij, „maar jullie moet je stil houden, want ze worden veel te wild.”

„Pas op hoor! Want Bruin slaat aldoor achteruit,” waarschuwde Kees nog.

Heel langzaam ging Henk naar de Bonte en riep hem zachtjes. Hij had hem thuis zoo dikwijls wat te eten gegeven en hem van de bok af, naast boer Karelsen, gemend, dat hij hoopte hem nu wel te kunnen lokken. Werkelijk, hij kwam iets dichterbij en liep niet weg, toen Henk hem over den langen, slanken hals streelde. Langzaam liep Henk naar het hek en de Bonte volgde. Steeds hem streelend en toesprekend dreef hij het paard tot tegen het hek, klom er op, heel voorzichtig, want zijn broek waarschuwde krakend, streelde de Bonte nog steeds en ineens één been over hem gooiend, zat hij! Het paard bleef even verbaasd stilstaan. Toen begon het langzaam de wei rond te loopen op de aanmoedigingen van Henk.

„Harder!” riep één van de vijf.

„Geef hem de sporen!” riep een ander.

Piet rende naar het hek en deed het open.

„Den weg op!” riep hij.

„Kan ik er hier niet bijkomen?” vroeg hij nog.

Maar de Bonte ging op een drafje het hek door.

Het roepen der jongens maakte hem schuw en de ondervinding van zooveen deed hem nu snel doorloopen bij dat gevaarlijke hek. Op den weg in een lichten draf voelde Henk zich zóó trotsch, dat hij niet ééns lette op het kraken van zijn broek.

Intusschen had boer Harmsen den rook op zien stijgen bij het wilgenboschje en dadelijk gedacht aan de vreemde zwervers van 's morgens. Met den knecht ging hij naar buurman Karelsen, van wien het boschje was, om er hem opmerkzaam op te maken. Karelsen stond zelf al in de deur heel verwonderd naar die dikke rookwolken te kijken, die recht op omhoog gingen boven zijn wilgenboschje. Harmsen vertelde hem van de vreemde gedaanten, die hij 's morgens vroeg gezien had en de schrik sloeg hem om 't hart. Zulke Zigeuners waren nooit te vertrouwen en hij had niet veel zin om met Karelsen en den knecht er heen te gaan. Eerst werd Jan toen uitgezonden om den veldwachter te vragen mee te gaan.

„Ik zou maar een stevigen stok meenemen,” raadde Harmsen aan, „ik heb er ten minste op gerekend,” en hij toonde zijn knoestigen knuppel.

„Ja, daar hebben ze misschien ontzag voor,” antwoordde Karelsen, „ik zal den mijnen ook meenemen.”

Toen Jan met den veldwachter terug kwam, vertelde Harmsen nog eens van die zwervende lui, die 's morgens zoo vroeg door het land liepen en die zulke groote pakken op hun hoofd droegen.

„En op hun hoofd nog wel! 't Is raar volk, hoor!” eindigde hij. „Er was toch zoo'n gek ding bij, een groot geel ding, dat hoog boven het koren uitstak en zóó vlug ging! Als de trein!”

Harmsens verbeelding maakte alles steeds erger.

„Laten we maar eens gaan kijken,” zei de veldwachter. „En van-nacht moet je in ieder geval de paarden maar op stal zetten en niet buiten laten.”

De vier mannen gaan op weg en dicht bij het land, bij een kromming van den weg, zien ze onverwacht een kort dik kereltje, heel vreemd uitgedost in draf op de Bonte. De boeren staan een oogenblik verbluft. De veldwachter wil het paard bij den kop grijpen, maar het springt verschrikt op zij. Harmsen schreeuwt met woedende, schorre stem:

„Leelijke aap! Kwajongen!! As ik je”

De Bonte, verschrikt door den greep van den veldwachter, den angstgil van Henk, het geroep van de razende boeren, holt den weg af! Daar ging het! De Bonte in wilden galop. Henk, krampachtig met zijn armen om zijn nek, schreeuwde. De boeren er achteraan schreeuwden: „Houdt hem!”

Steeds wilder joeg de Bonte over den weg. Henk knelde met armen en beenen zich vast. Ver achter zich hoorde hij nog razen en tieren. Tot eensklaps de Bonte inhoudt en in matigen draf het erf oploopt. Daar is de stal. De bovendeuren zijn dicht, maar de onderdeur staat open. De Bonte draaft er recht op aan, buigt den kop, schuift onder de bovendeur door naar binnen. Arme Henk. Het ongetuigde paard bood geen goed houvast. Hij bonsde met zijn hoofd tegen de bovendeur en werd van het paard geschoven en viel met een smak op den grond. Daar zat hij nu. Door den wilden rit was zijn nauwe broekje geheel gebarsten op de naden. Het zweet droop van zijn hoofd, teekende witte weggetjes op zijn besmeerd gezicht. Zóó zat hij daar en wreef een zeker lichaamsdeel, dat heel onzacht op het harde kiezel was neergekomen. Even bleef hij zitten, de pijnlijke plaats wrijvend en wat versuft door den val. Dan ineens hoorde hij de boeren luid tierend aankomen. En met schrik springt hij op en wil nog weg.

Arme „Worstje”! Hij, de dikke Indiaan met zijn bruine broek spannend om zijn beenen, zijn knieën nog pijnlijk van den val van gisteren, voelde zijn val van zoo even nog maar al te goed en het loopen ging heel slecht. Toch probeerde hij.

De boeren waren al moe van het harde loopen en daardoor bleef hij ze voor. En zoo werd hij voortgejaagd den weg af en ... de dorpsstraat in. Er was geen andere uitweg mogelijk.

De zondags-gekleede boeren en boerinnen stonden aan hunne deuren te praten of zaten op de bank voor het huis. Eerst even stom verbaasd, barstten zij dan los in een gelach, dat hunne schouders schokten. Sterk aanzwellend drong het als in een golf verder door in de straat, met Henk mee. Het heele dorp keek en lachte! lachte!! Er was niet één, die hem greep. Ze lachten maar! Lachten! Om den bruin besmeerden dikken Indiaan, strak gespannen zijn kleurige broek, recht zijwaarts uitstekend de veeren. Hij holde zwaaiend met zijn armen, maar voort, het hoofd hijgend achterover, een reep veeren zwierend achteraan. Zijn gezicht gevlekt, bruin en wit. Overal barstte zijn onderbroek door het strak gespannen broekje, witte streepen in het bruin, evenals op zijn gezicht!

En daarachter boer Harmsen, die 't niet opgeven wilde, zwaaiend met zijn knoestigen knuppel, als sloeg hij de vliegen weg uit de lucht. Dan Karelsen, die hijgend het opgaf. En dan de knecht met den veldwachter, heel vuurrood, zijn pet in de hand, struikelend over zijn sabel en dan gesteund door Jan, woedend over het overal opdaverende, bulderende gelach en daarom voor zijn eer dien verwenschten kwajongen wilde hebben.

Nog klonk daverend achter hen 't gelach, toen Henk, weer op den weg, in uitersten wil om te ontsnappen, alles vergetend in zijn opgejaagd worden, rechts een sloot inliep en met veel moeite zich uit de modder wist op te werken tegen den kant. Toen, modderbesmeerd, liep hij dwars het land door.

Zijn vervolgers gaven het op.

En Henk holde dwars door de velden naar het kamp, waar de jongens angstig wachtten. Hun gewone goed hadden zij al over het andere aangetrokken. De tent was al afgebroken. Toen Henk er was

en neerviel, òp van den loop, droogden ze de ergste modder af, trokken hem zijn kousen en broek aan en in minder dan een kwartier zagen de boeren in de verte weer een geel gevaarte boven het koren uitsteken. Vlak bij de stad dachten zij eerst aan hun bruine Indianenkleur en waschten zich wat af in een sloot.

Cato bromde wel, dat haar wasch nu eerst overhoop was gegooid en zij nu nog extra schoon goed moest geven, maar lang kon zij niet boos blijven op den warmen, puffenden Henk, die meer dood dan levend de trap opstommelde.

Henk hoopte nog, dat boer Karelsen hem niet herkend zou hebben, maar toen hij boter kwam brengen, bracht hij een vuile pan met zwartige, aangebrande rijst mee en vroeg of de jongenheer soms ook belang stelde in oude voorwerpen van vroegere volksstammen. Er was in zijn land een opgraving gedaan en nog meer gevonden, b.v. een heel oude, roestige bijl.

En toen Henk niets zei, maar gauw wegliep, riep hij hem na:
„Of wilt U de Bonte nog even mennen?”

BEROUW.

DOOR

CHARLES KRIENEN.

I.

„Moeder, mag ik mee met de jongens?”

Het ziekelijke moedertje hief het hoofd op tot haar zoon en antwoordde zacht:

„Blijf maar thuis, Herman. Je weet, dat ik altijd zoo angstig ben, als je naar de rivier gaat.”

„Ja, maar moeder....”

„Ik gun 't je wel, ik gun 't je wel, mijn jongen. Maar ik ben zoo bang. Sedert vader....”

„Maar waarom denkt u daar dan ook altijd aan,” viel Herman zijn moeder korzelig in de rede.

„Neen, neen, niet zoo praten, mijn jongen,” weerde moeder af. „Als ik zelf het dorp even in moet, en ik ga over de brug en ik zie het golven van 't water en ik denk aan dien dag, dat je vader daar verdronk, dan.... Weet jij dien dag nog, mijn jongen? Je goede vader! Hoe hij hier in de kamer werd binnen gebracht. Hoe zijn bleek hoofd daar lag op 't bed. Hoe wij beiden daar geknield lagen en maar niets zeiden dan: Vader, vader. O, jongen, ik ben zoo bang sinds dien dag voor de rivier. Als het 's nachts stormt, en ik hoor den gierenden wind en het geklots van 't water, dan zie ik je armen vader weer. En als het stil is buiten en

heerlijk weer en de zon schijnt op de golfjes, die schijnen samen te spelen, dan denk ik: „Zoo speelden ze ook over vaders lijk.” Neen, Herman, ga niet naar 't water. Je maakt me zoo bang.”

Herman stond nog bij de deur. Met het hoofd naar den grond, zich herinnerend dien verschrikkelijken dag.

„Zul je niet gaan?” smeekte moeder weer.

Herman beloofde.

„Ik zal niet gaan,” zei hij.

En de oogen vol tranen liep hij op moeder toe.

En zacht aan haar wang vroeg hij: „Niet meer aan denken, moeder, niet meer daaraan.”

„Mijn kind, mijn kind,” snikte moeder, en hem stevig drukkende in haar armen, voelde zij zich veilig bij haar grooten, flinken jongen.

II.

De jongens waren allen op het plein, toen Herman kwam.

„Kom, jô,” riepen ze. „Wat blijf je lang weg. We wachten al een uur op je.”

„Zeg, laten we liever de bosschen in gaan. 'k Heb weinig zin in zwemmen. Het bosch is koel en frisch.”

„Neen, neen,” riepen verscheiden stemmen als antwoord. „Niet het bosch in, zwemmen, zwemmen. Het is smoor-heet en het water is lekker.”

„Ik ga niet mee!”

„Niet mee?” vroeg zijn vriend Willem. „Waarom niet?”

Wat moest Herman antwoorden?

Zeggen, dat hij niet mocht van moeder?

De jongens zouden hem uitlachen.

„'t Is zoo ver naar de zwemplaats,” zei hij. „En 't is zoo heet in die vlakke weiden zonder boomen.”

„Des te fijner is het, als je in 't water ligt. Kom, vooruit!”

De jongens maakten aanstalten om te vertrekken.

„Kom nou mee!” moedigde Willem weer aan.

„Neen,” antwoordde Herman beslist, „ik ga niet.”

„'k Begrijp er niets van,” zei Willem verstoord. „Allo, wij gaan.”

De jongens liepen heen.

Herman bleef alleen op 't groote plein.

Zingende trokken de jongens af.

Herman zag hen na.

Wat zouden zij plezier hebben dien middag. Moest hij nu hier alleen achter blijven en zich dood vervelen, terwijl zij zich vermaakten! En waarom? Omdat moeder bang was, dat hij Verdrinken! Hij had zoo vaak daar gezwommen. Gevaar was er niet. En — als hij ging en op tijd weer thuis was, zou moeder immers niets weten. Nu geloofde zij, dat hij niet bij de rivier zou komen. En wat niet weet

„Hei, hei, jongens, jongens!” schreeuwde hij en hij draafde de troep na, die reeds een eind de wei van boer Veldman was opgewandeld.

Twintig minuten later stonden de jongens ontkleed op den waterkant en ze plonsden op een teeken van Willem allen tegelijk in het uitlokkende water.

Ze zwommen wel een kwartier; toen gingen ze op het weideland liggen in de zon.

Het was drukkend warm. De zon stond te laaien aan den doorschijnend blauwen hemel en het dorpje in de verte klaterde in haar hellen gloed. Maar wat geven jongens om zon en warmte. Ze lagen in 't helblikkerende weideland en ze sprongen, als ze weer opgedroogd waren, in 't frissche nat.

En zoo liep het tegen vier uur, en plots, zooals dat alleen gebeurt na zoo'n dag van laaie hitte, was de hemel bedekt met één dikke, lage wolk.

„Een bui, een bui!” schreeuwden de jongens en in allerijl trokken ze hun kleeven aan en vluchtten weg in de richting van hun woning.

Herman was de laatste, die heenging. Hij had zijn kousen niet kunnen vinden. Een der jongens had ze weggestopt in 't riet.

Duisternis was over het heele landschap — een geheimzinnig angstig fluisteren ging door 't riet.

't Was of plots de stille, klaterende lichtdag was vergaan in een duisteren, angstigen nacht.

Plots — als een slang van phosphor — een bliksemstraal langs de zwarte lucht.

Toen — onmiddellijk een slag, eerst als van diep komend, nauwelijks hoorbaar, dan plots losbrekend in klaterend geweld.

En toen uit de dikke, groote lucht de regen, de regen kletterend en bruischend, de immer vallende vallende regen.

Herman liep, wat hij kon — en dacht aan moeder.

Als ze hem nu maar in 't bosch geloofde en niet aan de rivier.

Zou ze angstig zijn nu?

Herman liep al harder — de wei uit, den weg op.

Hij naderde de woning.

Niemand. Hij stormde de gang door en de kamer in.

Waar was zijn moeder?

„Moeder!”

Hij riep het zacht, angstig. Toen al harder. „Moeder, moeder!”

Een breed uitrollende donderslag was het antwoord.

„Moeder, moeder dan!”

Herman liep naar de keuken — naar het tuintje achter het huis.

Waar was dan zijn moeder!

„Moeder, moeder!”

Hoog klopte hem 't hart in de keel, en weer liep hij naar de kamer, aldoor maar roepende: „moeder, moeder!”

En buiten zette het licht den hemel in gloed, en klaterde de donder maar door.

Dan hoorde hij in de gang een geluid als van zacht geschrei, en, toen hij even geluisterd had, kwam zijn moeder de kamer in.

Moeizaam kwam ze nader, haar zachte schrei-snikjes vielen als zooveel smart-geluidjes in de stilte.

„Moeder.”

Zij antwoordde niet. Zij ging zitten op den stoel, het hoofd in haar bevende handen.

„Moeder!”

En hij vroeg haar, waarom ze zoo schreide, en waarom ze zoo ongerust was geweest.

En zij liet hem stil praten en toen hij zijn moeder niets meer zeggen kon, sprak zij tot hem: „Ik hoorde van dorpsmensen, dat je met de jongens naar de rivier bent geweest. En toen 't onweer kwam, was ik zoo bang. Ik was zoo bang. En je had 't me zoo beloofd, Herman. Waarom heb je dat geloof geschokt? Ik geloofde je zoo, ik geloofde je zoo, mijn jongen, mijn jongen.”

En als zocht ze bescherming, de zwakke moeder, legde ze haar bleek gezichtje tegen Hermans borst.

„Ik had je zoo geloofd, zoo geloofd,” zei ze maar. „Ik had je toch zoo geloofd...”

En Herman hield zijn moeder vast omklemd, en toen voelde hij, wat hij gedaan had. En hij snikte van nameloos berouw.

Maar: „moeder moeder,” riep hij door zijn snikken heen, „ik zal dat nooit weer doen, moeder — nooit weer.”

En hevig voelde hij, dat hij dat niet meer zou kunnen.

